Päewaleht

Tänast lehte 10 külge.

Esmaspäewal hinnata kaasandena pilke- ja naljaleht „KRATT“.

TOIMETUS ja TALITUS: Pikk tän. 2. Kontor awatud 9—5. Ärijuhi kõnetunnid 9—11, 4—5. Aadress: „PAEWALEHT“, Tallinn, postkast 87.

TELEFONID: Toimetaja G. E. LUIGA — 23-63. Toimetaja L. KENN — 3-47. Päewauudised 17-96. Tallinna teated, rahwamajandus 3-47. Juhatus 31-19. Ärijuht ja kontor 3-11, kassa ja arweosakond 23-54, trükikoja kontor 11-08, kauplus (Jaani t. 6) 15-13.

Üksik number

TELLIMISE HINNA

1 kuu postiga 1 kr. 50 senti
2 kuud „ 3 kr. — —
3 kuud „ 3 kr. 70 senti
Ule 3 kuu korraga tellides iga järgnewa kuu eest 1 kr. 20 senti. Wälismaale 4 kr. kuus.

1 kuu post
2 kuud „
3 kuud „
Ule 3 kuu
iga järgne
5 senti.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 r
senti, teksti sees 15 senti ja tekstis tek
mm. weeru laiuses. Kohaotsimise kuulut
dini poole hinnaga. Kuulutuste koha wal
Kuulutusi wõetakse järgmise päewa nr. l
Käsikirjad hoitakse alal ainult selle

Nr. 67 — Neljapäewal 8. märtsil 1928 — XXIII

Petserlased Põhja-Eestit wallutamas.

17 perekonda 110 inimesega asub Leetse mõisa.

Kolijatele määrati kümmekond lisawagunit.

Neil päewil asub Petserimaalt Suure-Seltsi külast 17 perekonda elama Leetse mõisa Paldiski ligidal. Elukoha wahetamine sünnib kodanikkude enda soowil ja on tingitud elamiswõimaluste kitsusest Petserimaal. Teatawasti on setude suurekasw wäga suur ja selle tõttu hakkawad niikuinii wäikesed hingemaad hoopis kitsaks jäämа. Ka kaluritena on end Petserimaal raske elatada. Paldiski rand selle wastu on aga hoopis elanikkudekehw, mispärast just see koht uueks koduks walitigi. Kolijad on kaluried, kes ka uues asukohas oma senist tegewust kalapüügi alal jatkawad.

Petserlaste kolimine tähendab eraforraliist liikumist, sest nende 17 perekonda koosneb terwelt 110 inimesest! Kuna kõigi kolimine sünnib ühel ajal, ei suuda raudtee neid harilikus korras edasi toimetada. Seepärast otsustas wabariigi walitsus kolijaile tasuta kasutada anda kolm 3. klassi reisijatewagunit ja tarwilik arw kaubawaguneid.

Pagulaste arw Eestis wäheneb.

Hoogsalt astumas Eesti kodakondsusesse.

Narwa Nanseni passi mehed.

Omal ajal kuuldus terawat nurinat, et eriti Narwas hulk pagulasi asub, kes wabrikutes töötawad, kuna omad kodanikud tööpuudusе all kannatawad. Hakati selgitama nende „pagulaste“ päritolu ja siis selgus, et tegelikke pagulasi seal wõrdlemisi wäike protsent on. Teised on, kes Eestis sündinud wõi juba kanemat aega Eestis elanud. Millegipärast on nad passide unendamise tähtajad mööda lasknud minna ja elawad nüüd Nanseni passidega. Niisugust olukorda ei peeta loomulikuks, kuna Nanseni passiga elawad isikud neid kohustusi Eesti wastu ei kanna, mis oma kodanikud, näiteks sõjawäekohustus jne.

Siseministeerium on nüüd ülaltähendatud küsimusele tähelepanu pööranud ja nüüd wõib Narwas nende isikute, kes Eestis sündinud ja siin juba kanemat aega elanud, hoogsat Eesti kodakondsusse astumise soowiawalduste esitamist märgata. Selle tagajärjel wäheneb nüüd ka tundtwalt pagulaste arw Eestis.

Eesti wäärib kogu maailma terwitusi.

„New-York Times'i“ sõbralikud suhted Eestile.

Ameerika ajakirjanduses pühendas eriti suurt tähelepanu Eestile 10. iseseiswuse aastapäewa puhul „New-York Times“. Ta awaldas 23. weebruaril kaks pikemat artiklit Eesti üle, ühe toimetuse poolt ja teise Eesti New-Yorgi kindralkonsuli W. Muti poolt.

Esimeses kirjeldatakse Eesti iseseiswuse saamise raskusi, kuidas Saksa okupatsiooni wäed Eesti sõjariistadeta jätsid ja kuidas Eesti Soome ja teiste wabatahtlikkude abiga Inglise laewastiku kaasaitamisel enamlaste pealetungi tagasi lõid. Hinnates Eesti arenemist iseseiswuse ajal heatahtlikult, lõpeb kirjutis sõnadega:

„Ta (Eesti) on unustanud, et Ameerika Ühisriigid ei olnud mitte esimene ta iseseiswuse tunnistaja, kuid ei ole unustanud seda ainelist ja moraalset abi, mida Ameerika andis mr. Hooveri organisatsiooni. Punase Risti ja teiste asutuste kaudu Eesti lastele ta tumedamatel päewadel. Eesti wäärib oma sünnipäewal kogu maailma terwitusi.“

Kindralkonsul W. Mutt annab asjaliku ülewaate Eesti riiklikust ja majanduslikust arenemisest.

Suurkelm Eestiste püüdmas.

Areteeriti Leedu-Läti piiril.

„Ostis“ Prantsusmaal Leedu'e sõjariistu.

Berliinist, 6. märtsil. „Berliner Tageblatt“ teatab Kaunasest: Endine Wene tsaariaegse sõjawäe ohwitser Lomakin, kes pagulasena Leedus elas ja mõne aasta eest ka Leedu sõjawäe intendantuuris teenis, areteeriti Leedu wõimude poolt Läti-Leedu piirist ületulekul. Lomakin oli Leedu sõjaministeeriumi, wõltsitud wolituste põhjal Prantsuse ja Belgia wabrikutega sõjariistade tellimise asjus läbirääkimisi pidanud. Asi tuli awalikuks, kui üks Prantsuse firma Leedu saatkonnalt Pariisis järele päris, kas Lomakin tõesti Leedu walitsuse poolt wolitatud on tehinguid sõlmima. Leedu saatkond kuulas Kaunasest järele ja sai teada, et Leedu walitsus ei ole kellelegi wolitusi annud sõjariistade ostudeks wälismaal. Kuulu järele oli Lomakin Eestisse sõitmas.

SSSR siselaen karistuswahendina.

Kommunistlikkude majandusmeetodite uuemaid üllatusi.

Põllumajanduslik laen täielikult läbi kukkunud.

Enam ei salga ka Nõukogude eneste häälekandjad, et n. n. „põllumajanduse kindlustamise ja tõstmise laen“ on täielikult läbi kukkunud. 4. märtsi „Iswestija“ teatab, et iga kubermangu kohta määratud ja loodetud summadest on annud Peterburi kubermang ainult 5,6 protsent., Karjala wabariik — 0,6 protsent., Wologda kubermang — 3,1 protsent., Põhja-Düüna kubermang 5 protsent., Jaroslawli kubermang — 5 protsent., Mari (Mordwa) oblast — 4 protsent., Tuula kubermang — 3,4 protsent., Wotjaki oblast 2 protsent., Wolga sakslaste wabariik — 4,4 protsent., Kalmõki oblast — 1,7 protsent., Kirgiisia — 0,1 protsent., Walge-Wene wabariik — 4,1 protsent.

Need arwud rõnelewad juba iseenese eest. Tuleb aga tuletada meele, et peaaegu igalpool kandis laen sunduslikku iseloomu. Siiski on rahwas keeldunud laenu obligatsioone ostmast. Jõukad talupojad on otsustawalt keeldunud laenu ostmast, kuna kardawad, et neid siis arwatakse „kulakute“ hulka ja wõetakse nende wastu tarwitusele mitmed surweabinõud.

Kremlis ollakse laenu läbikukkumisest enam kui pahased ja on antud käsk, maksku mis maksab, laenupaberid maha müüa. Selle eest wastutawaks tehakse kohapealsed parteiorganisatsioonide ametnikud. On antud korraldus, et kui teataw asutus pole läbi müünud laenupabereid nii palju, kui neid talle määratud, arwatakse puudujäänud summa ametnikkude palgast maha ja antakse selle eest laenupabereid.

Seega käsitawad SSSR wõinud laenuostmist karistuswahendina...

Suurriigid ja Ungari kuulipildujad.

Kestew rahu ilma Ungari piiride muutmiseta on wõimatu.

Genfist, 6. märtsil. Täna õhtupoolikul tulid sir Austen Chamberlaini juures wiie suurriigi esindajad kokku, et ühiselt nõu pidada mõningates Euroopa poliitika küsimustes. Kõigepealt harutati St. Gotthardi kuulipildujate asja, et leida lahendust, millega rahul olekid kõik Rahwasteliidu nõukogu liikmed, ka Itaalia ja Saksamaa, kes teatawasti puhtsõjawäelist uurimist Ungaris hästi ei poolda.

Genfist, 6. märtsil. Suur-Britannia, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Jaapani wälisministrite konwerents Hotel des Bergues'is kestis ligi kaks tundi. Konwerentsil töötati wälja kompromissikawa St. Gotthardi kuulipildujate asja lahendamiseks. See kawa sisaldab ka üldiseid juhatusi selle kohta, kuidas tulewikus sarnastel juhtumistel tuleb talitada. Asi tuleb homme hommikul uõukogu kinnisel koosolekul arutusele. Homme õhtupoolikul peetakse awalik koosolek, kus St. Gotthardi kuulipildujate asjas lõpulik otsus tehakse.

Kelloggi sõjawastase pakti ettepanekut wälisministrite konwerentsil ei harutatud, ehk küll arwati, et ka see küsimus kõne alla wõetakse.

Pariisist, 6. märtsil. Budapestist teatatakse: Debreczinis kõnet pidades seletas peaminister krahw Bethlen, et kestew rahu Euroopas ei ole wõimalik, niikauа kui Ungari piirid selleks jäätwad, mis nad praegu on.

Läti hakkab wabrikuid ehitama.

Nagu „Sociald.“ kuuleb, hakkawat Läti raudteewalitsus sel suwel ehitama Riiga uut waguniwabrikut Wene raudteede laiuse jaoks. Samuti tahetawat Miitawis ehitada uut weduritetehast. Ehitustöödega tehtawat algust juba kewadel.

Uusim film Wene elust! GLORIA-PALACE Hiilgaw lawastus!

„Ufa“ nädalaringwaade— maailma wiimased uudised.

„Pärisorjad“

Abielu Tema Hiilguse käsul.

Dr. Peeter Newski näidendi „Danitschewid“ järele 10 j.

Armukade naine. Lõbus Ameerika naljapilt 3 jaos

Tegewus sünnib Wenemaal 1850. a. Wene keiserriigi hiilgus ja uhkus — suurejoonelised pidustused, ballid, karujahid, mõisnikkude priiskaw elu, kus peenete kommete kõrwal walitseb wana aadli julmus isehullustuseni — on kujutatud elawates wärwides selles tõetruus, jubedas ja haarawas draamas.

Kinoteater ROYAL-VIO Wiru tän. 10.

Täna ja edasi suurepärane enneolema huwitaw kahekordne eeskawa

Parimad Saksa ja Ameerika näitlejad ühes eeskawas: George Walsch, Ellen Kürti, Hans Mierendorff, Nils Asther ja Julius Scöregy

Esimest korda Tallinnas!

Põlatu kättemaks. (Wõõrastemajade rotid). Kaasakiskuw armastus-sensatsioondraama 9 jaos, suurilma aferistide juhtumustest. Saladuslikud wargused wõõrastemajades. Kes on süüdi? Wastus selle küsimuse peale otsustatakse huwitawalt ekraanil. Peaosades: Nils Asther, Ellen Kürti, Hans Mierendorff ja Julius Scöregy.

Tuba n

Kütkestaw Ameerika draama 7 ja wõitleb kurjategijate salgaga. Hulk tawaid momente. Peaosas kuulus näitleja ja jõumees Geo

Kinoteater KUNGLA W. Pärnu mnt. 31.

Nein prowintsist. Draama 7 jaos. Peaosas Bebe Daniels. Algupärane pilt maaneiust, kes on moodsaks preiliks muutunud ja lõpuks pühitseb wõitu armastuse üle.

2) Pat ja Pata

Partmata mere

Publiku lemmikud esinewad hooaja suu

3) Ameerika nali 3 jaos

Esietenduskinoteater Bi-Ba-Bo Wiru tän. 9. Algus kl. 5. p l.

Esietendus! Täna Fox filmi suur filmiteos! Pikantne, ajako

Kõrgus õpib armastama (Ostetud armastus). Peaosas tuntud näitleja Vally, Georg O'Brien, J. Farre Macdo hoowkonna pidustused Balkani würsti troonisaalis. Film, n sega ei jäta midagi soowida! Uhke l lawastus! Toredad, moodsad

2) Uus huwitaw 2-jaoline nali. 3

Kinoteater „Astra“ Hospidali tän. 2-a.

Keskнädalast alates järjekorraline suur lõõkeeskawa

I. „Kinniste uste taga“. Kütkestaw dr. praeguseaja suurlinna kihawast elust. Peaosades: Vivian Gibson, Maly Delschaft ja Werner Kraus.

II. LUCIANO ALBERTINI oma kõig kamas 9-

Rinaldo Rin

Kino „Endla“ Näitusplatsil. Kõnetr. 26-51. Algus kell 5.

Wiimast päewa suur kahekordne eeskawa. Lembergi linna wõõrastemaja. (Hotell Imperiali saladused). 8 waatuses, Lajos Biro kuulsa romaani järele. Pola Negri, James Hall, George Siegmani ja teiste kaastegewusel.

„Naer ja pis

Draama 5 jaos. Kate Jordani romaani Busch, Gertrude Olms:ea

III. Lõbus nalja

Kino „Forum“ Narwa m. 13.

8. märtsil wiimane päew! Meie lemmikute uusi seiklusi 8 jaos.

Pangamaja Pat ja Pataschon.

„Käed üle

kuulus Raymond Gri

Kino „Modern“ Wiimane päew!

Keiser Joseph II esimene armastus.

10 jaos, peaosades publiku lemmikud: Xenia Desni, Harry Liedtke, Livio Pavanelli j. t. Lisaks Ameer. nali 3

Kinoteater „SKALA“ Wabriku tän. 8.

„Taltsutamata neiu“. Draama 6 suures jaos, peaosas Gloria Swanson. Kütkestaw film, moodsad tualetid, rikkalik rewüü.

Moodsad ebaju

Noorsoo elu, sport ja armastus, 8 jaos. Peaos William Haines.

Algus ke

Saksa-Prantsuse ühine majanduslik front Wene wastu.

Berliinist, 6. märtsil. Moskwast teatatakse: **Kõigis mõõduandwates Moskwa ringkondades ollakse üksmeelselt Saksa-Prantsuse majanduslikn koostöötamise wastu Wene turgudel. Wenemaa näeb niisuguses kartellis hädaohtu oma kaubandussuhete arendamisele. Majandusringkondades toonitatakse, et Saksa-Prantsuse ühise frondi teostamise korral halweneks kahtlemata Wene kaubanduse seisukord.**

Popside ja rentnikkude esindajad riigiwanema juures.

Teisipäewal, 6. skp. wõttis riigiwanem wastu delegatsiooni Nehatu walla kogukonna rentnikkude ühingu poolt, kes edasi andis märgukirja põllutööministri poolt wabariigi walitsusele esitatud seaduse eelnõu puhul kogukonna, asutuste ja erarendimaade korraldamise seaduse (popsiseaduse) osaliseks muutmiseks, misjugust märgukirja täiendati weel suusõnaliste seletustega.

Hingepalwe Jaan Poska haual.

Jaan Poska surma 8. aastapäewa puhul peeti 7. märtsil kadunu haual hingepalwet. Ühtlasi õnnistati hauasammas, mis kadunule tema laste poolt püstitatud.

Läti kaubalepingud Hiina ja Persiaga.

(„Päewal.“ erikirjasaatjalt traaditeel.)

Riiast, 7. märtsil. Läti wälisministeerium peab praegu mõne riigiga läbirääkimisi kaubalepingute sõlmimiseks. Peatähelepanu on pöördud neile riikidele, kes tarwitawad Läti kaupu, kuid pole weel Lätiga korraldanud oma kaubandussuhteid — näiteks Hiina, Persia ja Afganistani. Wiimasega on juba sõlmitud sõprusleping ja kaubalepingu sõlmimine on ette nähtud lähemaks ajaks, kui kuningas Amanullah tuleb Riiga. Lähemas tulewikus on oodata kaubalepingu sõlmimist ka Hiina ja Persiaga.

Hirmus plahwatus.

Londonist, 6. märtsil. Bataawiast (Jaawa saarel) teatatakse: **Ühes rakettide wabrikus Semarangi lähedal oli plahwatus. Umbes 100 maja läks puruks. Kahjud on suured. Rusude alt on seni 20 laipa kätte saadud. Haawatuid on umbes 50. Politsei- ja sanitaarwõimud organiseeriwad rutuliselt abiandmist.**

Kinoteater „AMOR“

6. märtsist alates parem kinoeeskawa, mis üleüldse lawastatud peetud näitlejad J. Mosshuhin, N. Kolin, Elien nei, V. Strish

Pisarate ja kurbuse

Eluline draama 12 osas, J. Mari tuntud romaani järele. «Bass-Brieris» Villandri oma naise ja tütrega, kuid «Bass Bri den, kes ammust ajast Villandri naist Reginat armastas, saab armukadedaks. . . . Film on mängitud loomutruult ja sünnib sündmuste käiku. Tõlesti uus koopia

2) Lõbus nali 2 osas. Kassa awatud äri

O.-ü. Estonia-Film REKORD Passaažir

Wiimane hooaja üliõpilasfilm KARMEN B

Noorus on ilus (Noorus ei tule iial taga

Romantiline film 10 waatuses. Waadates seda filmi t kuldseid noorusseiklusi, millised jäätwad kaunimate's hospitales ja saledad burschid on selle filmi tegelased. filmis pilte alma mater'ist, loengud ning isegi korrapärast promotsiooni. Nooruses särab sewad waid kewadtunded. 2) Traditsiooniline wastlaball „Estoonias

1) Üle 2000 ohwerdaja prints Karnewalile. 2) Kunstnik Tuurand, kes wõlus »Estoc kuks. 3) Ikka „ringiratast :“ schiiber, fox ja charleston, banjo, wiiul, saksofon. 4) Auh

3) NALJAPILT.

Kohale jõudnud kõige paremad grammofonid ja plaadid.

His Master's Voice

Kõige uuemad elektriüleswõtted, moodsad tantsud. Kõige paremad Wiini walsid. Straus'i, Lehar'i ja teised. Noodid, moodsad tantsud ja klassilised Suures walikus saada

M. MICHELI muusikaäris, Wanaturg nr. 1 (Scheeli panga wastas), kõnetr. 16-35. Grammofone saab järelmaksuga.

Imestamiswäärt odawasti, kergesti ja puhtaks pesete oma pesu pesupulbriga

LUMIWALG,

ühes sellega pikendate ka pesu wastupidawust, niisama söögi- ja kööginõud ning mustad ja raswased käed saawad imestamiswäärt kergesti puhtaks.

Ilus tuba

möbleer., elektrwalgust, wanni tarwitamisega ära anda ühele korralikule isikule. Narwa mnt 50-a, korter 6.

Rahwamaja „Grand

Täna iga pileti juure m Backer'i pilt — mõlest

Wiimased päewad! Päewa kõ

Lõbutsewa Pariisi l

Josephine

(Must krahwinna) esimeses fi sireen“. Dr. 10 j. Mauric

II „Wilunud sell“. III

Algus kell 5, kassa awatu

Kuldne on ainult selle la

„Laste Rõ

Sügawa kaastundega järelejäänud abikaasa ja laste wastu mälestame unustamatult meie kauaaegset kallist sõpra, äkiliselt lahkunud

proua Emilie Rumberg'i

JÜRI TIWAS tütrega.

Meie lugupeetud juhataja lahkunud abikaasat

EMILIE RUMBERG'i

mälestame tõsises kurbuses ja sügawas leinas

E. Kaldas perekonnaga, W. Kruberg perekonnaga,
P. Jesmin perekonnaga, Harry Kruberg,
Aleksander Letner.

Meie unustamata abikaasa ja ema

Emilie Rumberg'i

matmine on Kadrina kirikus esmaspäewal, 12. märtsil 1928. a. kell 1/22 päewal. Ärasaatmine leinamajast Kaarli kirikusse pühapäewal, 11. märtsil kell 7 õhtul. Leinajumalateenistus Kaarli kirikus pühap., õht. kl. 1/28.

Ärasaatmine ja leinajate kaasasõit Kadrinasse Balti jaamast peaplatwormilt era-leinarongiga esmaspäewal kell 11 hommikul, peatusega Lehtses kell 12.19 ja Tapal kell 12,33.

Tagasisõit Kadrinast kell 21,10 õhtul.

Johan Rumberg ja lapsed.

Ootamata Manalasse warisenud meie unustamata kallist sõpra ja head ristiema

proua Emilie Rumberg'i

mälestab waikses kurbuses

August Tiiwas perekonnaga.

Oma parima sõbra abikaasat

proua EMILIE RUMBERG'i

mälestawad sügawas kurbuses

Georg Mägi, Reinhold Isak, Aleksander Krimm,
Johan Ilja, Jüri Balder perekondadega.

Härra **Johan Rumbergile** perekonnaga nende unustamata abikaasa ja ema

EMILIE RUMBERG'i (sünd. Petree)

surma puhul awaldab tõsist kaastundmust

A.-S. „Eesti Iwa" juhatus.

ELWAS

wõtab „Päewalehe" ja „Laste Rõõmu" tellimisi ja kuulutusi wastu ja müüb üksikuid numbreid Lelle ja Ko.

ÜENÜ Tallinna osakond.

Pühapäewal, 11. märtsil kell 8 õhtul

helilooja prof. Artur Kapp'i 50-a. sünnipäewa puhul

segakoori KONTSERT.

Juhatab A. Kasemets.

Kaastegewad prof. A. Topman, prl. M. Runge, klaveril hra P. Lübig.

Pääsmed kr. 1.50, 1.25, 1.— 75, 50, õpilastele 35, eelmüügil kontserdisaali kassas neljapäewast, 8. märtsist alates.

„Estoonia" teater

Pühapäewal, 11. märtsil j. a. kell ½8 õhtul

Erna Õllmeri auõhtuks

15-aast. laulategemise puhul

„Armu- ja narrimäng"

Shakespeare'i naljamäng 5 w.

Lauastamud **Ants Lauter.**

Tallinna ekspertiiskoja raamatupidamis-ekspert

H. Freundt

Pikk tän. nr. 50.
Tel. 27-94. Kl. 1—2 ja 5—6

Nõuanne raamatupidamises, kaub. asjaajamises ja ärimaksuasjus.

Ammaemandad

Ammaemand
A. Tomson.
Woorimehe tän. nr. 5
(Raekojaplatsi juures).

Ämmaemand
O. Karpenko.
Narwa mnt. 57, Sadama jaama lähedal. Kõnetr. 40-37.

Ämmaemand
M. Lindmann.
Tatari tän. 39—9.

„Päevalehe"
üksiknumbrid
on müügil
Hegviidul
Apupara poes.

„Estoonia" kontsertsaal.

Reedel, 9. märtsil 1928. a.

kuulsa wiulikunstniku

MIRON POLJAKIN'i

(New-Jork)

ainuke kontsert.

Klaveril **S. Mamontoff.** Algus kell 8 õhtul.

Pääsmed kr. 4—75 senti eelmüügil teatri kassas 5. märtsist j. a.

Estoonia kontsertbüroo.

Tall. Jaani koguduse aastapeakoosolek

peetakse 13. märtsil 1928. a. kl. 5.30 õ. kirikus.

Päewakord:

1. Koosoleku juhataja ja protokollikirjutaja walimine.
2. Protokolli kinnitamise korra äramääramine.
3. 1927. a. aruanne.
4. 1928. a. eelarwe.
5. Walimised põhikirja järele.
6. Läbirääkimised.

Kui määratud ajaks nõuetaw arw koguduse liikmeid koos ei ole, peetakse koosolek sama päewakorraga kell 6 õhtul, kokkutulnud liikmete arwu peale waatamata. Peakoosolekule pääseb 1927. aasta liikmekaardi ettenäitamisel. JUHATUS.

Püha-Walmu koguduse

aastapeakoosolek

peetakse 8. märtsil 1928. a. kl. 6 õht. börsisaalis.

Päewakord:

1. Koosoleku juhatuse walimine.
2. 1927. a. aruande kinnitamine.
3. Tegewuskawa 1928. a. kohta.
4. 1928. a. liikmemaksu kindlaks määramine.
5. 1928. a. eelarwe kokkuseadmine.
6. Wahekorra selgitamine koguduse ja liidu wahel.
7. Juhatusele wolituse andmine kinniswara omandamiseks ja müümiseks.
8. Walimised põhikirja järgi.
9. Koosolekul ülestõstetud küsimused.

Kui määratud ajaks nõuetaw arw koguduse liikmeid koos ei ole, peetakse koosolek sama päewakorraga kl. 6.30 õhtul, kokkutulnud liikmete arwu peale waatamata. Peakoosolekule pääseb 1927. a. liikmekaardi ettenäitamisel.

Juhatus.

Estoonia teater

Neljapäewal, 8. märtsil, kell ½8 õhtul. 7. korda

„Adieu Mimi"

Venaspky operett 3 waat.

Pääsmetähed kr. 2.50—40 senti.

Reedel, 9. märtsil kell ½8 õhtul 3. korda

„Armu- ja narrimäng".

Shakespeare'i naljamäng 5 w.

RAHWATEATER.

Neljapäewal, 8. märtsil, kell 8 õhtul wiimast korda — paljude soowil — üldhinnadega à 15 s.

„Waga Jenowewa".

Kurbmäng 14 pildis.

Laupäewal 10. märtsil j. a. kell 8 õhtul

„Hispaania kärbes"

Naljamäng 3 waatuses.

Kella 10 õht. kuni kl. 3 öösel

wiimane maskeraad

hõbeauhindade peale, mis wälja pandud P. Eichelmanni waateaknal Wäike Karja tän. nr. 2. Hinnad harilikud.

Eelwalmistusel: **„Würst Gabriel" ehk „Pirita kloostri wiimsed päewad".**

Tallinna Töölisteater.

Ringreis

26. weebr. kuni 31. märtsini.

Kuulsuse müüjad

A. Rivois' komöödia 4 waat. prologiga. Draamastuudio näitlejate etteandel.

Pärnus — neljap. 8. märtsil.
Mõisakülas — reedel 9. märtsil.
Abjas — laup. 10. märtsil.
Walgas — teisip. 13. märtsil.
Wõrus — neljap. 15. märtsil.
Tõrwas — laup. 17. märtsil.
Põltsamaal—neljap. 22. märtsil.
Narwas — kolm. 28. märtsil.
Jõhwis — neljap. 29. märtsil.
Kohtla-Järwel — laupäewal, 31. märtsil.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsmetähed 1 kr. — 35 senti.

AUTOKURSUS

S. Kloostri tän. 16 on üle kolmnd Wakfali puiest. nr. 2. Walmistan ette I liigi autojuhi eksamile 2 kuu jooksul **garantiiga.** Õpetamine kõige uuema näitlidu meetodi järele. Kursust juhatab tuntud automehaanik ja lektor hra A. Albert. Soowijad saawad koha. Wastuwõtmine igapäew homm. kl. 10 õht. kl. 8 garaažhis hoowi peal.

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisuse trükk

Rõutogude Wenemaa wälispoliitika ja sisemised raskused.

Tähelepanu ärataB Austen Chamberlaini seletus Inglise alamkojas, et ei olewat midagi sündinud, mis wõimaldaks diplomaatliku läbikäimise uuesti algamist Wenemaaga wõtta kaalumisele, kuni Wenemaa juhid ei taha loobuda maailmarewolutsiooni tegemise püüetest.

Küll seletab Wenemaa walitsus, et teda asjata süüdistatakse kihutustöö tegemises wõõrastes maades. Puhtwormiliselt on temal ka õigus. Kui aga wõtta arwesse, et Wenemaad walitseb tegelikult wäike kommunistide erakond, see aga wäsimatult ja järelejätmatult püüab teistes maades rahutusi ja segadusi sünnitada, siis wõidakse Lääne-Euroopas täie õigusega nurisseda, et Wenemaa on nüüdisajal suureks takistajaks kestwama maailmarahu jalule seadmisele.

Küll ei ole palju karta, et Wenemaa ihkaks otse sõda, waid ümberpöördult, tuleb ennem arwata, et enamline Wenemaa sõda kangesti kardab, tema sõjawäe juhtide hooplemisest hoolimata. Aitas sõda enamlased wõimule, nõndasamuti wõib tema nad jälle põrmusse paisata. Sõjariistus rahwas wõib igale walitsusele saada wäga hädaohtlikuks, kui ainult kujunewad selleks eeltingimused. Mis kindlustused on enamlastel olemas, et wäliswõitlus ei loo sarnaseid eeltingimusi, eriti kui silmas pidada, et Wenemaa majanduslikult alles wäga nõrk ja rahwa nurina põhjused suured!

Hoopis teiselteel katsuwad Wene enamlased wõitlust lääne-ilma wastu jatkata. Kui nendele selgus, et wõimatu on Euroopas kommunismi mõtet sügawalt rahwasse istutada ja sotsiaalset pööret läbi viia, siis kandsid nad oma tegewuse enam üle idamaale. Muidugi ei jäta nad ka läänemaad üsna unustusse, nõnda et paistab kaunis usutaw olewat teade, nagu olekside nad Inglise kommunistidele hiljuti saatnud 40.000 sterlingnaela kihutustöö organiseerimiseks. Kuid nende peahool on siiski juhitud idapoole ja iseäranis sinna, kus Inglise mõju enam ehk wähem maksmas.

Sellel nähtusel on kaks põhjust. Uhest küljest jatkawad Wene kommunistid täielikult tsaariaegset laiutamispoliitikat, kuigi teisel kujul, oma jõu kohaselt. Siin tunnewad nad Inglismaas oma kõige tugewamat wastast.

Teiselt poolt mõistawad enamlased wäga hästi, et seni, kui Inglismaa wõimas ja tugewning maailma saatuse juhtimisest otsustawalt osa wõtab, tulewad ilma-rewolutsiooni lootused maha matta. Sellepärast näeb Wene enamline wõim inglastes oma kõige kurjemat waenlast, nagu seda tegi ka tsaarilik Wenemaa. Kuigi ilmasõjas inglased ja wenelased said liitlasteks, siis oli see ainult iseäralise olukorra sünnitus. Seesmine wastolu mõlemate wahel jäi endiselt püsima.

Wene enamlased mõistawad wäga hästi, et Inglise jõu tähtsamaks allikaks on tema asumaad, ja seda palju suuremal mõõdul India kui poolisefeiswad Austraalia, Kanada ehk Kapimaa. Pealegi on wiimased maad nii euroopastunud, et nad oma loomu poolest Inglismaast kuigi palju lahku ei lähe. Laialiste rahwahulkade wõrdlemisi lahedad elutingimused teewad kommunismi usu lewitamise neis mais weel raskemaks kui Lääne-Euroopas.

Sellega on seletataw enamlaste eriti suur tähelepanu, mis nad pöörawad idale, eestkätt Indiale, kuid osalt ka Hiinale, kus nendel wabam tegewuse wõimalus, ja ka Aafrika asumaadele, millel, samuti kui Hiinalgi, majanduslikus suhtes Euroopa kohta suur tähendus. Mõneski idamaa riigis on enamlaste käsi hakanud hiljem halwasti käima, kui nendele maadele Wene enamlaste sõprust enam tarwis ei läinud, nagu Türgimaal ja osalt ka Afganistanis, kus praeguse kuninga Aman-Ullah-Khani eelkäija enamlaste wastu kaunis sõbralik oli, samuti ka praegune kuningas, kuni ta inglastega sõjajalal seisis.

Ei ole kahtlust, et hiinlasigi ei huwita Wene enamlaste kommunism, waid ainult abi, mis nad wenelastelt oma wõitluses lääneilma mõju wastu saawad. Aga ei ole ka arwata, et enamlasi nende kommunismi usu wähene menu idas niigi palju kurwastaks, kui ristiusu misjonäride äärmiselt wäikese tagajärjega tegewus Hiinas ja mujal idas. Wenelastele on siin peaasi: tekitada liikumist Aasia ja Aafrika rahwastes, kes seni õige ükskõiksed olnud, kihutada neid üles Lääne-Euroopa, peamiselt Inglismaa wastu, katsuda sel teel läänt nõrgendada ja teha ilmarewolutsioonile wastuwõtlikumaks. Enamluse otsekohene pealetung lääne-ilma, wanale kultuurile ja kapitalistlikule majanduskorrale, löödi Lääne-Euroopas enamlaste suurte kahjudega tagasi. Nüüd püüawad nad samale sihile teises suunas peale tungides — idamaa kaudu läände.

Wenelane on imperialistlik laiutaja ja maade ahnitseja. Tema iseloomule on wõõras rahwaste enesemääramise õigus. Kui aga enamlased siiski seda põhimõtet kuulutawad ja temale oma riigi piirides omajagu eluõigustki annawad autonoomiate kujul, siis ei puudu siin tark tagamõte: Lääne-Euroopa riikide mõju all olewatele rahwastele Aasias ja Aafrikas tahetakse näidata, et enamlus taha'B ja ka wõib rahwaid wabastada wõõraste ikkest. Sellest tulebki, miks enamlased Besfaraabia piiriäärsetele moldawaanidele õige awarad omapärafuse wõimalused jätnud. Ja seesama on põhjuseks, kui kõneldakse, et wõrdlemisi wäikesearwulise Turkmeni rahwa autonoomia olewat awaram kui näiteks Ukraina oma, muidugi tegelikult, sest paberil ei tarwitse nende wahel üldse wahet olla.

Turkmenide, ka usbekide suur „iseseiswus" peab idapoolsetele rahwastele Beludshistanis ja Indias selgesti näitama, kui lähedale enamlaste siidametele rahwaste omapärafuse huwid lähewad. Mis sellest, et Wene enamlased weresse lämmatasid noore Georgia wabaduse!

India ja Hiina rahwaste juure ei ulatu täies selguses grusiinlaste mured. Ei saa nemad tungida ka turkmenide hingesse, kus pesitsewad weel walusa mälestusena Skobelewi ja Kuropatkini hirmuteod ligi wiiekümne aasta eest Geoktepes, kus 20.000 turkmeni wenelaste poolt armutult maha tapeti ja ainult 5000 naist ning last ellu jäeti. Aga wäljapoole on ikkagi hea näidata, et rahwusliikude õiguste rahuldamises praegune Wenemaa endisest põhjalikult lahku läheb ning ükfikutele rahwustele nende kultuurilises elus õige suure wabaduse jätab. Propaganda abinõuna ei ole selle põhimõtte teostamine sugugi halb. Kui Wenemaa kord jälle küllalt tugewaks saab ehk kui tal enam tarwis ei ole wäljapoole oma suurt wabaduse armastust demonstreerida, siis ei ole ju wäga raske wäikerahwastelt „riigi huwides" jälle kõike ära wõtta, mis nendele nüüd omapäralusest jäetud.

Kuid esiotsa ei ole wenelastel weel otstarbekohane sellele teele astuda, sest tarwis on kõiki wõimalikke abinõusid ära kasutada, et aga kogu ilma põlema süüdata sotsiaalse rewolutsiooni lõõmas.

Wene enamlased on kõige puhtakujulisemad reaalpoliitka mehed. Euroopa on aga nähtawasti enamlaste wastu iga usalduse kaotanud, nõnda et isegi nende suuremad sõbrad — sakslased — ei julge oma kukrut awada ja Moskwa meestele laenu anda, mida need tungiwalt wajawad.

Küll teame Wenemaa sisemisest olust nüüd wäga wähe, mitte palju rohkem kui Hiina omast. Aga niipalju on siiski kõigi andmete järele kindel, et rahwa elu on seal õige raske. Kui juba kõrgemas ametis olewa kommunisti perekond kurdab, et niisugust „toredust" nagu sai, tangud ja wõi ei saa nähagi, mis siis weel harilikust SSSR surelikust kõnelda! Ja uute riietele, pesu ning jalanõude muretsemine on wäga raske, kuna need hinnas liig kõrged, suhteliselt teenistusele.

Aga mitte selles ei seisa praegu nii palju Wene walitsuse raskus, et linna elanikud, töölised ja teised, peawad wiletsasti elama, waid kui kaua tahab talupoegade rahwas lasta ennast käputäiest kommunistidest ja neid enam-wähem toetawatest wabrikutöölistest walitseda?

Wene tööstus ja kaubandus on suuremalt osalt kommunistlik, õigem, riigisotsialistlik, põllupidamine aga täieliklult kodanline, eraomandusline. Seni kui linna kommunist talupoja peaaegu rahu jättis, ei olnud talupojal kommunismi usu ja selle kommete täitmise wastu palju midagi üttemist — see ei puutunud temasse. Kommunist oli kena mees pealegi: ta mitte ainult ei takistanud mõisamaade ja warade ärawõtmist, waid õhutas ja toetas seda oma poolt igapidi. Ainult siis muutus kommunist wähe ebamugawaks talupojale, kui ta hakkas rumalat juttu ajama kommunistlikust, ühisest majapidamisest. Aga sellestki muret saadi üle, targem — õigem nõrgem — andis järele ja kolis linna oma wabriku juure ja jättis talumehe rahule. Aga üsna rahul ei olnud talumehe süda ometi mitte, sest oma wilja eest, mis ta kommunistlikule kroonule müüs, sai ta wõrdlemisi wäga wähe, ja kaupade eest, mis ta kommunistlikult kroonult ostis, maksis ta wõrdlemisi wäga palju raha. Tuli siis nõnda, et talumees hakkas ainult nii palju maad harima ja wilja külima, kui ta suutis ise ära süüa. Ta ei müünud kroonule enam kuigi palju, aga ei ostnud ka kroonult kuigi palju, waid ajas õige wähega läbi. Wene talupoeg jõuisd sel wiisil kaunis lähedale sellele algelisele, poolparadiislikule seisukorrale, kus inimeste kaubawahetus õige pisike, sest tarwidused on üsna kitsad ja needki walmistab suuremalt jaolt tarwitaja ise.

Kuid linna kommunist jäi nukraks: kui talumees enam wilja ei müü, siis ei aita muud, kui pane hambad warna!

Kommunistid näewad oma süsteemis mingit kõrgemat majandusliku korralduse kuju. Aga kuna isegi need maad, millest sõjamõll raskelt üle käis, on jõudnud oma toodangu rohkuse poolest endisele kõrgusele ja wahel seda ületanudki, ei anna Wene wilja wäljawedu ikka weel üht kuuendikku osagi ennesõjaaegsest. Tähendab, praegusel Wene majandusküsteemil peawad olema wäga tunduwad puudused.

Neid asjaolusid arwesse wõttes tuleb hinnata wiimaseid teateid, mis „Daily Chronicle" kirjasaatja Genfist saadab, et seal kindlaks peetawat, et Litwinow Genfis Chamberlainiga kokku saab ja Wene poolt lubaduse annab, kõike wälispropagandat lõpetada. Wenelased olewat aru saanud, et kihutustöö tegemine ilmarewolutsiooni õhutamiseks otstarbetu olewat, samuti olewat neil selge, et neil waja on wälismaist juuremal mõõdul raha saada. Kuna Inglise walitsuses enamus ikka weel ei taha diplomaatilist läbikäimist Wenemaaga uuendada, on Wene walitsus otsustanud püüda Chamberlainiga asja selgitada ja talle konkreetseid ettepanekuid teha.

Et sarnased kawatsused Moskwas wõiwad liikumas olla, see on usutaw; et asjaolude sunnil warem wõi hiljem ka nende teostamisele asutakse, see on mõõdapäästmatu, aga kas see siiski juba nüüd sünnib, tuleb ära oodata. ö.

Teatame oma austatud kaubatarwitajatele, et paberosse

KÄGU

20 tk. — 10 senti,

missuguseid wastawate tubakate mitte õigel ajal kohalejõudmise tõttu mõni aeg ande ei saanud, jälle suuremal arwul saada on.

A.-s. Astoria.

Kooliõpetaja Mart Jakobson †.

Käesolewa kuu 1. suri pensioneeritud kooliõpetaja Mart Jakobson, kes kidura terwise all juba paar aastat kannatas. M. J. sündis 6. oktoobril 1861 Nõo kihelkonnas, Aru wallas, kuhu ta wanemad olid Wiljandimaalt sisse rännanud talu pidama. Lahkunuga asetame maamulda harwaks jäänud wanemate awaliikude tegelaste reast mehe, kes kuulub n. n. rahwusliku ärkamise ajajärku. Tema nimi on seotud „Wanemuise" seltsi tegewusega, eriti mõõdunud sajandi wiimaselt kümnelt, mil kohalikud ametnikud „Wanemuise" seltsi tegewusfihis nägid walitsuse wenestuspüüete takistamist ja tahtsid seepärast, maksku mis maksab, seltsi sulgeda. See ei näinud neile esialgse kawatsuse järele mingit raskust sünnitawat, sest „Wanemuise" põhikirjas (1865. a.) oli ette nähtud ainult „nelja häälega kiriku koorilaulu parandamine ja tõelikuma korra peale seadmine", mille kõrwal wõi „muud koorilaulu ka õppida", kuid ainult õppida. Nii ei saanud siis näit. näitemängu etendustega tegelikult üldse mitte enam arwestada. Selts wõis ainult weel nime poolest eksisteerida, ilma et oleks tohtinud rahwaga ligemasse kontakti astuda, oma uksi inimestele, kes seltsi liikmed ei olnud, awada.

Seisukorra päästmine olenes ainult uute põhikirjade hankimises. Kuid nende kinnitamine seisis siseministeeriumi, s. o. sama walitsusorgaani meelewallas, kes kohalikkude ametnikkude poolt omal wiisil informeerituna seltsi sulgemisele kaasa tundis.

Nüüd algas töö eestkätt põhikirja kokkuseadmiseks, milles peaosa etendas seltsi tolleaegne abiesimees Mart Jakobson. Kui üks põhikirja projekt Peterburi, Riia wõi isegi kohalikkudele ametiwõimukandjatele miskipärast ei meeldinud, siis tuli ümbertöötamisele wõi uuele kokkuseadmisele asuda. Sellega seisid muidugi ühenduses lõpmatud reisid ja sõidud Riiga ja Peterburisse ning alaline kirjawahetus ametiasutuste ja wõimukandjatega. Ja wiimane tegewus seisis peamiselt ka Jakobsoni kui Wene keeles ja kantseleitöös wilunud isiku õlgadel.

Selle tagajärjel leidis mingisugune põhikiri, mis kuberneri näpunäidete järele oli Maarja-Magdaleena seltsi põhikirja järele kokku seatud, 1891. a. alul walitsuse poolt kinnituse, kuid ilma näitemängutenduste ja einelauapidamise loata.

M. Jakobson, kes tol ajal kohalikus kreispolitseis lauaülemana ametit pidas, oli sunnitud leiwateenistuse kinnipidamise suhtes „Wanemuise" seltsi eestseisusest eemale jääma. Kuid waheajal oli talle silma puutunud Tartu Saksa käsitööliste seltsi („Handwerker-Verein") uus põhikiri, mis oli ilma takistuseta siseministri poolt kinnitatud. Selle järele paari wähese muudatusega kokku seatud põhikirjaprojekt esitati niiüd „Wanemuise" poolt uuesti siseministeeriumile, kaaskirjas teatades, et projekti ärakiri on hiljuti kinnitatud Tartu Saksa seltsi põhikirjaks, ja mis lubatud on wäikesearwulisele kohalikule Saksa seltsikonnale, peaks ka lubatud olema arwuliselt palju suuremale eestlaste hulgale.

„Wanemuise" tegelased ei tahtnud oma silmi uskuda, kui umbes pooleaastase ootamise järele, 1894. a. sügisel, kinnitatud põhikiri Tartu jõudis.

Selle põhikirja alusel teotses selts kuni 1906. aasta suwekuudeni. Lahkipuhkenud rewolutsiooni tagajärjel ilmus seadus, mille järele seltside põhikirjade kinnitamise asemele astus registreerimine, ja seks esitati „Wanemuise" poolt uus awaraphiiriline põhikiri kubermangu walitsusele, kus ta registreeriti.

Peale säärase teeneterikka tegewuse on Mart Jakobson „Wanemuises" ka kirjatoimetaja ametit pidanud ja mitmesugustes toimkondades tegutsenud, nii näit. J. W. Jansseni hauasamba korjanduse ja püstitamise komitees, kus ta asjaajajaks oli, iseenesest mõista — tol ajal ilma mingisugune tasuta. 1899. a. oli ta ka Tartu Eesti põllumeesteseltsi kirjatoimetajaks (J. Tõnisson oli siis teist aastat seltsi esimeheks). Selle järele siirdus M. J. Peterburisse, kus ta kui end. Tartu (Saksa) seminari kaswandik pedagoogina tegutses, m. s. ka Eesti Jaani kiriku koolis tunde andis. Siingi püüdis ta Peterburi Eesti seltskondlikust elust tegelikult ikka osa wõtta, kuna sarnane tegewus oli talle otsekui tülgekaswanud iseloomu tunnuseks saanud.

Meie iseseiswuse ajal pääsis ta Tartu, kus XV kuueklassilises algkoolis mõne aasta õpetajaks oli, kuni wanaduse ja kidura terwise tõttu pensioneeriti.

„Postimehe" toimetuses on M. J. dr. Hermanni ajal lühemat aega toimetuseliikmena tegutsenud. Eriwäljaannete näol on tema sulest ilmunud paar polemiseeriwat broschüüri Saksa keele õpetusse puutuwa waieluküsimuse kohta ja üks Saksa keele õpperaamat, mis (1907. a.) hariduministeeriumi poolt soowitati keskkoolide, kaubanduskoolide ja linnakoolide wastawate klasside jaoks õpperaamatuks.

Oma hariduskäigult on M. J. pärit endisest Tartu kreiskoolist C. H. Riggoli õpilaste hulgast, kellele juba siis kui erksale maapoisile Eesti keel, kirjandus ja seltskondlik tegewus huwitust pakkus.

Nüüd on surm sulgenud selle tegewusrikka mehe silmad. — Puhka rahus! Kodumaa muld olgu sulle kerge. S.

„Revaler Bote" pahem ja parem film.

Nagu marru sattunud berserker wehkleb kohalik Saksa leht, kui keegi julgeb muid kui meeliku- ja kiidusõnu öelda 1918. a. o nud Saksa okupatsiooni wastu. Tema paremale silmale paistab kogu see aeg roosilise prilliklaasi paradiislikus walguses ja on pühaduse rüwetamine, seda arwustama hakata. Aga pahem silm on tal kaetud mustaklaasilise prilliga ja sellega waatab ta okupatsiooni mujal pool. Ta toob esmaspäewase numbri eesotsas sõnumi Lõuna-Tiroolist, warustades selle kohutawate pealkirjadega: „Uued timukawõtted Lõuna-Tirooli wastu. — Sakslusele — rusikahoop näkku." Nende pealkirjade all refereeritakse wäga sihilikult ja wäga wõõriti Mussolini sõnet. Aga mis ütles Mussolini? Ta ütles muuseas: „Täna, 6-aastase faschistlise walitsuse järele, ilmub Bozeni maakonnas 15 saksakeelset lehte, poliitilise, majanduslise ja usulise sisuga ja koolilehti. Kuna meie salliwust wõõriti seletatakse, annan ma wiimase hoiatuse: kui Itaalia-waenuline kihutustöö mitte järele ei jää, pannakse kõik need wõõrakeelsed lehed kinni.

Mis Saksa keelt kõnelewate elanikkude surwesse puutub, siis on tarwis teada ja ütelda, et Bozenis 376 ja maakonnas 664 Saksa ametnikku ametis on. Kui sellest kõigest midagi ei ole hoolitud, siis antakse kõigile neile ametnikkudele walida, kas teistele kohtadele minna kuningriigis wõi ametist lahkuda."

Need on need hirmsad „timukawõtted" ja „rusikahoobid", et lubatakse kinni panna saksakeelsed ajalehed ja teistele kohtadele paigutada Saksa soost ametnikud, kes ei taha loobuda riigiwastasest kihutustööst. Tähele panna: seda ei ole weel tehtud, seda lubatakse, kui riigiwaenulikku kihutustööd jatkatakse. Meil aga suleti ilma pikema jututa kõik rahwakeelsed ajalehed ja kihutati minema kõik rahwa poolt walitud omawalitsuse ametnikud ja see on „Revaler Bote" silmas ainult heategu rahwale, mille eest tänulik küllalt ei olda.

Tõesti, meie kohalikkude Saksa lehtede kirjutused on kõige paremaks õigeksmõistmiseks Mussolini tegewusele. Kui ussipesa oma kihwti pritsimist ei taha jätta, siis ei ole ikka muud abinõu, kui ta puruks tallata ja ase tulega üle kõrwetada. L—ja.

Puuduse wastu parim rohi on raha — ja E. Spordi Keskliidu loterii pilet, mille loosimine juba 2. ülestõusmise pühal.

Riviera-doktor

Rootsi kirjaniku Gösta Segercrantz'i romaan.

Autori loal eestistanud H. K.

23

„Wõib olla, kuid sellepärast aga hästi mõjuw. See oli suurepärane rumm. Ah!" Ta wõttis taskuräti ja pühkis suud. Madame de Valentino pakkus talle sigarette wäikesest Hispaania riigiwapiga ilustatud kaanega portselaantoosist.

„Noor preili on siis lõbustama läinud," jatkas doktor Benjamin, „kellega ta siis on?"

„Mul pole aimugi," wastas madame de Valentino ja ta kaunilt joonistatud silmakulme wahele ilmus sügaw korts. „Tahtsin teilt küsida, wast teie teate midagi?"

Feliks Benjamin kehitas õlgu.

„Ma loodan ainult, et ta tolle wastiku isikuga Carlton hotellist ei ole."

„Keda teie arwate, armuline proua?"

„Ah, too austerlanna, kes ikka nii läbipaistwalt riietatud, et kõik lihtsalt näha on. Ma nägin teda eile la Croisette'il — no, see oli päris skandaal — päris skandaal —"

„Teie mõtlete paruness Mikusi, armuline proua?"

Madame de Valentino kortsutas puuderdatud nina.

„Paruness, ja nii hüüatakse teda. Ma ei suuda mõista, kuidas ometigi „Carlton" hotelli juhatus niisugust isikut — niisugust wampiiri meie kõige peenemasse wõõrastemajja laseb. Ja minul on wäga piinlik, et ma oma tiitart sageli selle daami seltskonnas näen..." Madame de Valentino lehwitas enesele erutatult õhku.

Feliks tegi oma walgete hoolitsetud kätega rahustawa liigutuse.

„Ma olen wäga õnnelik, armuline proua, et ma teile lohutuseks teatada wõin, et paruness wähemalt tänasel õhtul teie tütrega ühes ei wiibi. Mina käisin parunessi juures täna enne dineed.

„Mu Jumal, on ta siis haige?"

„Ja," ütles Feliks ja silitas koera, „mitte wäga kardetaw, wähe werewaene, wähe närwilik, liig kiire pulss. Ah ja," pahwatas ta nüüd järsku naerma, „kui teile parunessi tualetid juba silma on paistnud, armuline proua, siis wast teeb teile lõbu kuulda tema wiimasest uudisest —"

„Ja, palun, palun, jutustage — jutustage kiiresti!" hüüdis madame elawalt.

Feliksi ilme oli salapärane.

„Teie teate ju, armuline proua, et laupäewal korraldatakse kasiinos pall walges ja kullas. Ma rääkisin ka parunessiga kleidi üle, mille ta selga tahab ajada ja andsin talle nõu — teie teate ometigi, et ma puht kunstiliselt olen huwitatud daamide tualetest — ma tegin mõned wäikesed näpunäited, kuidas ta tolle leidi peab laskma õnnelda. Ah, armuline proua — too kleit on süperb, pitside unistus, pitside luuletus —"

„Ja, ma usun, et see kleit õige õhuline on," sõnas madame Valentino sügawama weendumusega.

„Nõiduslik, lihtsalt nõiduslik," ütles doktor Benjamin waimustuses.

„Aga ma palun, armas doktor, ärgem rääkigem rohkem sellest isikust — ma jään kohe haigeks, kui ainult ta peale mõtlen. Noh — Rita peaks nüüd juba koju tulema — rääkigem millestki muust, huwitawamast..." Madame de Valentino asetas end paremini toolile istuma, keeras kullast pitsi peaaegu ärasuitsetatud sigari otsa, puhus hiiglasuure suitsupilwe enesest ja jatkas siis rahuldusest ja emaõnnest särawal näol:

„Härra doktor, täna peale lõunat juhtus midagi wäga rõõmustawat. Ja et teie nii elawalt osa wõtate Mimosa willar õõmust ja kurbusest, siis tahan teile ka ütelda, mis juhtunud on. Teie olete esimene, kes sellest kuuleb. Sellest näete, kuiwõrd ma teid usaldan. Teie peate mulle ainult tõotama, et teie sellest kuni edaspidiseni kellelegi ei räägi."

Feliks kummardus toolis ning ajas naljatades kaks sõrme pistis.

„Kuulge siis, mu härra. Tema kuninglik kõrgus prints Lara palus täna minu tütre kätt!... Hispaania kuninganna Isabella ei suudaks troonil istudes ka nii suursuguse, uhke ilmega olla, kui madame de Valentino seda imponeeriwat uudist doktor Benjaminile kuulutades.

„Minu kõige alandlikumad õnnesoowid, armuline proua!" wastas Feliks — tema hääles kostis iroonia warjund, mida aga õnnelik ema tähele ei pannud.

„Suur tänu, miljon tänu, armas doktor..." Pisarsilmil sirutas ta käe, mida Feliks kohustuseirunult suudles.

Niiüd aitab minule sellest äraneetud wanamoorist, mõtles ta omaette, — lähen ära üles ja heidan magama... Kuuldawasti lausus ta aga:

„Ja mida ütleb preili Valentino selle asjaolu kohta?"

„Ah, tema ei tea sellest weel midagi," wastas ema elawalt. „Ma rõõmustan, et teda, kui ta koju tuleb, selle teatega üllatada saan."

Samal hetkel kõlises telefon nii heledasti, nagu tulekahju häirel.

„Wabandust," ja härra Benjamin sõõstis telefoni juure.

Proua Valentino ootas kärsitusega tema tagasitulekut, et kuulda temalt ta arwamist würstlikust peigmehest.

Läbi ukse kuulis ta tema häält. Ta rääkis suure ärritusega.

„Mis on juhtunud?" küsis proua Valentino kohe, kui Benjamin tagasi oli ilmunud. „Ega's ometigi midagi paha pole juhtunud?..." Ta hüppas toolilt.

„See oli prints Lara," wastas Feliks ärritatult. „Pean kohe hotell Carltoni sõitma. Printsi teener on praegu tapetult leitud."

Kuues peatükk,

kus prints Lara kammerteener elu ja surma wahel ripub ja Dolorita nälgimas.

Wiis minutit peale prints Lara telefonikutset astus doktor Benjamin kiiresti hotell Carltoni esikusse. Kaenlas hoidis ta riistade-kasti ja sidumise abinõusid. Ta ruttas esimese etteruttawa groomi juure ja küsis würsti korteri numbrit.

Häältult tõstis lift ta kolmandale korrale ja hetk hiljem koputas ta juba uks nr. 348-le.

„Kes seal on?" hüüdis kellegi hääl.

„Mina olen, doktor Benjamin, pagan wõtaks, awage rutemini."

Aeglaselt keerati wõtit.

Prints Lara awas ukse ainult pooleldi.

„Jumal tänatud, et teie olete, härra doktor," ütles prints Lara sosistades, kui Feliks rokokosalongi astus. „Ah, kui kole, mu waene Pat on tapetud, ta lamab minu magamistoas woodis, — ta hingab praegu weel — wähemalt paistis mulle, et ta wähe korises — wõib olla ainult minu ettekujutus. Wast saate teda weel ellu ärätada, härra doktor."

Feliks tõmas kohe kõrwaltuppa ja ei pannudki tähele, kui hoolikalt prints Lara koridori wiiwa ukse jälle lukustas.

Doktor Benjamin oli äärmiselt imestunud niisuguse waikse wastuwõtu üle. Ta oli arwanud, et ruumid täis politseinikke ja detektiiwe on — näis, nagu oleks prints ärewusest unustanud wõimudele teateid saata. Noorest printsist wõis praegusel minutil küllaweresust asjatult otsida. Poleks seisukord äärmiselt tõsine olnud, oleks Feliks Benjamin naerma pahwatanud, nähes, kuidas prints Lara särgiwäel, sasis juustega, lõdisewate hammastega ja surnukahwatult näis kaotanud olewat igasuguse enesewalitsemise.

Kammerteener polnud surnud.

Doktor Benjamin waatas woodis lamaja kõige põhjalikumalt läbi ja konstateeris, et teda kuklasse on löödud terawa asjaga. Tal pidi suur werekaotus olnud olema, sest kuub, west ja särk olid weest läbi imbunud.

„Kas teie kõrgus olite ise nii arusaaja ja sidusite selle käteräti haawale?" küsis doktor Benjamin heakstunnistawal toonil, meelemärkusetule iirlasele tugewat sidet pea ümber sidudes.

„Ja, see oli nu kõige esimene samm, kui teda leidsin," wastas prints Lara ja süütas wärisewate kätega sigareti põlema. „Elab ta weel?"

„Jah, ta elab — nii uskumatu kui see ka ei ole," wastas doktor Benjamin, „kuid tal on raske peaaju-põrutus ja peale selle on ta palju werd kaotanud. Paistab, et ta tugewa terwisega on ja wõib loota, et ta ehk weel eluga pääseb. Esialgu ei saa midagi muud ette wõtta," rääkis arst edasi peale seda, kui ta haige südant oli kuulanud, „ta wajab ainult kõige waiksemat rahu. Küllap homme näeme, kuidas tema terwisega lugu on. Nüüd aga olekfin ma wäga tänulik, kui teie mulle ligemaid teateid sündmuse üle annaksite. Kas teie kõrgus politseid on kutsunud?"

Prints Lara ohkas kergendatult kuulda saades, et ta waene Patt wähemalt esialgu teisest ilmast pääsenud on. Ilma, et arsti küsimust tähele oleks pannud, ajas ta fraki selga, mille ta parketile oli wisanud, toimetades suure jõupingutusega elutu Pati woodisse. Niüd oli prints Laral tundmus, nagu peaks ta ennast seisukohaselt juba riietama, esinema. Doktor Benjamini suurugad liikusid. Talle näis prints Lara koomiline olewat.

Noor prints langes hooletult toolile, lõi jalad risti, wõttis kollase siidtaskuräti ja algas kergesi westluse toonis:

„Teie wõite enesele ette kujutada, lugupeetud härra doktor, milline hirm mind waldas, kui ma wähe aja eest oma korteri tulin ja waest Patti üleni werega kummuli kirjutuslaual nägin! See oli õudne, hirmus! Tõesti ime, et mina südameraabandust ei saanud. Sest minul on, nagu Teie wast juba teate, haiglane süda."

Doktor Benjamin noogutas peaga, kuigi ta iial kuulnud polnud sellest kurwast faktist.

„Aga niüd, kui teie mind rahustanud olete nu kammerteenri seisukorra üle, tunnen ma end palju paremini olewat. Kuid, armas doktor, ma olen täitsa unustanud ja palun wäga wabandust, siin on sigarid, wäga head sigarid — palun wõtke."

Ta ulatas doktor Benjaminile laitmata wiisakusega tikutuld ja rääkis siis edasi:

Wiimane osa wälislaenust

kantud üle Eesti walitsuse arwele.

Pikalaenupank sai põhikapitali.

Teisipäewa õhtul saabus Tallinna telegramm, et Rahwasteliidu kaasabil saadud laenu ülejäänud osa — 350.000 naelsterl. — on wabaks antud ja Eesti walitsuse arwele kantud.

Teatawasti on nimetatud summa määratud Pikalaenupanga põhikapitaliks. Raha ülekandmine Pikalaenupangale sünnib walitsuse otsusel. Eesti Panga ja Pikalaenupanga wahel on okkn lepitud, et Pikalaenupank wöib mitmesuguseks otstarbeks määratud wäikesemaid laene wälja maksa Eesti Panga osakondade kaudu.

Tallinn pääseb Euroopa õhuliini.

Riiklik lennuasjandus Eestis küsitaw. — Helsingi-Berliini otseühendus Tallinna-Riia kaudu.

Ettewalmistusi aerodroomi ehitamiseks.

Lennuasjanduse edendamise küsimus on walitsuse ringkondades juba kauemat aega kõne all olnud, kuid seni ei ole sellel alal weel suuremat ära teha suudetud. Lennuasjanduse küsimuse lahendamiseks moodustati ministritewaheline komisjon, kes seisukohale asus, et lennuasjanduse korraldamine riigi kätte tuleks wõtta. Õhuasjanduse alal töötas seni a.-s. „Aeronaut". Ta pidas õhuühendust Tallinna-Helsingi ja alul ka Tallinna-Riia wahel. Head randtecühenduse tõttu Riiaga ei tasunud wiimane liin ennast ära, mispärast sellele juure tuli maksa. Ülejäänud pidi „Aeronaut" lennuasjanduse korraldamisel ja õhuliinide kasutamisel suuri kulusid kandma ning ettewõte nõudis juuremaksmist. Walitsuselt aga peale ühekordset toetust ja 50.000-kr. laenu mnid nimetamiswäärseid soodustusi ei saadud.

Ülaltoodud asjaoludel oli „Aeronaut" sunnitud lennuühendust Tallinna-Riia wahel katkestama. Püsima jäi waid Tallinna-Helsingi liin, millel ühendust peetakse ühiselt Soome seltsi „Aeroga", kes riigilt wördlemisi suuri teotussummasid saab.

Tugedes ministritewahelise komisjoni seisukohale, wöttis teedeministeerium riiklikn lennuühenduse korraldamiseks wastawad summad eelarwesse üles. Nüüd on aga riigikogu eelarwekomisjon teedeministeerinmi eelarwest kärpinud 75.000 krooni lennuki ostmiseks ja 64.000 krooni lennuasjanduse korraldamiskulusid, kuna soowitawaks ei peeta lennuasjanduse korraldamist täielikult riigi kanda wõtta. Küll on aga eelarwesse jätetud summad aerodroomi ehitamiseks. Kui riigikogu need summad eelarwesse jätab, hakkab teedeministeerium kohe ettewalmistusi tegema aerodroomi ehitamiseks. Kustutatakse aga lennuki muretsemise ja teised korralduskulud riigikogus lõpulikult, ei saa teedeministeerium eelolewal hooajal weel lennuühenduse korraldamisele asuda.

Kuna ka eralennuasjanduse toetamiseks summasid eelarwesse ei ole wõetud, on ka „Aeronaut" juunitud eelolewast kewadest ühenduse pidamist ka Tallinna-Helsingi õhuliinil lõpetama ja ettewõtte liikwideerimisele asuma. Lennukeid ja muid abinõusid kawatsetakse wälismaade lennuseltsidele ära müüa ja saadud summadest wõlgasid tasuda.

Kuigi selle tagajärjel Eestis eelolewal hooajal lennuühenduse pidajaid ei ole, pääseb Tallinn wälismaade seltside tegewuse tagajärjel siiski Euroopa õhuühenduse wõrku. Nimelt hakkawad Soome ja Saksa eraettewõtted Helsingi-Berliini wahel õhuühendust pidama Tallinna ja Riia kaudu. Lennukite maandumise asjas on teedeministeeriumile juba ettepanek tehtud, samuti ka läbirääkimisi peetud Soome seltsi „Aeroga". Wälismaalastele õhuliinide pidamise wastu Eesti kaudu teedeministeeriumis ei olda ja loodetawasti sõlmitakse wastaw kontsessioon juba lähemail päewil. Ühendust Tallinna-Helsingi wahel peetakse weelennukite abil, kuna Tallinna-Berliini wahel aeroplaanid liiguwad. Riias awanewad reisijatele wõimalused ümber istuda Riia-Moskwa õhuühendusele.

Ainult üks miil tunnis.

„Suur Töll" jääga heitlemas.

Jääolud üle öö rasketks kujunenud. — Jäälõhkuja weab laewu enese järele. — Naissaarel 2 meetri kõrguseid jääwallid. — Hollandi mootorpurjek jäässe jäänud.

Tuul aias jää Eesti wetesse.

Teisipäewal peale lõunat muutis tuul jälle sihti ja hakkas Soome rannast jääwäljasid Eesti wetesse juruma. Eile hommikuks olid kõik need kohad, millised jääwabad olid, raskete jäälahmakatega täidetud. Peale „Astrea" Tallinna toomist wõttis „Suur Töll" ülecile Rootsi auriku „Inga" ja Taani auriku „Wilsundi" sadamast enese järgi, et neid wabasse wette aidata. Mõlemad aurikud olid laadungiteta.

Kuna jääolud järsku raskeks kujunesid, läks edasiliikumine wördlemisi aeglaselt. „Suur Töll" sõitis laewade eel, kuid kuna ka jää liikuma oli hakanud, täitus renn, mille jäälõhkuja tegi, jälle kohe jääga. Järeletulewad laewad olid laadungita ja seepärast laewakruwid liig weepinna ligidal. Nad ei suutnud küllaldast hoogu wõtta ja jäid „Suurest Tõllist" maha. Wiimasel ei jäänud muud üle, kui laewad trossidega enese järgi wõtta. Aurikutel töötasid küll masinad, kuid, nagu tähendatud, oli sellest wähe kasu ja kogu raskus lasus „Suurel Töllil". Tihti tuli ka wiimasel peatuda, et määratu suuri jäälahmakaid hoogu wõttes purustada. Seniks seisid aurikud jälle liikumatult jääs. Oli tee lahti murtud, wõttis jäälõhkuja laewad jälle enese järgi ja liikus edasi.

Kuiwõrd rasked jääolud praegu merel on, annab kujuka pildi asjaolu, et „Suur Töll" Mittelgrundi madaliku kohalt Suuropini pääsmiseks terwelt wiis tundi pidi töötama. Seda wahet on ainult 8 miili ja hariliikudes jääoludes kuluks jelleks wahest tunni-paari ümber. Suuropist hakkas „Suur Töll" laewadega otse Hangö sihis, wastu tuult liikuma. Kogu öö jookul wastu kesknädalat jõudis „Suur Töll" Suuropi ja Pakri wahel edasi ainult 14 miili. Eile hommikul jäi tal kuni waba weeni weel paarikümne miili ümber sõita.

Soome ranna pool on lahtine wesi, kus laewad jäälõhkujate abita edasi pääsewad. Rohkem kalda ligidal on ka seal jääd, kuhu jäälõhkujad laewadele wastu sõidawad. Eile nähti saartelt Helsingi suunas liikuwat 5 aurikut.

Tallinnasse oodatakse juba mitmendat päewa 2—3 aurikut, kuid kuna „Suur Töll" teises suunas töötab ja jäälõhkuja „Tasuja" praegu dokis wiibib, ei ole wõimalik nendele jäälõhkujat wastu saata jääpiirkonnast läbi aitamiseks ja Tallinna toomiseks. Loodeti, et eile õhtuks „Suur Töll" aurikud „Inga" ja „Wilsundi" wabasse wette toimetab, ja siis Tallinna pääsu ootawaile aurikutele wastu sõidab. Nii wõib „Suurt Tölli" laewadega Tallinna oodata wahest täna.

Kuid eile lõunaks selgus, et tühjade laewade wabasse wette toimetamine siiski nii kiirelt ei edene ja „Suur Töll" kartma hakkas, et tal sõetagawarad lõpewad. Seepärast palus ta Tallinnast luba „Ingat" ja „Wilsundi" Pakri ligidale jäässe jätta, et laewadele, mis jääpiirkonna ligidal Tallinna pääsu ootawad, wastu sõita. Kuna Pakri juures neid kahe aurikut hädaoht ei ähwarda, lubati „Suurel Töllil" teistele laewadele wastu sõita. Sealt toob ta 2—3 aurikut Tallinna ja asub siis oma sõetagawara täiendamisele.

Kuigi merel tuule kiirus ainult 2—3 pallini ulatub, on jää surumine Soome rannast wördlemisi tugew. Eriti raske jääpress on tekkinud Naissaarest põhja pool. Siia on tulekorni kohale kaldale jääpressimisest tekkinud suured jääwallid. Kohati ulatuwad nad kahe meetri kõrguseni. Ka jää liikumine Naissaare ümbruses on tugew. Kogu silmapiiri ulatusel lahtist wett näha ei ole. Naissaare ümbruses liigub jää Prangli suunas.

Suuropi ümbruses on wördlemisi suured ja rasked jääwäljad, kuid jää liikumine ei ole niiwõrd tugew, kui Naissaare ümbruses.

Nagu Pakri saarelt teatatakse, ei ole seal jää liikumist märgata. Kogu silmapiiri ulatusel on neri jääga kaetud. Paari päewa eest ulatus siit Tahkuna sihis waba weeriba, kuid nüüd on ka see raske ainujääga täitunud. Tahkuna juures seisis juba nädalapäewad Hollandi mootorpurjek „Ida" kriidilaadungiga ja ootas Tallinna pääsu. Laew on wördlemisi nõrga ehitusega ja tema merel wiibimine praeguste jääolude ajal hädaohtlik. Seepärast anti talle teada, et Tallinnast temale jäälõhkujat wastu ei saadeta ja Tallinna sadam teda wastu ei wõta. „Idale" soowitati wabas wees tagasi pöörata, sest jääolud on sedawõrd rasked, et Tallinna toomisel tema põhjawajumine paratamatu näib olewat. Ka sadamas, kust ta laadungi peale wõttis, hoiatati teda Tallinna minemast, kuid sellest hoolimata sõitis laew sadamast wälja.

Ka Tallinnast antud hoiatused ei awaldanud nähtawasti hapteni peale mingit mõju ja Tahkuna juures hakkas ta waba weeriba mööda ida suunas liikuma. Wiimaks jõudiski ta õnnelikult Pakri saarte ligidale. Kuid siin sulgesid suured jääwäljad tal edasiliikumise tee. Praegu istub ta suurte jäälahmakate wahel kinni Onneks Pakri ümbruses jää liikumist ei ole ja eriline hädaoht „Idat" praegu ei ähwarda. Hakkab aga jää liikuma ja suuremad jäälahmakad purunema, on „Ida" hukkumine mõõdapääsematu. Sest nõrk laewakere ei awalda tähelepanuwäärtki wastupanu raskele jää pressimisele.

Seni ei ole „Ida" weel hädasignaale annud, kuid Pakri saarel peetakse teda hoolega silmas, et wajaduse korral laewa meeskonnale abi anda. Praegu asub „Ida" Pakrist umbes 7 miili eemal ja jääd mööda käiwad kohalikud elanikud laewal. Meeskonda toidu- ja weepuudus ei ähwarda, kuna neid wõimalik on saarelt laewale muretseda.

„Tasuja" dokis.

Jäälõhkuja „Tasuja" juures, mis üleeile dokki tõsteti, on praegu parandustööd kibedasti käimas. Kuna praegused rasked jääolud „Tasuja" järgi tungiwa wajaduse tingiwad, tahetakse parandustööd wõimalikult kiirelt läbi wiia. Loodetakse, et „Tasuja" juba tulewa nädala alul merele wõib sõita. Nagu nüüd dokkitõstmisel selgunud, on „Tasujal" kruwi täiesti terwe. Purustatud on waid rool.

Kirikupäewa komisjon koos.

Eile kestis konsistooriumi koosolek toimetustöö lõpuni. Kella wiieks oli ette nähtud kirikupäewa komisjoni koosolek, kus tuli otsustamisele, kas jatkawad waimulikud perekonnaseisu registreerimist wõi ei. Seni on Tallinnas juba suurem osa waimulikest registreerimisest loobunud, mille tõttu perekonnaseisuametis erakorraliselt rohkesti tööd.

Kuidas GPU korraldab Eestis salaluure

Adolf Kriwonoi on GPU agent.

Teed, mille kaudu spioonid Eestisse walguwad. — Abinõud, millega inimesi rakendatakse nistusse. — Läti „wahetalitus".

Piiriäärsete Eesti asunikkude raske seisukorra

(„Päewaleht" kaastöölisel traaditeel.)

Narwast, 6. märtsil. 29. weebruaril Komarowka rajoonis Nõukogude Wenest salaja üle piiri tulekul tabatud endist Eesti kodanikku Adolf Kriwanoid hoitakse praegu ikka kohalikus politiilises politseis wahi all. Tema ülekuulamine kestab. Kuigi mees mitmesuguseid motiiwe oma ületuleku põhjendamiseks ette toob, et ta tulnud Eestisse sugulasi külastama wõi et ta Nõukogude Wenest sealsete halbade elutingimuste tõttu põgenenud, ja kangekaelselt salgab oma Eestisse tulekut poliitiliste ülesannetega, on tema ilmsüütus enam kui kahtlane. On olemas andmeid, mis lubawad temas näha tawalikku GPU agenti, kes Eestisse saadetud teatud kindlate ülesannetega. Millised need ülesanded just olid ja kellega Kriwanoi Eestis pidi ühendusse astuma, seda selgitawad wist lähemad päewad.

*

Kriwanoi üle piiri tulek ei ole ainsam juhus, kus Nõukogude Wenest salaluure otstarbel Eestisse inimesed ilmuwad. Neid saadab sealt GPU suure järjekindlusega, kasutades selleks igasuguseid wõimalusi ja teid. Harwa suudetakse meil neid tabada, kuna järelewalwe wäga suuri pingutusi nõuab.

Kuigi meil piir Nõukogude Wenega traataiaga õige tüsedalt kindlustatud ja piiriwalwe postidega warustatud, on siiski kohti, kus looduslikud takistused wõimatuks teewad traataia püstitamise ja piiriwalwe wahtkondade wiibimise. See on nimelt

Waskнarwa ja Narwa waheline piirkond.

Kes pilgu maakaardile heidab, näeb selles rajoonis peaaegu terwes ulatuses määratuid soid, mida suured metsad ümbritsewad.

Traataia tegemine soodesse on nende wesisuse tõttu wõimatu, samuti ei saa seal piiriwalwe kuigi mõjuwalt tegutseda. Muidugi on ka selle tee kasutamine üle piiri tulekuks suurte raskuste ja eluhädaohuga seotud, kuid

hiilgawast tasust meelitatuna, mida GPU oma agentidele maksab,

riskeeritakse eluga. On juhte, kus sarnane üle piiri tulija kuni kaelani läbimärg on soos patramisest. Talwel külmawad sood osalt kinni ja agentide liikumine on siis kergem. Saadakse ka suuski tarwitada. Ka keskswel kannawad sood wahel kuiwema ajaga peal.

Pihkw-Irboska piirkonnas

on piirist ületuleku märksa raskem. Traataed käib siin terwes kindlamaa ulatuses ja piiriwalwel on hõlpsam liikumist jälgida. Kuid weekitsus Peipsi ja Pihkwa järwe wahel Mehikoorma ümbruses on jällegi soodus koht igasugustele tymedatele isikutele üle piiri tulekuks, samuti Peipsi järwe sopp Piirisaarega. Weel kasutatawat üle piiri käimiseks Peipsi järwe põhja-ida nurka Waskнarwa juures, kust pääseb hõlpsasti eelnimetatud metsadesse ja rabadesse Eesti pinnal, mis lähewad Smolnitsast peaaegu kuni Rakwereni.

Wiimasel ajal olewat GPU agendid Eestisse pääsmiseks hakanud tarwitama lihtsamat ja wähem hädaohtlikumat teed —

nad tulewad meile Läti kaudu.

Kõigil on weel meeles paanika, mis Lätis tekkis GPU ohwitseri Nikitini ületulekuga, kes paljastas, kuiwõrd sügawale on spionaashi wõrk Lätis juurdunud ja kui wabalt saab üle Wene-Läti piiri liikuda — traataed isegi puudub seal.

Eesti-Wene piir soises piirkonnas Waskнarwa lähedal. Põõsas istub Eesti piiriwalwur.

Kuna Eesti-Läti wahel wiimasel ajal üle piiri liikumine üldse hõlbustatud, on siingi kohti, kus sageli ilma piiriwalwe märkamata wõib üle piiri pääseda. Need on metsarikkad kohad Heinaste ja Pikksaare ümbruses.

Wene piiriwalwur traataia taga.

Eesti-Wene piir Irboska läheduses. Teiselpool piiri waatluspunkt.

Salaluure korraldamisel ja toimetamisel kasutab GPU wäga

piiriäärsete elanikkude

kes on enamuses ikka muulased. natawad eriti peipsiäärsed Wene all. Seda olukorda kasutatakse teadlikkusega, meelitades wäga k sioonidega, maskeerides samuti t reid ja teisi kehwikuid oma kurite sustesse. Mõningatel sellistel p gunud, kuidas kindikala ostmist ja mist kasutatakse GPU poolt sõõde

Agentide walikul Eestisse GPU tihti

Wene pool piiri ajawaid E

Wäljawalitu ei pruugi sugugi ko kogude korra pooldaja olla. Te salt ähwardustega sarnasele etten hakanud wõtet tarwitama, sundid hakkama just neid Eesti asunikke, jõukamad ja kel suuremal määra wardades warandust täielikult ko tes meest wastuhakkamisel tunnis spiooniks wõi kontrrewolutsionäär wäga hästi etteaimataw, tehakse wõrd pehmeks, et ta nõusoleku a dina Eestisse tulekuks. Siin ei kui juhatatud isikutega kontakti andmed üle piiri jälle toimetada.

Üheks GPU kawaluseks on G sarnaseid asunikke, kelle omaksed wähem wastutawatel kohtadel tee jale käijatawad, mil riiklikku tä wõiwad need olla ka kas kirjutaj jalad staapides ja teistes ameta korral on niisuguseid sunniwiisili wõimude poolt tabatud.

Mehed kurdawad, et muidu weel kuidagiwisi ära elada, kuig igapidi nööritakse ja makfustatakse tawamaks raskuseks kipub saama

sundus GPU teenistuse

Siisl aje enesele ots peale teha, Seepärast olewat wiimasel ajal märgata Eesti piiri äärsete as kaugele sõdamaale, miines oma t tades neid talukohtade wastu ku isegi Siberis. Peaasi on aga, et gakiusamistest.

Rahaminister andis lubaduse.

Riigiteenijate teenistuswanuse tasu ja perekonna abiraha seadused tahetakse maksma panna.

Eile wöttis rahaminister A. Teetsow jutule riigiteenijate kesklidu delegatsiooni, kes esitas ministrile riigiteenijate üldkoosoleku otsused teenistuswanuse tasu ja kõrgendatud perekonnaabiraha asjus. Minister asjaga tutwumedes andis lubaduse, et kõrgendatud ja ühtlane perekonnaabiraha ja teenistuswanuse seadused hakkawad maksma 1. aprillist, kuna wabariigi walitsus juba lähemal ajal wastawad eelnõud riigikogule esitab. Kuna hra riigiwanem eile wabariigi walitsuse koosolekul wiibis, siis jäi riigiteenijate käik tema jutule ära.

Punalaewastikule 50 mut torpeedowenet.

Punalaewastiku komandör Wiktorow.

Moskwast, 5. märtsil. Rewolutsioonilise sõjanõukogu eriline Baltfloti (Baltimere sõjalaewastiku) komisjon on kahenädalise harutustöö järele seadnud kokku Baltimere punalaewastiku suwise lahinglegewuse õppekawa. On otsustatud juure ehitada umbes 50 wäikest torpeedowenet — mõnetonnilisi mootorpaate, nagu neid inglased tarwitasid a. 1919 Kroonlinnale kallaletungil.

Ametliku aruande järele minewat sõjalaewade remont ja hooajaks walmis seadmine wäga edukalt, ning suwine tegewus algawat warsti pärast jäänmekut.

Zeppelin lendab üle Ees

Dr. Eckeneri lend uuel suurlennukil ümber maa

Kuulus Saksa lendur dr. Eckener walmistab praegu oma Zeppelin L. Z. 127-ga reisi wastu ümber maailma. Soome lennuühingu juhatusele saadetud kirjas awaldab ta nõusolekut saabumiseks lennukil Soome 16. mail, mil seal piikitsetõsse sõjawäe lipupäewa. On wõimalik, et dr. Eckener Soome teekonnal Saksamaalt ka üle Eesti lendab.

Soomest läheks dr. Eckeneri lend Skandinaawiasse, sealt üle Atlandi ookeani Ajooridele ning Põhja-Ameerikasse Lakehursti lennujaama. Ameerikast läheks lend Jaapani, Siberi ja Wenemaa kaudu Saksamaale tagasi.

Saksa spordilennu ratsioon.

Lupäewal Eesti kaudu So nupidustustele sõitnud Siemens lennuk Flammingo „D 1284" nul teisipäewal peale lõunat Tal

Eile korraldas lendur Böhr monstratsioonlennu. Lendur w pool tundi ja demonstreeris mi Demonstratsiooni lõpuosaks oli riga. Ligi paarituhande jala kõ nuk alla tulema, tehes tiirusid õ dis maandumine seiswa mootori

Kreeka nõudmised Wenele.

Berliinist, 6. märtsil. „Vossische Zeitung" teatab Ateenast: Kreeka walitsus andis Nõukogude saatkonnale märgukirja, milles nõutakse wastastikkust kaubanduslikus läbikäimises mõlema maa wahel. Kreeka saadused peawad Wenemaale samal mõõdul sisse pääsema, nagu pääsewad Wene saadused Kreekamaa Kreekamaa wõima endale Mõ esituse luua. Kui seda nõudmi Nõukogude kaubandusesitus K ma. Peale selle on Kreeka wa Nõukogude kaubandusesituse juh liikle õiguji lubaama.

Rahwasteliidu tähtis otsus.

Surweabinõud sõda algawa riigi wastu.

Genfist, 6. märtsil. **Rahwasteliidu nõukogu wõttis tänasel ennelõunasel koosolekul wastu majanduskomitee arunande, milles on ette nähtud majanduslikud ja rahanduslikud surweabinõud riigi wastu, kes rahu rikub.** See arunanne on teatawas mõttes Rahwasteliidu põhikirja art. 16. täpsustuseks ja täienduseks.

Edasi otsustas nõukogu pärast Stresemanni arunannet määrata konsultatiiwse majandusnõukogu kokkuastumise päewaks 14. mai.

Sõjaloja andis arn Rahwasteliidu eestwõttel sõlmitud konwentsioonide ja kokkulepete ratifitseerimisest riikide poolt. Järgnewatel läbirääkimistel awaldati üksmeelselt arwamist, et riigid peaksid nõusguste lepingute ratifitseerimisega ruttama.

Rahwasteliidule 19½-miljoni frangiline palee.

Genfist, 6. märtsil. Rahwasteliidu nõukogu arutas täna Rahwasteliidu uue palee ehitamise küsimust. Koosolekul wiibis ka Helweetsia liiduwalitsuse esindaja liidu nõunik dr. Motta. Arutandjaks oli Kuuba delegaat Cespedes, kes ekspertide komitee tööde tulemused ette kandis. Arutandest selgub, et uue palee ehitamine läheb maksma 19½ miljonit franki. Rahwasteliidu raamatukogu aga ehitaiakse Rockefelleri annetusest.

Briand toonitas ehitustööde juhtimise ühtluse suurt tähtsust. Dr. Motta awaldas rahuldust selle kohta, et Helweetsia soowiawaldusi ehituskawa kokkuseadmisel tähele on pandud. Tema tunneb tõsist rõõmu sellest, et Rahwasteliidu palee Genfi ehitatakse, mis loodetawasti nüüd lõpulikult Rahwasteliidu asupaigaks jääks.

Ehitustööde üldjuhatus antakse Prantsuse arhitekti Nenot' kätte, kes mängis juhtiwat osa wõistluskawade kokkuseadmisel. Rahwasteliidu nõukogu juunikuu istungi jaoks walmistatakse täiendaw arunanne ehitustööde üksikasjust. Lõpuotsus, mille järele Rahwasteliidu uus palee Genfi ehitatakse, tehti juba nõukogu tänasel koosolekul. Pärast otsuse wastuwõtmist awaldas nõukogu esimees Urutia lootust, et ehitataw palee saab rahu, rahwuswahelise õigluse ja inimeste ühistunde sümbooliks.

Genfist, 6. märtsil. Rahwasteliidu wahekohtu- ja julgeolekukomitee pidas täna õhtul Beneschi juhatusel uue täiskoosoleku. Wõeti wastu redaktsioonikomisjoni ettepanekud musterlepingu sõlmimiseks rahwuswaheliste konfliktide lepituse teel lahendamise kohta. Niisuguse lepinguga ühinemist peab Rahwasteliidu järgmine täiskogu riikidele soowitama. Siis wõeti weel wastu mittekallaletungimise ja abiandmise lepingu kawa, mis on wälja töötatud Rheini-pakti eeskujul. Niisuguse lepinguga tahetakse riikide julgeolekut rohkem kindlustada. Komitee lõpetab oma tööd arwatawasti homme.

Läti ei sõlmi Eestiga kaubalepingut.

(„Pwl." erikirjasaatjalt traaditeel.)

Riiast, 7. märtsil. **„Päewalehe" erikirjasatjale teatatakse walitsusele wäga lähedalseiswast allikast, et Läti walitsus on wõtnud lõpuliku seisukoha Eesti ettepaneku kohta ajutise kaubalepingu sõlmimise suhtes. Läti walitsus on arwamisel, et ajutist kaubalepingut pole waja sõlmida ja kõik sellekohased läbirääkimised ei wõi anda mingisuguseid tagajärgi.**

Ainukeseks Eesti-Läti majanduse koostöö wõimalruseks jääwat tollinnioon, mille realiseerimisele tulewat asuda energiliselt.

„Latwis" teatab, et juba lähemal ajal olewat oodata Läti-Eesti tollinnioonI teostam. segakomisjoni istungit. Läti delegatsioon aga moodustatawat ümber, kuna senine on nimetatud pahempoolse walitsuse poolt liig pahempoolse ülekaalnga.

Uus Saksa laewaliin Tallinna.

Stettiini aurulaewa kompanii kawatseb kewadest peale sisse seada turistide laewaliini suweks Stettiin—Wisby—Stokholm—Tallinn.

Sport

Tähtis kehakultuuriline loeng täna.

Berlini keh. kasw. ülikooli õppejõud dr. E. Klinge Tallinnas.

Neljapäewa õhtul kell 8 koneleb tiitarlaste kommertsgümnaasiumi füüsika-auditoorium Berliini kehalise kaswatuse ülikooli õppejõud dr. E. Klinge teemil: „Kehalise kaswatuse tähtsus praktilises elus: a) isikliku kultuuri, b) kooli kaswatustöös".

Dr. E. Klinge on autoriteetsemaid kehalise kaswatuse juhte Saksamaal, kelle kaasarääkimisel Saksa kooliwõimlemise meetodite kujunemisel on tugew kaal olnud. Ta on ühtlasi ka metoodika-õpetaja Berliini kehalise kaswatuse ülikoolis.

Tohiks loota, et dr. E. Klinge loeng suuremat huwi kõigile meie kehakultuur-ringkondadele pakuks, eriti pedagoogidele, kuna kehakultuuri korraldamine meie koolielus on praegu aktuaalsemaid küsimusi.

Suusatwõistlused Wiljandi järwel.

Wiljandi kaitseliidu spordiklubi algatusel korraldatud suusatwõistlustel 3 klm. ja 10 klm. peale täiskasuwanutele ja ühe klm. peale poistele alla 13 a., tulid wõitjateks — 3 ja 10 klm. peale — J. Koowit, aegadega 18 min. 26,7 sek. ja 46 min. 39,6 sek., ja poiste jooksus Huurt, ajaga 6 min. 11,6 sek.

Esmakordselt demonstreerib Wiljandi järwel ka n.-n. iklijöring'it — suusasõitu hobusega —, mis palju uudishimulisi kokku meelitas ja osawõtjate keskel suurt poolehoidu leidis.

Peab tähendama, et wiimasel ajal suusasõit Wiljandis suurt poolehoidu leiab, kuna uituumine ja kelgutamine tagaplaanile nihutatud, ja ehkki Wiljandis kats uisuteed, on need pea alati tühjad, wälja arwatud waid muusika-õhtul, mil jäät tantsupaarid teerutamas, kuna tõisteid uisutpordi harrastajaid wähe leidub.

on täna kell 10 hommikul

Wene kiiruisutajad Helsingis.

Helsingi töölisseltsi Tyry poolt korraldatud wõistlustel laupäewal ja pühapäewal esinesid ka Wene ja Norra uisutajad. Paremad tagajärjed olid:

500 mtr. — 1. Enguestangen, Norra, 45,7; 2. Melnikow, Wene, 46,1; 3. Kalinin, Wene.

1500 mtr. — 1. Melnikow 2.29,7; 2. Jakobson, Wene, 2.31,3; 3. Kuschin, Wene, 2.38,1.

5000 mtr. — 1. Kuschin 8.39,8; 2. Melnikow 8.48,9; 3. Ippolitow, Wene, 9.01,4.

10.000 mtr. — 1. Melnikow 18.08,3; 2. Kuschin 18.14,5; 3. Ippolitow 18.56,4.

Waielused lõppenud.

Põllutööministeeriumi eelarwe wastu wõetud.

Riigikogu eelarwekomisjoni koosolek 6. märtsil, kl. 5 p. l.

Maakorralduse ja metsade peawalitsusel on juriidiliseks abiks ja kohtukuludeks eelarwes 17.400 kr. Wastates L. Johansoni küsimisele ütleb ministri abi J. Kitsing, et 1. jaan. 1928. a. oli põllutööministeeriumil pooleli 2158 kohtuasja, neist administratiiwasju 280, tsiwiilasju 752 ja kriminaalasju 1126. H. Elisson (sotsial.) teeb ettepaneku, et eelarwesse wõetaks 473 krooni wäljamaksmiseks neile, kes Patsu magistraalkraawi kaewamisel omast ilma jäid. J. Soots ütleb, et kui see wälja maksetakse, hakkab ka tema wõlgasid tegema ja laseb riigil wälja maksa. Wastu waidlewad ka O. Liigand (rahwaer.) ja J. Saar (asun.), kuna O. Gustawson (sotsial.) tähendab, et riigikogu juba oma soowiawaldusega on otsustanud wälja maksta need summad, mis töölistel ja teistel Paatsu kraawi kaewamisel ära wiidi ettewõija poolt. L. Johanson (sotsial.) tähendab, et siin kohalikud elanikud seepärast ilma jäid, et põllutööministeerium, kelle töid tehti, tagatisi ei wõtnud, summad ettewõtjatele wälja maksis, ilma et sellest oleks hoolinud, et töölistele see palkasid wälja ei maksnud. Ka Laewal kordus see nähtus.

Sieti peakõid ministrid wastutama niisuguste nähtuste eest. Ettepanek lükati tagasi.

A. Womm (sotsial.) küsib, kuidas on praegu lood Purila mõisa kasutamisega. Kas on jätetud mõisa endisele rentnikule, kes oma kohustusi ei täitnud ja kelle tegutsemises tulid ilmsiks wäärnähtused.

Direktor Osolein: Purila mõisa küsimus on lahtine. On selksi käes. . .

J. Woiman: Ei ole lahtine, selts on edasi rentinud Wirtusele — ministeeriumi loal. Minister omal ajal, kui selle kohta arupärimine esitati, lubas sarnased wäärnähtused kõrwaldada. Tähendab, et wõi ministri sõnu igakord uskuda.

Metsade peawalitsuse direktor Netze wastab etteheidetele metsamüügi asjus, et metsa wäikeste tükkide müügiküsimus wõib kaalumisele tulla.

Põllutööministeeriumi asutustel kohtadel on krediite 2.539.169 krooni.

Maakorralduse ja metsade peawalitsusel on kulusid 3.871.899 kr., mis wastu wõeti.

Põllumajanduse peawalitsuse eelarwe juures küsib K. Tonkman, kas tehakse takistusi näitustele.

Direktori abi Martin wastab, et iga aasta pole soowitaw näitustel awada loomade osakondi, waid 8 aasta tagant. Noore karja ja hobuste näitusi wõib korraldada iga aasta.

K. Tonkman: Nii kaowad näitused ära. Ei tohi takistusi teha.

J. Lehtman: Peawadki kaduma. Mis näitus see on, kus kontoritätud ja piimanaiste lehmad wälja pandud.

T. Pool (töör.): Näitus peab olema õppuse kohaks, mitte aga balagamiks. Tehtagu paari-kolme aasta tagant korralik näitus.

Abidirektor Martin kirjeldab, kuidas näitustel loomasid hinnatakse. Näitusekawad on asjatundjate poolt wälja tõstatud. Näituste pidamises peab kõrd walitsema. Näitustelt tuleb balagan kõrwaldada. Näitus peab saama põllumajandusliku propaganda kohaks, seepärast piiramine tarwilik. Tõusetsõid peawad ette walmistama wäljapandawa karja.

W. Maaker (asun.) pooldab näituste takistamist. Läänemaal oli palju proteste K. Tonkmani tegewuse wastu näitustel. Asunikkude ehitusplaanidele ei anta Läänemaal auhindasid, sest K. Tonkman seletab, et need majad on kallid ega kõlba. Mujal saawad auhinnad.

K. Tonkmani arwates ei wõi tõuseltse näituste walitsejateks teha. Mõne tõu juures tuleb küll kahelda. Maatõug on wälja arenemata. On häid segawerelisi karjasid. Kui auhinda Läänemaa näitusel asunikkude liidule ei antud, siis oli selleks põhjusi.

Küsimusele wastates ütleb O. Köster, et asunikkude liidu agronoomilise nõuande kawa esitati põllutööministeeriumile enne eelarwe kokkuseadmist. 16 jaoskonna agronoomi palgad on eelarwes.

O. Gustawson: Riigil on nõuandjate toetussummade tarwitamise üle kontrollõigus, mingu need summad siis põllumeeste kestseltsile wõi põllumajanduslikule liidule. Seepärast ei munitu need nõuandjad weel poolametlikuks.

K. Tonkman kahtleb, kas minister on [illegible] annud õiget informatsiooni, kui ta ütles, et eelarwes on agronoomiline nõuanne endisel kujul. Niiid on aga põllumajandusliku liidu kawa teostamiseks summad eelarwesse wõetud.

M. Martinson ei usu, et 1. apr. saadakse 11 asunikkude instruktorit ametisse panna. Peaks olema wanemal organisatsioonil, põllumeeste kesksetsil, sõna kaasa rääkida.

Ministeeriumi esindaja Martin ütleb, et nõuandjate ametisse wõtmine sünnib põllumajanduse peawalitsuse nõusolekul, sest nad saawad palka riigi summadest.

Th. Pool teab, et siseminister on saatnud ringkirja, kus nõutakse, et iga ühistegeline ajutus peab olema rewisjoniliidu liige, samas kirjas oli ka saadetud rewisjoniliidu põhikiri.

M. Martinson (põllum.) teeb ettepaneku, et maa- ja jaoskonna agronoomide palkadeks ettenähtud summad määrataks asunikkude liidule majadidamise instruktorite palkade arwel. Wabariigi walitsus peaks ka seisukohta wõtma.

See ettepanek lükati tagasi.

Põllumajanduse peawalitsuse eelarwe wõeti wastu 910.670 krooni suuruses.

Looma terwishoiu peawalitsusel on kulusid 86.848 krooni.

Direktor Lindi seletuse järgi on kawatsus loomaklinikuid ehitada Rakele, Türile, Otepääle ja Elwa.

Põllutööministeeriumi korralikkude kulude eelarwe wõeti wastu 4.410.928 kr. suuruses.

Põllutööministeeriumi erakorralised kulud.

Eelarwekomisjoni koosolek 7. märts. kl. 11 h.

Riiklikkudeks maaparanduse töödeks on eelarwes 580.000 krooni, se on — 58 miljonit marka.

J. Teetsow (põll.) puudutab maaparandustöid Saaremaal. L. Johanson (sotsial.) küsib, kas on tagatisi wõetud selleks, et töölised oma tööraha maaparandustöödel kätte saawad ja hankijad tööliste raha ära ei wiiks.

Ministeeriumi esindaja Leppik wastab, et maaparandustööd on wälja antud, kes neid toimetab artellide kaudu. Pahila magistraalkraawi kaewamine oli algusses Poopuu käes, see ei täitnud kohustusi, anti siis maawalitsuse kätte. Niiid on igasse lepingusse wõetud punkt, mille järgi ministeerium wõib siis, kui töölised selle kohta kirjaliku teate esitawad, hoida hankija arwel wastaw summa selleks kinni, et siis, kui kohus tööliste nõudmisi rahuldab, sellest wõimalik oleks neile saamata töötasu wälja maksa.

Nii talitati ka Laewa-Kärewere töödel, kus töölistele töötasu jäeti wälja maksmata.

Wastu wõeti sotsialistide ettepanek, mille järgi riiklikkude maaparandustööde krediite suurendati 640.000 krooni peale.

Uute hoonete ehitamiseks wõeti 50.000 kr., koolide ja katsejaamade ehitamise ja sissesõidude kuludeks 150.000 krooni.

Laenuks maasaajatele inwentari muretsemiseks on 100.000 kr., nagu läinud aastalgi, põllumajanduslikkude koolide ja katseasutuste riikliku laenufondi täiendamiseks 50.000 krooni. Alamkomisjon ei poolda Õisu õppemeierei ehitamist, kaitsed tuleksid koondada Tartu ülikooli juure. M. Martinson (põllum.) pooldab Õisu katsemeierei ehitamiseks laenu lubamist. O. Gustawson (sotsial.) tähendab, et kui siit anda suur summa „Estooniale" Õisu tarwis, ei saaks teistesse kohtadesse, kus see hädatarwilik, meiereid ehitada. „Estoonia" täitku oma kohustusi, mis enese peale wõtnud, ilma riigi toetuseta. M. Martinson ütleb, et 10 miljonit tuleks Õisu meierei ehitamiseks. Õpilased Õisult ei läbe ainult „Estoonia" teenistusse, waid ka mujale.

Ministeeriumi esindaja Ümarik seletab, et „Estoonia" saab õppemeierei ehitamiseks ainult laenu.

K. Tonkman (põllum.) leiab, et „Estoonia" on oma summadega piimaasjandust edendanud ja seda enam on põhjust teda riigi summadega toetada.

J. Fuks (asun.): „Estoonia" kustutas Abja linawabrikule wõlga 5 milj. marka maha. See on ikka suur raha, mis saadud neilt, kes piima meiereisse toowad. Kust seda raha ikka wõtta, tuleb ettewaatlik olla toetamisega.

Komisjon ei poolda alamkomisjoni seisupaika, waid lubab summa ka Õisu õppemeierei ehitamiseks.

Ootamatu rahaminister Lätile.

President Semgals protesteerib Leepinschi nimetamise wastu.

(„Päewalehe" erikirjasaatjalt traaditeel.)

Riiast, 6. märtsil. **Rahaministriks nimetati wälisministeeriumi administratiiw-osakonna senine direktor Robert Leepinsh. Seega on Juraschewski kabineti kujundamine lõpule wiidud.**

Leepinschi nimetamine tuli suuremale osale poliitilistele ringkondadele wäga ootamatult. Isegi enamus praegusest koalitsioonist ei teadnud Juraschewski kawatsusi. Leepinschi kandidatuur rahaministri kohale tõsteti juba warem üles, kuid jäeti kõrwale, kuna teda loetakse liig parempoolseks ja liig lähedalseiswaks põllumeestele. Üldiselt arwati, et Leepinsch ei wõi saada rahaministriks nii kaua, kui põllumehed pole likwideerinud neid majanduslikke orusaamatusi, mis neil riikliste rahandusasutustega olemas.

Leepinschi nimetamine tuli suure üllatusena isegi Läti wabariigi presidendile G. Semgalsile. Sel puhul saatis president kirja peaminister Juraschewskile, milles ütleb, et ta Leepinschi kandidatuuri kohta informeeritud alles mõni minut enne ta kinnitamist. „Sarnased sammud meie walitsuslikus elus on enam kui soowimatud. Kas teie ei leia, et oleks aeg teha lõppu niisugusele bürokratismile?" ütleb president oma kirjas.

On arwatawasti uue rahaministri lugu tekitab Läti poliitilises elus weel palju tolmu, kuna pahempoolsed, eesotsas sotsialistidega, teewad kõik, et Juraschewski koalitsioonist mõnd erakonnakest ära meelitada.

Läti sõjaministeerium arwustustules.

Sotsialistide äge kallaletung ohwitserkonnale.

Ähwardused sõjawägede ülemjuhataja paljastamiseks.

Lätis on meeleolu olnud juba pikemat aega äärmiselt elew kaitsewägede suhtes. Seda ärewust suurendas wiimasel ajal eriti ülemleitnandi Ikssche asi, keda sõjawäelise riigipõõrde organiseerimises süüdistatakse. Kõige selle pärast oodati huwiga Läti sõjaministeeriumi eelarwe arutamist seimis. Niiid on see eelarwe jõudnud seimi komisjoni. Nagu Läti lehtedest näha, on seal olnud elawad waielused.

Nagu oli oodata, asusid sotsialistid terawalt arwustama wäeülemusi. Sõjawäge ei kaswatatawat demokraatlikus waimus, seepärast ei pidawat sallima sõjawäes monarhistlikke ohwitsere. Praegune wäejuhatus püüdwat sõduritesse istuda põlgust sotsialistide wastu; seda tehtawat kunstlikult. — Sotsialist wähemlane Stern hoiatas kindr. Radsinschi uuesti wägede ülemjuhataja kohale asumast, sest siis tahtwat tema loobuda oma ausõnast ja awaldada kindr. Radinschi kohta häbistawaid materjale, mis tal olewat käepärast.

Teiste rühmade esindajad kaitsesid sõjawägede juhatust tähendades, et ohwitserkond armastab oma kodumaad ja ohwitserid on samasugused demokraadid kui sotsialistidki. Kõnelejad mõistawad hukka sotsiaaldemokraatide alalisi kallaletunge sõjawäele. Rahwasaadik Dubin tarwitab sotsialistide wastu õige terawat tooni. Ta ütles, et Ikssche üsna õieti teinud, kui ta ei toetanud pahempoolset walitsust, kes sedagi teadnud, misugune meeleolu riigis ja kuidas selle walitsuse wastu rahulolematus alatasa kaswas.

Sõjaminister kindral Kalninsch ütles wastates kallaletungidele et ei wõi sõjawäele ette heita demokraatlikkuse puudust. Kui on olnud üksikuid kurikalduwusi, siis on ka otsekohe asi wõetud walsule juurdlusele ja karistatud süüdlast.

Sotsiaaldemokraatide poolt esitati kaotada ülemjuhataja koht sõjawäes kui ka sõjawäe walitsuse abi koht, kuid need ettepanekud lükati tagasi.

Seejärele wõttis komisjon wastu otsuse, mille järele kaotatakse eriliste ülesannetega kindrali koht presidendi juures. Tegelikult ongi see koht juba likwideeritud. Palkade arwel wähendati sõjaministeeriumi eelarwet 200 tuh. lati wõrra. Sotsialistide soow üldse wähendada koossõise ei leidnud poolehoidu.

A.-ü. A. Einpauli aastapeakoosolek

peeti ära 6. märtsil 1928. a. kell ½7 õhtul. Koosolekut juhatas Tallinna Krediitpanga dir. G. Westel.

1927. a. aruanne wõeti ühel häälel wastu. Sissetulek. aasta jooksul oli saadud 25.217.615 mk., kulusid oli aasta jooksul 23.436.796 mk. ja kasu saadud 1.780.819 mk., millest määrati põhikirja alusel 5% tagawarakapitaliks ja ülejäänud osa kustutuskapitaliks. Ärisels on tasakaalus 63.849.356 mk. 1928. a. eelarwe, mis tasakaalus 249.550 kr., wõeti ühel häälel wastu.

Lahkunud juhatuse liikmete E. Pakki ja J. Upruse asemele waliti juhatusse endine kauaaegne p. k. „Estonia" juhatuse liige ja esimees dir. Joh. Sihwer ja A. Kruusimägi, kuna kolmandaks juhatuse liikmeks on äri asutaja ja senine juhatuse liige A. Einpaul. Juhatuse esimeheks on walitud dir. Joh. Sihwer.

Rewisjonikomisjoni liikmeteks waliti: Tallinna Krediitpanga direktor A. Uibopuu, Eesti seemnewilja ühisuse juhatuse esimees J. Kalm ja Põhja paberi- ja puupapiwabriku dir. ja kaubandus-tööstuskoja abiesimees Ed. Rosenwald.

Muuseas arutati ka koosolekul wast omandatud kinniswarale uute laduruumide ehitamise ja piimaäri ruumide ja sissesõidude täiendamise küsimust. Need kawatsused on wõimalikud eriti selle tõttu, et nüüd aktsiakapital 25.000.000 mk. on täies ulatuses sisse maksetud ja uuesti ümberehitatud kinniswara laial tänawal nüüd juba täies korras ja erilist wäljaminekut enam ei nõua.

Et ettewõte ennast nii kapitali, kui juhtiwate jõudude alal täiendanud on, kawatsetakse tegewust laiendada ja oma kaubasaatjatele wastu tulla nii finantseerimise kui ka tehnilise nõunde alal.

Wahekordade selgitamine „Wikingiga".

Saksa kodaniku Bode, kes a.-ü. „Wikingi" allettewõtjana „Slawa" lammutamistöid korraldas, põgenemisest ja töölistele palkade mittemaksmisest tekkinud sekeldused on weel praegugi lahendamata.

Kuna teedeministeeriumil wastawa lepingu alusel ainult „Wikingiga" kui kontsessionäériga, kellele uppunud waranduste päästmine antud, tegemist on, ei saa ta „Wikingi" ja A. van den Boschi ning F. Falkenbergi, kes Bopet lammutustööde teostamiseks summadega warustasid, wahekordade selgitamisele otsekohe wahele astuda, waid need on ta jätnud asjaomaste eneste lahendada. Küll on aga teedeministeerium leidnud, et uppunud waranduste päästmise lepingust kõigiti kinni ei ole peetud ja nõuab nüüd „Wikingilt" ühe nädala jooksul lähemaid seletusi, millised tingimuste mittetäitmisel mõõduandwad wõisid olla.

Ka esitas teedeministeerium ülaltähendatud küsimuse kohta eile riigiwanemale ükfikasjalise seletuse. Teatawasti pöörsid tööliste esindajad saamata jäänud palkade asjus ka riigiwanema poole. Samuti on teedeministeerium saatnud A. van den Boschile ja F. Falkenbergile wastuse, et ministeerium neid „Wikingi" allettewõtjaiks tunnustada ei saa.

Ilmateated.

Loodetaw ilm neljapäewal, 8. märtsil. Kergest keskmiseni loode- ja põhjapoolsed tuuled. Wäike pilwitus. Hõõsel küim. Päewal ilma suurema muutuseta.

Ilmade ülewaade 7. märtsil. Madalrõhkkond (748 mm) Põhja-Wenes. Keskkõht Wologdas. Osaline miinimum (759 mm) Põhja-Saksas. Uus madalrõhkkond (757 mm) Jiri rannal. Kõrgerõhkkonnad (üle 770 mm) Islandil ja (778 mm) Kagu-Wenes. Soome lähel kõwa NW tuul.

Riigikogu kowsolek

Päewakorras: 1) Weejuhtimete korrashoiu seadus — redaktsioon. ettep.; 2) sotsial. arupärimine wäärnähtuste kohta Kehtna ajamuse riigirentniikkude karjamaa asjas; 3) walitsuse wastamine sotsial. arupärimisele a.-ü. „Heliose" wabrikus plahwatusel ilmsiks tulnud seaduste rikkumise kohta; 4) läbirääkimised walitsuse wastamise puhul sotsial. arupärimisele endiste mõisatööliste maaga warustamata jätmise ja nende senisest elukohametest wõõrjatõõmise kohta; 5) Eesti-Läti wahelise kinniswarade kindlustusraamatusse sissekandmise kohta kõtwa konwentsiooni kinnitamise seadus — ülekom. ettep.; 6) sõjawee üld- ja minimaalkollektiiwside maksmapanemise seadus — 2. lug.; 7) meremeeste seadus — 2. lug.; 8) wahekohtu otsuste protokolliga ühinemise seadus — 2. lug.; 9) wahekohtu asjus tõõtõõkohtupidamise seduse täiendamise seadus — 2. lug.; 10) amnestia-seadus — ülekom. ettep. ja 11) riigitööliste puhkeaja seadus — sotsiaalkom. ettepanek.

Elusloomade hinnad

loomade börsil Tallinnas 7. märtsil 1928. a.

Hinnad weidi lõõwemad.

1. sort, suured rammusad pukid, elusk. puudahind 7,00—7,25 kr.; 2. sort, wäikesed pullid, mullikad, nuumlehmad, elusk. puudahind 6,25—7,00 kr.; 3. sort, keskmised lehmad, elusk. puudah. 5,75—6,25; 4. sort, wanad lehmad, elusk. puudahind 5,25—5,75 kr.

O.-m. ühing „Lihaeksport".

*

Ülemised loomade hinnad, wõrreldes eelmise nädalal (1. märtsil) noteeritud hindadega, näitawad alanemist. Nii näeme puudahindades — wastawalt madalamale ja kõrgemale hinnale — wähenemist: 1. sort — 25 senti ja 25 senti, 2. sort — 75 senti ja 25 senti, 3. sort — 25 senti ja 75 senti ja 4. sort — kõrgemal hinnal 25 senti alanemist.

Noored awantüristid.

Narwa lastekodu paariteistkümneaastased kaswandikud tahtsid Wenemaale minna.

Neil päewil õhtul kella 11 ajal märkasid piiriwalwurid Jamburi maantee lähedal piiril asuwa traataia läheduses kaht poisikest, kes tahtsid salaja üle piiri Nõukogude Wenemaale minna.

Poisid wõeti kinni ja kuulati üle. Selgus, et mõlemad olid Narwa Jaanilinna Orlowi-nimelise lastekodu kaswandikud.

Wanemal tabatud poisikesel, 14-aastasel Wiktor Kruusil, olab ema kusti Wenemaal. Igapäewane elu lastekodus oli poisikesel juba tüütawaks muutunud ja ta otsustas Wenemaale rännata oma ema otsima. Oma kawatsusest teatas ta kaaskaswandikule, 12-aastasele Stepan Mihailowile, kes ka oma reisihimu ei suutnud taltsutada ja oli nõus Kruusiga kaasa minema. Mõlemad lahkusid õhtul kella 9 ajal salaja lastekodust ja algasid oma pikka rännakut Wenemaale, lähenedes piirile Jamburi maanteed mööda. Poisikeste kawatsus ei läinud aga täide ja mõlemad toimetati weel samal õhtul lastekodusse tagasi.

Huwitaw on, et Wiktor Kruus ei teagi, kus kohal tema ema Wenemaal elab. Ta lootnud enda seletuse järgi, et „küll head inimesed juhatawad".

Öömajolise äkiline surm.

6. märtsi õhtul suri Wälja uul., Katariina Saarmani korteris äkki teadmata põhjusel teagi Jaan Amann. Mees oli ilma kindla elukohata ja palus Saarmannilt öömaja, kuntes, et ta on haiglane ja wäsinud. Et ta mitu korda maremgi oli öömajal olnud, lubas Saarmann teda ka seekord jääda. Hiljem leiti Amann surnult. Laip jaadeti lahkamiskambrisse. Praegu kestab juurdlus omaste leidmiseks ja surma põhjuste kindlakstegemiseks. Amann olt 76 a. wana.

Tõkumentideta mererändur tabati.

6. märtsil tabati Helsingijt Tallinna jõudnud Soome aurik „Ajtrealt" 22-aastane Friedrich Ilwelt, kes oli juba 1926. aastal salaja üle piiri minnes wälismaale läinud. Noormees saadeti salaja üle piiri käimise eest karistamiseks piirivalwe Tallinna jaoskonna ülema korraldusele. Ilwelti otsitsi sõjawäeõõmud taga, kuna ta juba 1927. a. jaanuaris pidi kaitseväeteenistusse astuma, kuid seda seni teinud pole. Pärast salaja üle piiri käimise eest määratud karistuse kandmist saadetakse Ilwelt sõjawäeõõmude korraldusse.

Nagu ülekuulamisel selgus, lahkus Ilwelt Eestist 7. augustil 1926. aastal, minnes Heinaste lähedal üle piiri Lätimaale. Riias astus ta ühele laewale teenistusse ja sõitis seni wälismaal ringi, kuni nüüd wiimaks Helsingi kaudu Eestisse tagasi pöördus.

„Salwe" ja „Euroopa" ei maksa linnamakse.

Politsei tõi korralduse sulgemiseks.

Politsei korralduse mittetäitmise pärast tehti teisipäewal protokollid restoran „Salwe" ja restoran „Euroopa" omanikkudele. Kuna mõlema ülalnimetatud restorani omanikud linnale wõlgnewaid makse ei tasunud, palus linnawalitsus wõlgnikkude restorane sulgeda. Politsei tegigi wastawad korraldused, wõttis omanikkudelt allkirjad ja andis sulgemiseks tähtaja. Kuid selle möödudes kaubeldi neis restoranides ikkagi edasi. Niiid tehti mõlemale restoraniomanikule protokoll.

Päewane warguste seeria.

Walter Remmelt kaebas kriminaalpolitseile, et Estoonia puiestee 1 warastati temalt taskust 62 krooni raha.

Samuti teatas Armas Hirwinen, et Mürtsimäe tän. maja nr. 14 puukuurist on warastatud reklaamfilm „Chlorodont". Kahju 75 krooni.

Kapli uul. nr. 16, Olga Lanteri korterist warastati 40 krooni raha.

S. Kloostri tän. 14, Paul Posta korterist warastati wiimase pensioniraamat.

Wene tän. maja nr. 42, koridorist warastati jõuluvakk. Omaniku Weera Sõdi kahju 15 krooni.

Ei olnud awalik naine.

Läinud laupäewases lehes teatasime Dunbri tän., Marie Polotebnowa korteris kahe mehe ja ühe awaliku naise tabamisest. Nagu niiid selgunud, pole korteris tabatud Anna P. awalik naine, samuti pole teda komblusualwesse toimetatud, waid tema tabamisest ainult teatatud linna komblusualwesse.

E. Wöhrmann ei olnud politseimalwe all.

Eilses lehes toodud sõnumi kohta Tellisküwi uul. elawa Eugen Wöhrmanni põgenemisest politsei walwe alt teatatakse meile, et E. Wöhrmann juba 2. weebruaril s. a. lahtus õigels mõistetud ja walwe alt wabastatud. Protokoll tehti selle tõttu, et kohus ei olnud politseid õigel ajal Wöhrmanni õigeksmõistmisest informeerinud.

Kakelus Wiru uulitsal.

Teisipäewa õhtul teatas Wiru ul. politseimalwe kordnikule leegi möödamineja, et matuse maad eemal weli joobnud meest kaklewad Kordniku kohale minnes oli kakelus juba lõppenud, kuid sellest hoolimata toimetas kordnik kakelusest osawõtwad mehed nende isikute selgitamiseks jaoskonda. Kaklejateks osutusid Aia uul. elaw Bernhard S., Kompassi uul. elaw Johan R., Riine uul. elaw Wassili U. ja Heeringa uul. elaw Peeter G. Kakeluse kohta toimetatakse praegu juurdlust, kuna kordnik seda peali ei näinud.

Tallinna sadam

7. märtsil.

Sisse klaaritud: Soome aurik „Ajtrear", kapten Jansson, segakauba ja reisijatega Helsingist.

Wälja klaaritud: Taani aurik „Wilsund", kapten Jacobson, tühjalt Windawi.

Börs.

Tallinna börs.

Kursid 7. märtsil 1928. a.

Fondibörsil näitasid wähest ülespoole kõõlumist: Saksa margad, Holl. guldnad, belgad ja pengöd, kuna weidi lõdwemad kursid oli Rootsi ja Norra kroonidel.

Wäike tehing oli 8-prof. Eesti hüpoteegipanga pantlehtedes kursiga 83 senti.

(Noteeritud on: New-York 1 dollar, London 1 naelsterling ja teised kõik 100 ühsust igast waluutast.)

Waluuta.	Tehtud.	Lõpul. Ostjad.	Müüjad.
New-York	—	3,72	3,78
London	—	18,14	18,19
Berliin	—	88,85	89,45
Helsingi	—	9,36	9,40
Stokholm	—	99,75	100,35
Kopenhaagen	—	99,60	100,20
Oslo	—	99,—	99,80
Pariis	—	14,65	14,90
Amsterdam	—	149,60	150,40
Riia	—	71,80	72,30
Zürich	—	71,55	72,15
Brüssell	—	51,85	52,35
Milano	—	19,65	20,05
Praha	—	11,—	11,20
Wiin	—	52,40	53,—
Budapesti	—	65,05	65,75
Warssaw	—	41,50	42,70
Kaunas	—	36,70	37,30
Moskwa tšekk	—	192,—	193,50
Moskwa sularaha	—	—	—
Danzig	—	72,55	78,15

Wäärtpaberid.	Nomin. wäärt.	Wiim. müüd.	Tehtud.	Lõpul. Ostj.	Müüj.
Obligatsioonid.					
E. w. wõidulaen	1,—	—	—	1,45	1,50
Eesti Hüpoteegi Panga pantlehed	1,—	—	0,83	0,82	0,84

Wälisbörs.

Kursid 6. märtsil 1928. a.

Naelsterlingite tõusu Londonis takistatakse.

Naelsterlingid näitasid Londonis hiljutise lõdwenemise järele jälle kõwenemist dollari wastu. Ka New-Yorgi börsil kerkisid naelad jälle 4,88 lähedale — Tähelepanuwäärt on, et Londoni börsil Euroopa kuldwahuutade kursid tõusid; ka Eesti kroon kõwenes 18,22 peale 18,17 peale, seega kõrgemale kui krooni kurss naelte wastu Tallinnas oli. See näitab, et Londonis püütakse takistada naelsterlingite edaspidist tõusu teiste Euroopa waluutade wastu.

London. £ 1 124.03 franki = 4.8760 dollarit = 18.17⅝ Rootsi kr. = 18.21 Taani kr. = 18.31⅝ Norra kr. = 20.40½ Saksa mk = 193.07 Soome mk. = 12.1245 floriini = 92.44 liirat = 25.34 Helweetsia fr. = 164.59 Tšechhosl. kr. = 35.00 Belgia fr. = 34.63 šillingit = 27.89 pengöt = 25.20 latti = 49.— litti = 944.— tšerwonetsit = 18.17 Eesti kr. Hõbe pro unts 2/2³/₁₆.

Stokholm. 1 naelsterling 18.18; 100 franki 14.70; 1 dollar 3.72¾; 100 Taani kr. 99.87½; 100 Norra kr. 99.30; 100 Soome mk. 89.12½; 100 Soome mk. 9.39; 100 floriini 150.05; 100 liirat 19.75; 100 Belgia fr. 52.00.

Berliin. 1 naelsterling 20.407; 100 franki 16.46; 1 dollar 4.183; 100 Taani kr. 112.09; 100 Norra kr. 111.40; 100 Soome mk. 10.533; 100 floriini 168.32; 100 liirat 22.08; 100 Belgia fr. 58.30; 100 Rootsi kr. 112.25; 100 Helweetsia fr. 80.52; 100 Tšechhosl. kr. 12.392.

New-York. 1 naelsterling 4.8

Inseneride kutseõiguste kaitse.

Ükeile õhtul pidas Eesti inseneride ühing oma peakoosolekut. Peaaegu kogu õhtu kulus ära küsimusele inseneride kutseõiguse kaitse üle.

Teised kutsed, nagu arstid, adwokaadid, on juba ammugi oma alad nii „nurgaadwokaatidest" kui ka „nurgaarstidest" ära puhastanud. Sarnaste isikute tegutsemine ei ole ainult teatawa pettusega seotud, waid on ka ühiskonnale hädaohtlik. Kui arwatakse, et ebaarste ja ebaadwokaate ei wöi sellepärast lasta tegutseda, et esimesed nendest opereerimad inimese eluga ja teised warandusega, siis käib ka see inseneri tegewuse kohta, sest wiimase teadmise puuduse tagajärjel wöiwad hädaohtu sattuda korraga sadanded inimelud ja määratud warandused. Seda on seaduse andjad ära tunnud ja kõigil mail on ka inseneri kutse kaitstud.

Endises Wenes, kust meie seadused pärit, oli inseneri kutse kaitse wäga kindel. Seal wöisid inseneridena tegutseda, alla kirjutada ja nimetada ainult Wene kõrgemate tehniliste õppeasutuste — instituutide — lõpetajad, sest lõputunnistus oli ühtlasi ka kutsetunnistuseks. Wälismaa kõrgemate koolide lõpetajail ei olnud õigust ennast ülepea inseneriks nimetada, ja wöisid selle nime omandada ainult lõpetades uuesti mõne Wene instituudi.

Saksamaal on asi teisiti. Seal tekkis aastat 30 tagasi peaasjalikult linna-omawalitsuste eestwõttel palju poolkõrgemaid tehnilisi õppeasutusi-tehnikume, kes hakkasid lõpetajaile „inseneri" nimetust andma. Selle järele hakkasid ka mõned suuremad tehased oma praktilistele tehnilistele jõududele, meistritele ja töökodade juhatajaile pärast suurte praktiliste kogemuste omandamist sedasama nimetust andma, lisades siia juure ametikoha järele tihti weel sõna „ober" — „oberingenieur". Et wahet teha teaduslise kraadi wahel, wõtsid kõrgemad tehnilised õppeasutused ehk tehnilised ülikoolid tarwitusele nime „diplomeeritud insener": dipl. Ing. ja see nimi on Saksa seadusega kaitstud.

Austrias ega muil mail kaht nimetust inseneri tarwis ei ole, on ainult üks „insener", ja see on koguni kui nimetuski seadusega kaitstud.

Inglise süsteem on nendest erinew. Seal ei anna mitte kool inseneri nimetust, ja see on waba, nõnda et iga masinist wöib ennast selle nimega ilustada. Kuid inseneri nimetus kui kutse on kõwasti kaitstud. Selle kutse annawad inseneri ühingud pärast teatawaid katsetöid ja eksameid, sest et Inglise riiklikus elus mängiwad kutseühingud määratut osa. Kuulus tööerakond ei ole muud, kui tööliste kutseühingute esindus parlamendis. Ainult kutsega inseneril on Inglismaal õigus töid teha, projekte alla kirjutada, teatawatel kohtadel teenida jne. Nemad kirjutawad alla „insener" ja lisawad selle nimetusele oma kutseühingu esimesed tähed — initsiaalid — juure.

Alul, kui Eesti Wenest lahkus, olid Wene seadused meil täies ulatuses makswad ja sellega ka inseneri kutse kaitse. Kuid meil asutati Tallinna tehnikum, mis ei olnud ei kesk- ega kõrgem kool, mispärast ta Wene seaduse raamidesse ei mahtunud. Teiselt poolt sõitsid paljud noored mehed, kes oma, kes riigi kulul wälismaa, peaasjalikult Saksamaa ülikoolidesse õppima. Tagasi tulles ei olnud ka neil kutseõigusi. Sellepärast ei saadud enam Wene seadustega edasi ja riigikogu wõttis juba 1923. a. wastu „Inseneride, arhitektide ja tehnikute kutseõiguse seaduse". Selle seaduse järele on õigus alla kirjutada, tähendab ametlikult ja mitteametlikult, diploom- ehk tegeliku inseneri nimega, ainult neil, kes selle seaduse põhjal haridusministeeriumi juures asuwas tehnika-eriteadlaste registreerimiskomisjonis ennast on registreerinud. Sellega kaotati lihtinseneri nimetus hoopis ära, kes selle nimega ennast praegusel ajal nimetab, ehk tegutseb, toimib seadusewastaselt ja tüsjab kaaskodanikke. wiies neid eksiarwamisele. Õigus registreerimist nõuda on Eesti kodanikel, kes lõpetanud end. Wene instituudi ehk nendele wastawa tehnilise ülikooli wälismaal — „diploom-inseneriks", ja kes lõpetanud Tallinna tehnikumi ehk sellele wastawa õppeasutuse wälismaal — „tegelikuks inseneriks". Sellega langewad Saksamaa tehnikumide lõpetajad inseneri nimetuse alt wälja. Ka kõrgemate õppeasutuste lõpetajad wöiwad endid ainult siis nimetada inseneriks, kui nad on registreeritud.

On küll esile tõusnud kahtlus ka registreerimise komisjoni töö kohta. Üks selle komisjoni mööduandwamatest liikmetest seletas awalikult Eesti inseneride ühinou koosolekul, et see komisjon on ka nõnda ütelda onupoja poliitikat ajanud, registreerides inseneriks mun seas ka mõne Tallinna tehnikumi õppejõu, kellel diploomi järele seda õigust ei olnud, sest nendele olewat tarwis olnud õigusi anda. See lõi pretsedendi ja sellega on awanenud paljudele teistele registreerimist nõuda kohtu teel. Kuid see on eriküsimus, ja keegi ei saa komisjoni poolt registreeritud isikutelt inseneri nimetust muidu ära wõtta, kui kohtu otsuse kaudu.

Selle peale waatamata, et see seadus on meil maksew 1923. a. saadik, tegutsewad meil awalikus elus kaugelt üle saja isiku, kes mitte seaduslikult inseneri nimetust tarwitawad. Nendest on mõned õige kõrgel seiswad riigi- ja omawalitsuse ametnikud, eraettewõtjad, ärimehed jne.

Eesti inseneride ühing kaalus seda küsimust põhjalikult oma peakoosolekul 6. skp. ja tuli otsusele: Ainult nendel Eestis tegutsewatel isikutel on õigus ennast diploom- ehk tegelikkudeks inseneridеks nimetada ja alla kirjutada, kes on „Inseneride, arhitektide ja tehnikute kutseõiguse seaduse" kohaselt registreeritud. Teistel isikutel ei ole õigust ennast ei „diploom-", ei tegelik-" ehk lihtsalt „inseneriks" nimetada ja alla kirjutada, ja kes seda teewad, tulewad seaduslikus korras wastutusele wõtta.

Ühtlasi tehti juhatusele ülesandeks järgmisel peakoosolekul wastutusele wõetawate isikute nimekirjaga esineda.

A. K.

KIRIKUKOORIDELE
soowitame
JOH JÜRGENSON
WAIMULIKUD SEGAKOORI LAULUD.
Sõnad
L. RAUDKEPP.
TALL. KAARLI LAULUSELTSI WÄLJAANNE.
PEALADU
Tall. Eesti K.-Ü. „Päewalehe" raamatukpl.
Suur Karja nr. 23. Pikk nr. 2.

Raudteelased-pensionärid nõuawad pensioni kõrgendamist.

Esindajad saadetakse riigiwanema juure.

Teisipäewal oli raudteelaste keskühingu ruumes raudteelaste-pensionäride koosolek korraldatud, kuhu kogunes 62 pensionäri. Koosolekul juhiti tähelepanu, et pensioniseaduse põhjal peawad ühes riigiteenijate palgamäärade muutmisega wastawalt muutuma warem määratud pensionid. Seepeale waatamata, et riigiteenijate palgamäärade üldine kõrgendus wiidi läbi 1. aprillist 1927. a., ei ole pensione kõrgendatud pensionärele, ' ' kellele pension määrati enne 1. aprilli 1927. a. Kuna endised palgad madalad olid, siis osutuwad ka pensionid elutarwete rahuldamiseks wähestes ja pensionärid on mitmel puhul pöördunud riigiteenijate kutseühingute poole, paludes nende kaasabi walitsuse ees, et pensione kõrgendataks, nagu se pensioniseaduse par. 6. ette nähtud.

Pärast läbirääkimisi otsustas koosolek moodustada 5-liikmelise komisjoni, kes kutsub ellu pensionäride ühingu ja pöördub walitsuse poole pensioni kõrgenduse palwega ülalkirjeldatud alustel. Samuti otsustati delegatsioon riigiwanema juure saata.

Maanteede kaart wiibib.

Walmib tulewal sügisel.

Mitmed wälismaa autoklubid on meie autoomanikkude ühingu poole soowiawaldusega pöörandud saata neile Eesti maanteede kaarti. Kaarti wajawad wälismaa autoomanikud, et eelseiswal suwel Tallinna laulupeole sõita ja autodel Eestis ringreise korraldada. Kahjuks ei saa aga autoomanikkude ühing wälismaalaste soowi täita, kuna meil üldine maanteede kaart weel puudub.

Teedeministeeriumis töötatakse küll juba pikemat aega maanteede kaardi kallal, kuid see walmib wast tulewa sügiseks. Üldine maanteede kaart mahuks wiielе lehele. Nendest on praegu walmis ainult üks leht. Sellel on märgitud Wõru-, Petseri- ja Walgamaa ning osalt Wiljandi- ja Tartumaa maanteed.

Neil päewil oli teedeministeeriumis maanteede kaardi asjus nõupidamine, kus otsustati kaardi wäljatõõtamist jatkata. Peale selle tunnistati wajalikuks, et Eesti maanteede kaardil oleksid märgitud ka piiriäärsete riikide maanteed, mitlised meie maanteedega ühenduses seisawad. Kaardi üksikute osadena müügile laskmist ei peetud soowitawaks, waid ta ilmuks müügile täielikult. Maanteede kaarte otsustati walmistada üldse 3000 eksemplari.

Eesti meremehe matused Taanis.

1. märtsil jängitati Byen'is, Taanis, maamulda noor Eesti meremees Eduard Suksdorf, kes oli uppunud just Eesti wabaduspäewal. Nagu meile Taani konsulaadist saadetud ajalehe wälisjaõikest näha, maeti noor Eesti meremees wõõral pinnal õige pidulikult ja tähelepanuwäärima osawõtuga. Teda oli saatmas rohkel arwul kohalikke elanikke ja hauale asetati hulk pärgi, teiste hulgas ka sealselt Taani konsulilt dir. S. Thomsenilt. Pastor Juhler pööris matusetalitusel isegi eestikeelsete tröösti-sõnadega matmise juures wiibiwate Eesti meremeeste-kaasteenijate poole.

Riigiametnik on wastutaw oma tegewuse seaduslikkuse eest.

Ühe ametkonna juhataja korraldusel makseti riigikassast kolmandaile isikule tasu ministri wastawa määruse alusel.

Leides tähendatud määruse seadusewastase olewat, otsustas riigi-kontrollmõukogu tagasi nõuda ametkonna juhatajalt tema poolt seadusewastaselt wäljamaksetud tasujumma. Tagasimaksuga ei olnud ametnik nõus ja riigikohtule antud kaebuses palus rühistada kontrollmõukogu otsust põhjustel, et tema on raha wälja maksnud ministri määruse alusel, mis pealegi „R. Teatajas" wälja kuulutatud ja temal ei olewat olnud mingit põhjust seda määrust täitmata jätta ning oma ülemuse kritiseerimisele asuda, kuna nuhtlusseaduse par. 392 näeb ette ametnikkude karistamist, kes oma ülemuse korraldusi ei täida. Pealegi ei olewat ministri määrus just seadusewastane, waid ainult mitteseaduslik, mispärast olnud igatahes kohustataw temale, kaebajale.

Riigikohus aga ühines kontrollmõukogu seisukohaga ja otsustas kaebuse tagasijõuta jätta, sest et seaduse järele wastutab iga ametnik ja iga ametiasutus oma tegewuse seaduslikkuse eest. Erandina olid Ministeeriumide Korralduse Seaduse par. 190—192 ja Kuberm. Korr. Seaduse par. 177—178 ette nähtud juhtumised, millal wastutus mitteseaduslику tegewuse eest langes ametnikult ja ametiasutustelt ametniku wöi ametiasutuse ülemuse peale, ja nimelt juhustel, kui ametnik wöi ametiasut. täites mõnda ülemuse poolt antud seadust, määrust wöi korraldust, ja leides, et nad seadusewastased on, teatas sellest ametniku wöi ametiasutuse ülemusele, ja tähtis nõuet alles siis, kui ülemus wastawa ettekirjutusega waiksdawa seaduse, määruse wöi korralduse täitmist oli nõudnud.

Alandatud wiisumimaks Pariisi messi puhul.

Pariisi messikomitee palub teatada kõikidele Eesti töösturitele ja kaupmeestele, et eelolewa messi puhul 12.—28. maini on Prantsuse wiisumimaks alandatud kuni ühe kuldfrangini messikõlbmiseks. Selleks tuleb sõitjatel wiisumiametkonnale ette näidata Pariisi messi legitimeerimiskaart. Wiimase saamiseks palutakse pöörata a.-s. „Näituse" poole, Wana Wiru uul. 12, Tallinnas, ehk otseteel Pariisi messi poole: 28, Rue Notre-Dame des Victoires, Paris.

Helsingisse 20-kordne pilwel

Europa kõrgeima maja ehitamisega alustatakse ajal. — Ehitajaks on filmiühing ja käsitööli

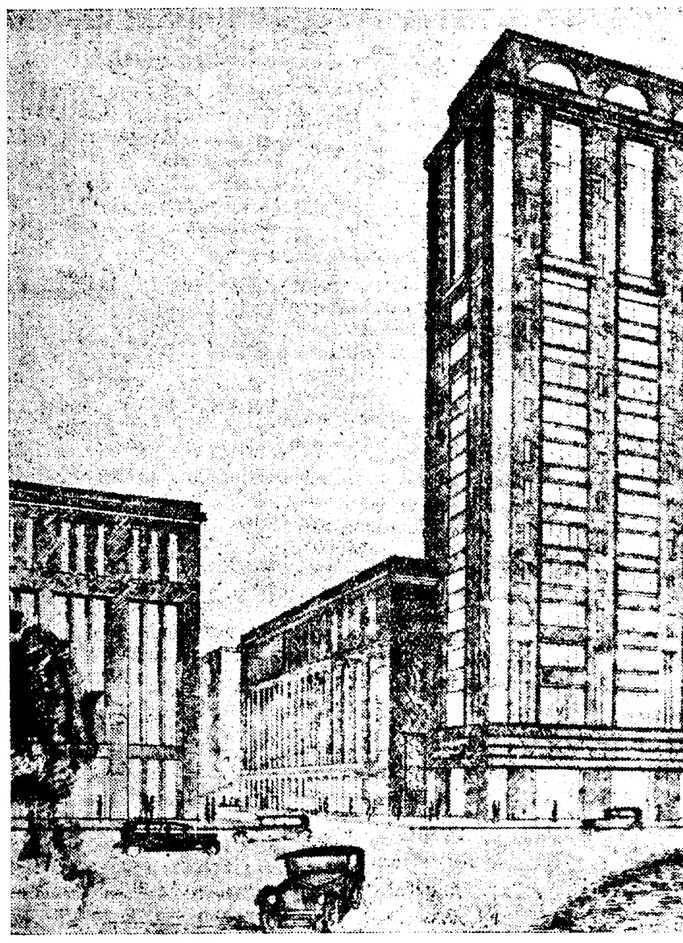

Juba pikemat aega kawatsesid filmiühing „Suomen Biografi" ja Käsitööliste pank praeguse „Kino-Palatsi" kohale Hakasalmenkadu ja Põhja-Esplanadi nurgale ehitada suurema uue hoone.

Nüüd on hoonekawad lõpulikult walminud ja ka maa-ala omandatud, nii et Europa kõrgeima hoone ehitamine wöib alata. Nagu tähendatud, ehitawad selle kaks ülalnimetatud ühingut ühiselt. Wana kahekordne maja selles paigas lammutatakse. Pilwelõhkuja tõuseb 68 meetri kõrguseks, kus on 18 korda ja 2 keldrikorda. Hiiglaehituse kawa on annud arhitekt Wäinö Wähäkallio.

Hoone ehitatakse raudbetoonist. Alumisele korrale tulewad kauplused ja „Kino-Palats", mis uute ruumidega peab tõusma suurimaks Põhja-Euroopas. Teisele korrale asetatakse kohwik, mis suuruse ja toredusе poolest kõik senised Helsingi kohwikud peab ületama. Ülemised korrad antakse ärі- ja kontoriruumideks. Kõige ülemisele korrale asetatakse restoran, samuti kasutatakse hoone katus restorani poolt ära. Sealt ulatub waade muidugi üle terwe linna ja ümbruse. Liikumist majas hõlbustawad neli lifti.

Hoone ehitamisega tahetakse alata kõige lähemal ajal, niipea kui linna Loasaamiseks ei ole takistus loodetakse läbi wiia p tades selleks kõige moodsa nõusid.

Haruldane tõus töösturi

Ainult Helsingis 11.500 u

Uute elukorterite juu fingis warem kunagi läinud aastal. Uute, walm tõusis 11.500 peale ehk 2 celmisel aastal ehitati, m elaw sellel alal. Umbes ümmarguselt sama palju lõpul alles teoksil. Elumatamise peale üksi kulutati Kui laialdane oli ehitust et Soome telliskiwitehased tawal määral telliskiwe, ni wälismailt. Ka tsemendi kuigi ka kohalikud tsemendi samal ajal suurendasid.

Eitab kodumaa tööstust.

Tallinna linnawalitsus üle 10.000-kroonilise tellimise wälismaa firmale annud.

Kummaline manöökerdamine wähempakkumise korraldamisel.

Sel ajal, kui meil teraw tööpuudus walitsemas ja walitsus on sunnitud tööta töölisi hädaabitööde korras suuremate summadega toetama, on Tallinna linnawalitsuse poolt üle 10.000-krooniline töötellimine wälismaa firmale antud. See on soowimatu nähtus, millest waikides mööda minna ei saa. Tallinna linnawalitsuse töötellimise wäljaandmine wähempakkumise teel on sündinud, nagu seda kindlatest andmetest näha, järgmiselt: 27. jaanuaril 1928. a. Tallinna linna elektri keskjaama juhataja poolt anti teada, et Tallinna linna elektrijaam wajab 28 tk. à 5 m. ehk 34 tk. à 4 m. pikkusi malmtoru, mis seest- ja wäljaspoolt asfaltceritud.

Nagu teada, asub Narwas kaks malmiwalamise ja masinaehituse wabrikut, kus nimetatud lihtmalmtorude walmistamine kerge asi. Narwa malmiwalamise wabrikutes on ka Londoni kanalisatsiooni jaoks keerulist torustiku walmistatud ja inglased on Narwa malmiwabrikute töödega wäga rahule jäänud. Seepärast ka Tallinna elektrijaama malmitorude walmistamine oleks pidanud Narwas sündima. Malmtorude töötellimine oli määratud wähempakkumise teel 16. weebruari peale kindlaks. Nimetatud tähtajaks esitati ühe Narwa malmiwalamise ja masinaehituse tehase poolt wähempakkumine Tallinna linna walgustuse ja weemuretsemise osakonna juhatajale. Samal ajal on kuuldawasti wälismaa firmade poolt samuti 6—7 wähempakkumist malmtorude peale sisse antud. Järgmisel päewal olewat komisjon wöi töötell. wäljaandaja seletanud, et kodumaa — Narwa malmiwabrikx wähempakkumine tunduwalt kõrgem, kui ühe wälismaa firma wähempakkumine. Selle tõttu olewat otsustatud malmtorude tellimine wälismaa firmale anda. Samal ajal aga selgus suureks üllatuseks, et piiritolli summa oli täiesti walesti arwestatud, mitu korda madalamalt wõetud, kui ta tõepoolest on. Et tollitasu arwestamisel oli eksitus, jäi 17. weebruaril s. a. töötellimise wäljaandmine lõpulikult otsustamata.

Elektrijaamas olewat seletatud, et töötellimise wäljaandmine läheb 21. weebruaril linnawolikogule otsustamiseks. Samal ajal olewat kodum. wabriku omanik seletanud, et ta nõus on weel wähempakkumise summat alandama ja oli kindlas arwamises, et töötellimine antakse kodumaa wabrikule. Hinna alandamise kohta olewat ka kodumaa wabrik Tall. linnawalitsusele kirjaliku teadaande esitanud. Samuti ka Narwa linnawalitsus saatis Tallinna linnawalitsusele kirja, kus juures samuti paluti, et töötellimine kodumaa wabrikule antaks. Siis sündis arusaamatu asi. Tallinna linnawalitsus teatas Narwa linnawalitsuse kaudu Narwa tehasele, et tellimine olewat 17. weebr. siiski wälismaa tehasele antud; seda otsust ei saawat muuta.

Siin on midagi täiesti arusaamatut, sest tellimise lõpulik wäljaandm. pidi alles 21. weebr. sündima, nagu seda seletati Narwa wabriku esindajale. See on enam kui imelik asjade käik. Seega weereb niiüd üle 10.000 krooni Saksamaa tööstuse toetamiseks sel ajal, kui riigikassast tuleb hädaabitööde peale summasid wälja anda.

Berliini uuem kõmupro

Jõle wägistaja ja selle kaasaaitajanna.

Berliinis lõppes neil päewil protsess, mis tõmbas endale laialdast tähelepanu. Kohtu ees seisid kiirkirjutaja Fritz Paipe, ja teenijatüdruk Berta O. Esimest süüdistati ühe 16-aastase naisõpilase wägistamises, teist sellele teole õhutamises ja teo kaasteadmises. Ajakirjanduses ja seltskonnas tõmmati paralleeljooni selle protsessi ja hiljutise Krantzi protsessi wahel.

Kiirkirjutaja Paipe, jäädes tööta töölisеks, peitis end kolm kuud teenijatüdruku O. toas, kus juures ta suurema osa sellest ajast weetis tüdruku woodi all. Selle aja jooksul jõudis teenija temale oma leiwawanemate 16-aastasest tütrest nii palju jutustada, et Paipes tütarlapse wastu elaw huwi tõusis. Jutustades tütarlapsest Paipele palju igajugusеid lookesi, tahtis Berta O. Paiper nähtawasti meelega wägistamisele õhutada. Ühel õhtul, kui pererahwas kodust ära oli ja tütarlaps söögitoas õppis, tungis Paipe tütarlapse juure ja wägistas tema ning ähwardades rewolwriga, sundis teda loost waikima. Surma kartusel waikiski tütarlaps kõigest sündinust. Mõni päew hiljem tahtis Paipe oma tegu korrata. Kuid seekord ei suutnud tütarlaps enam waikida, tormas wanemate juure ja köneles kõik ära.

Tütarlapse wanemad kutsusid kohe politsei kohale. Wahepeal oli aga Paipe end teenija tuppa barrikadeerinud ja wöttis ametiwõinud rewolwritulega wastu. Algas wastastikune laskmine, mille läbi õnnelikult küll keegi haaw puks läks korda ust maha wõtta.

Nagu Krantzi protsess nes peatunnistajana 16-a tunnistus oleks kahtlemata likkuse ette toonud. Seepä kuröri ettepanekul kohtuistu Saali ei lastud isegi ajakir

Kohus tunnistas Pai 3½ aastaks sunnitööle.

Elajalik mi Aumun

Berliinist, 4. mä teadete järele on Aumund Adolf Klinberg-Stallgut, e 6-aastase tütarlapse Anna tas ülekuulamisel, et ta p ainult oma tapmisehimu õhtul pimedas tütarlast, ha ja takistas seega selle hin lämbunud oli, lõikas ta la et weenduda lõpulikus surm

Kui mõrtsukas wiidi ü jäi ta täiesti rahulikuks ja gust kohtumise tundemärki kahetse oma kuritegu, was „Ei!"

Radikaalne poliitika Wenemaal.

Talurahwa makse kõrgendatakse 420 miljoni rubla wõrra.

Trotski ise on Siberisse saadetud, aga Trotski mõtted näiwad Wenemaal enam ja enam walitsema hakkawat. Et tööstust edendada, wõetakse talupoegadelt kõik, mis neil on. 40 rubla wõtab niiüd Wene talupoeg aastas sisse, ja „jõukalt" elab juba, kes aastas üle 80 rubla saab. Aga Moskwa walitsuse meelest on see juba palju ja tema paneb talurahwale peale uusi makse, et sel enam wähematki wõimalust ei oleks tagawara koguda. Wõib olla, et Wenemaal wiimaks weel aeg tuleb, mil ajama hakatakse mõõdukamat poliitikat, millega talupojad rahule wõiksid jääda. Köneldakse, et Kalinin ja Rõkow tahtwat niisugust mõõdukat poliitikat, ja arwatakse, et nemad wiimaks Stalini samuti eemale tõrjuwad, nagu Trotskiga juba on sündinud, aga praegu walitseb radikaalsem poliitika, kui endistel aastatel, praegu käiakse talurahwa asjus Trotski mõtete järele.

Moskwast teatatakse: Walitsus pöördub talurahwa poole üleskutsega, küliwäljade kogu weel suurendada ja tööstusele rohkesti tooresaineid anda. Edasi teatab ta, et põllumajanduse heaks antakse 715 miljonit rubla, millega tuleb osta masinaid, wiljaseemet ja suguloomi. Aga talurahwalt tahetakse rohkem saada kui senі. Põllumajanduse komissariaat on kawa walmistanud, mille järele tuleb kõrgendada maamakse 30 kuni 35 protsenti. Sellest makjude kõrgendusest loodetakse saada umbes 420 miljonit rubla. Rahwakomissariaadi seletuse järele pidawat maksma ainult rikkamad talupojad, kuna 35 protsenti talupoegadest makjudest täiesti wabad olla. Aga kas wõidakse rikkaks nimetada inimest, kes aastas ainult mõnikümmend rubla sisse wõtab!

Lisame sellele juure, mis Tass Moskwast teatab riigi wäljaannetest põllumajanduse heaks: Et ellu wiia Nõukogude walitsuse kawa põllumajanduse arendamiseks, on käesolewaks aastaks põllumajanduse heaks määratud üle 717 miljoni rubla, millest on 290 miljonit riigi ning kohalikust eelarwest, muu osa aga laen pankade ning mitmesuguste põllumajandusliikude organite poolt.

Poolas uusi söelademeid leitud.

Lodsi lähedal on leitud 60 meetri sügawuses kiwisöe kiht, mis umbes 8 meetrit paks. Arwatakse, et siin tegemist on suuremate lademetega. Lähemal ajal asuwad asjatundjad lademeid uurima.

Lätlaste kawatsused Poolas.

Tahawad ehitada konserwiwabrikut.

Läti wabrikantide esindajad wiibiwad Poolas, et ette walmistada talakonserwiwabrikut Põhja-Poolamaal, kes Lätist sisse weaks kalu. Kuna kalakonserwide sissewedu Poolas kõrge tolli all on, wärskel kalal aga palju madalam toll, siis loodetakse konserwitehaisele edukat tegewust.

Wickers Nõuk. Wene tellimisi saanud.

Krediit nelja aasta peale.

Nagu wälismaa lehed Moskwast kuulewad, olewat Inglise kontsern Wickers saanud tellimise Moskwa — Mõtištschi raudtee elektrisеerimise wahendite walmistamiseks. Tellimine peab 15. septembriks s. a. walmis olema. Inglise firma on nõus wenelastele nelja aasta peale krediiti andma.

Saksa-Wene transiit Leedu kaudu.

Tõusnud ligi 90 protsenti.

Saksa-Wene transiitwedu Leedu kaudu näitas läinud aastal suurt tõusu—241.031 tonni, kuna see arw 1926. a. oli 130.371 tonni (Saksa andmetel).

Kes soowib wähese
kaupa saada, se
kindl
A.-S. Regin
Be
1/4 nl. kr. 1.50 — 1/8
Trape
1/4 nl. kr. 1. — 1/8

Inglise-Wene

1927. a. wiimas

Inglise „Pank Wa
Londonis on awaldanud a
1927. a. wiimasel weerandi
Wenemaale 1,8 miljoni na
samal ajal — 3,9 milj. na
Inglismaalt tellinud samal
eest (1926. a. — 5,1 milj.
Inglise-N.-Wene majandus
märksa wähem olnud, kui e
seletatakse Inglise-Wene ko
bikäimine mõlema riigi w
mas.

Tallinna teated.

Uudishelinaid wabariigi kõrgemast muusikakoolist.

Aastakoosoleku otsused ja tegewuse ülewaade.

Esmaspäewa õhtul oli Tallinna konserwatooriumi seltsi üld-aastakoosolek. Nagu seltsi 1927. a. tegewuse ülewaatest näha, oli seltsil 61 liiget, kuna surma läbi lahkus dr. Ramot, siis oli liikmete arw käesolewa aasta alul 60. Seltsi juhatuse esimeheks oli „Estoonia" esindaja J. Bergmann, abi prof. A. Lemba, sekretär P. Ramul, laekahoidja G. Reeder. Juhatusliikmeteks kuuluwad: konserwatooriumi direktor prof. J. Tamm, linna esindaja A. Weiderman ja prof. J. Paulsen. Käesolewal aastal pidid wanaduse järele juhatusest lahkuma A. Lemba ja P. Ramul, kes aga tagasi waliti. Rewisjonikomisjonis on: A. Uuli, prof. A. Kapp ja prof. Th. Lemba.

Seltsi ülal pidada on konserwatoorium, kus 1927. a. 1. poolel oli õpilaste nimekirjas 214 nais- ja 175 meesõpilast, kokku 389 inimest. Nende hulgas oli wabakuulajaid 18. 1. septembrist — 31. detsembrini wähenes õpilaste arw 24 wõrra. Õppejõude 1. jaanuariks s. a. oli 29, neist 3 ajutist. Praegu töötawad konserwatooriumis: klaweriklass (7 õppejõudu), wiiuliklass ühes bratsche-klassiga (2 õppejõudu), lauluklass (3 õppejõudu), kompositsiooniklass (1 õpetaja)), oreliklass (1 õpetaja), keskkooli laulu- ja muusikaõpetajate ning obl. klaweriklass (3 õpetajat). Samuti puhkpillide klass (3 õpetajat). Peale selle on üle antud ettewalmistuse teooriaklass 3 tundi nädalas 3 praktikandile ja 1 obl. wiiuliklass 1 praktikandile.

Seltsi majanduslik seisukord on wõrreldes eelmise aastaga paranenud. 1927. aastal sai selts toetust haridusministeeriumilt 4 miljonit ja kultuurkapitalilt 2 miljonit marka; peale selle näitekunsti sihtkapitalilt 75.000 ja Tallinna linnawalitsuselt 150.000 marka, õppemaksudest saadi 3.667.000 marka. Sama palju oli kulusid. Kassa bilansis oli 1928. a. alul 8.906.641 marka.

Üldkoosolek wõttis wastu käesolewa aasta eelarwe 114.850 krooni suuruses. Palka otsustati kõrgendada nooremail ja wanemail õppejõududel à 50 senti iga õpilase pealt nädalas, mis teeb wälja ühe klasfikomplekti juures 12 krooni nädalas.

Laulupeoplatsi korraldamine.

Tehniline toimkond pidas esimese koosoleku.

Laulupeoplatsi küsimus on praegu wabariigi walitsuses otsustamisel. Niipea kui selgub, kas walitsus ostab wäljawaadatud platsisse ulatuwad eraomanikkude krundid wõi annab nende omandamiseks lauljate liidule laenu, algawad platsi korraldamise ja lawa ehitamise tööd. Selleks moodustati tehniline toimkond, kuhu kuuluwad juhatajana K. Jürgenson, ja liikmetena arhitektid E. Habermann, A. Johanson, E. Jacobi, K. Buurmann ja hra Soans.

Tähendatud toimkond pidas teisipäewal oma esimese koosoleku, kus arutati laulupeoplatsi korraldamiskawa. Uueks lawaks on mõned algjoonistused juba tehtud.

Arwatakse, et platsi küsimus warsti laheneb: riigiwanem, kes asjast wäga huwitatud, on isiklikult käinud platsiga kohapeal tutwunemas.

Loengud kunstist leiawad poolehoidu.

Täna õhtul on Tallinna haridusseltsis, Rataskaewu uul. 22, hra A. Waga kolmas järjekorraline loeng Eesti kunstist 16. kuni 18. sajandeil. Tänasel loengul käsitab lektor ehituskunsti, skulptuuri, maalikunsti, kullasepakunsti ja portselaani arenemist. Loengut selgitawad walgustuspildid, algus kell 8 õhtul.

Teine loeng samalt lektorilt oli teisipäewa õhtul. Osawõtjaid kogunes 50 ümber. Kõneleja peatus keskaegsete ehituste, wanade altarite, mälestusmärkide ja muude esemete juures, mis wanema aja kunsti tunnustajatena alal hoidunud. Muu seas tuletas kõneleja ka meele Olewi kiriku ehitamislugu, sellega ühenduses olewate rahwajuttudega ja -lauludega.

Soo uulitsa kuldnokk talwekorterisse.

Mõne päewa eest kirjutasime kuldnokast Soo uulitsal, kes siia talweks jäi ja ülespidamist ühelt linnusõbralt sai.

Nüüd läks korda kuldnokka kinni püüda. Ta wiidi tuppa ja pandi awarasse puuri, kus igapäew oma korraliku toiduportsjoni saab. Kui kewadel ta suguwennad-õed tagasi jõuawad, lastakse ka temagi wabaks teiste hulka wõidu wilistama. Kas kuldnokk ka toas kewadel laulma hakkab, tuleb ära oodata.

Waresed kolisid kesklinna.

Mitu aastat on waresed talisel ajal tuhandete wiisi Kalamaja surnuaial haudade iluks istutatud puude ladwus ööbinud. Tulewad õhtul widewikul ning lendawad ära wara hommikul, kusjuures rüwetawad hauad ning nende kaunistuseks asetatud pärjad. See tekitas hauaplatside omanikkude huigas tõsist nurinat.

Möödunud sügisel tuli mõnel jahimehel tahe neid sealt ära hirmutada. Põmmutati mõnikümmend neist maha. Tagajärjed ei jäänud tulemata. Warsti oligi märgata, et nad oma endise asukohaga rahul pole ja harwa weel sinna öömajale tulid. Endi uueks asupaigaks on nad walinud Aia uul. ääres olewa pargi, kus ka „Seltskondlik maja" asub. Et nad siin samuti kisa kui ka mustusega soowitud külalised pole, on päewaselge.

Kuuldawasti oleks grupp jahimehi neid nõus sealt ära peletama, kui aga wastawatelt wõimudelt selleks luba saadakse.

Hädaabitöödele paigutatud.

Weebruarikuus on linna tööbörs hädaabitöödele paigutanud 19 meest ja 38 naist, kokku 57 töölist. Üldse 2. now. 1927. a. kuni 1. märtsini on hädaabitöödele paigutatud 950 meest ja 382 naist, kokku 1332 töölist.

1. märtsiks töötsijatena arwel seiswa 518 meestöölise hulgas on 31 töölist ja 342 naistöölise hulgas on 1 tööline, kes hädaabitööle asuda ei soowi, otsides tööbörsi kaudu ainult eratöid.

Silgusaak paraneb.

Kui Tallinna turusaaduste järele otsustada, näikse silgusaak merel paranewat. Turul on igapäew mitu koormarida wärskete silkudega ja hinnad ka tugewasti langenud. Praegu maksetakse 9 ja 10 marka naelast. Et muu kala hinnad märksa kõrged, leiab silk rohkesti ostjaid. Ühes wärskesilgu hinnaga on wähe langenud ka suitsusilgu hind.

Kirjanduslikke õhtuid.

Tallinna kirjanduse seltsi juhatus oma teisipäewasel koosolekul otsustas enne kewadet weerea kirjanduslikke õhtuid toime panna. Referee-rimisele tuleksid mitme Eesti kirjaniku ja luuletaja tööd ja nende hinnang. Neil õhtutel peetakse ka läbirääkimisi.

Äri minek

oleneb sellest, kui palju suudetakse leida ostjaid.

Ostjaid aga leiab praegusel rahawaesel ajal iga äri ainult osawa reklaami läbi. Äri, kes ei suuda ligi tõmmata ostjaid, wõisteldakse surnuks. Otstarbekohasem reklaam on kuulutamine. Kuid siiski mitte igasugune. On tõde, et publik ei silmitse kuulutust igal pool, waid ainult teatud kohal.

Publik loeb

ainult **„Päewalehe"** kuulutusi, mujal, kus neid harwa ilmub, jäetakse nad hoopis tähele panemata, kuna neid arwatakse ainult juhusliikudeks. Iga ärimees, müüja, ofrja, kes tahab, et ta reklaam mõjuks ja ometi poleks kallis, kuulutab ainult „Päewalehes", sest „Päewalehe" lugejate arw on suurem kui ühelgi teisel lehel ja ainult „Päewalehe" kuulutusi loetakse järjekindlalt.

Õpetajatele suwekortereid.

Wasalemma mõisa härrastemajas annab Tallinna õpetajate selts ka tulewal suwel õpetajatele tube suwekorteriteks.

Tallinna õpetajate korteriküsimuse

harutamiseks kutsutakse õpetajate seltsi nõukogu reedeks kokku. Osa wõtta wõiwad esindajad igast koolist.

Uusi adwokaate.

Wööraste kohtuasjade ajamiseks on luba antud wann. adwokaadi abidele: Mihkel Mihkelsonile, Edmund Sakkeusele ja Wladimir Pawlowile, Tallinnas.

Abieluwaranduse lahutamine.

Abieluwaranduse on lahutanud järgmised abielupaarid Tallinnas: Karl ja Maria Uibopuu, Oskar ja Hilda Horn, Aleksander ja Emma Kinkmann, Scholom ja Taube Hell, Aleksander ja Hilda Uus, Hendrik ja Liisa Nõmm, Albert ja Kleopatra Murrik, Jüri ja Helene Wakk.

Kalewi malewa suurmürgel „Estoonias".

Laupäewaks, 10. märtsiks, iseenesest mõista sellel aastal, on Kalewi malewkond — esimene ja suurim Tallinnas — okupeerinud kõik Estoonia saalid peale teatrisaali. Kontsert-, walge ja punane saal aga töötawad kubjseda ilmapidust, mille farnast iseenesest mõista pole seni nähtud.

Peol sel on wõimatu wõimalikuks tehtud: kõiki rahuldada, mis nagu teada ühiskonnateadlaste poolt eitataw.

Muid — pole kunstiharu, mille harrastaja petiunult koju läheks sellelt peolt. Selle eest kannatawad hoolt hr. Wismann oma wõrratu lauluga, noorkunstnik Anton oma riigiwanemalise sajatuhandelise wiiulilise mänguga, hra F. Moor oma üleilma kuulsud deklamatsiooniga. Kahtlust ei ole, et ka Paul Pinna endiselt Paul Pinna on, kuna pr. Rahel Olbrei tantsib Hiina sõjatantsu, mis iga sorti were keema ajab. Lõpuks — malewkonna orkester hra Habermanni juhatusel pakub oma hiilgawaimad palad.

See kõik on waid kunstihimulistele. Praktilistele inimestele, kes midagi käegakatsutawat nõuawad, ei puudu ka tõesti midagi, grandioosne loterii annab neile kõik. Kel on Inglismaale, Belgia ehk Rootsi asja, see saab linna ja tagasi Kalewi malewkonna kulul. Samuti Helsingisse. Kinoharrastaja wõib hinnata kogu hooaja läbi „Gloria Palace'is", „Grand-Marinas", „Rekordis" ja teistes kinodes. Kes weel tantse pole ära õppinud, neile õpetawad hrad Küütim ja Hargel selle maksuta. Kel ilm, saab puid, kel nälg, saab suhkrut, riisi, jahu jne. Grammofone, raadioaparaate, kellu, saapaid, kalosse, kristalle, kuld- ja hõbeasju ja muud ja muud ja muud saab nagu oawarrest. Reklaamautogi ootab pikisilmi omaniku.

Kes selle kõige juures weel melankoolseks jääb, see lahkse puhtaks sangwiinikuks walges ja punases saalis.

Eni päewi sinnamaani on wähe, Tallinnas inimesi [illegible] ja pääsetähti piiratult! Caveant homines!

Seltskondlik ja hariduslik seisukord ja laste arw.

Andmed sigiwusest wälisriikides ja meil.

6. märtsil ejines akadeemilise arsiteadusse seltsi koosolekul üliõpilane J. Paas referaadiga aine üle — **perekonna koosseisu uurimised mõnede seltskonnakihtide kohta Eestis.**

Kõneleja seadis küünuse üles, missugust osa eiendawad seltskonnakihid rahwaste sigiwuse mõtes? Kas on nad kõik ühtwiisi elujõulised, on nende sigiwus ühesugune wõi erinew.

Palju haridust, wähe lapsi.

Paljud teadlased tõendawad, et mida kõrgem on haridus ja sotsiaalne seis, seda wähem on järeletulijate arw. Seda näitawad ka wasiawad andmed. Nii oli 1906. a. Prantsuse aastaraamatu järele abieludel kestmiselt lapsi: rekstiiltöölistel — 3, 4, mullatööolistel — 3, metallitöölistel — 2, 8, montööridel — 2, 3, pangapidajatel — 2,2, adwokaatidel — 2 ja arstidel ning apteekritel — 1,9.

Nagu neist andmetest näha, on keskmine lastearw perekonnas kõige suurem tööliste. Sammudes ühiskonnakihtide redelit mööda üleespoole, kahaneb keskmine lastearw kordakorralt. C. Hamburgeri uurimiste järele Berliinis 1904—1907 tuli 1042 töölisel keskmiselt perekonna kohta 6,97 sünnitusjuhtu, kuna see 119 jõuka perekonna kohta keskmiselt oli 3,49.

E. Dreseli ja Fr. Friesi poolt 1921./22. a. uuritud lastega perekondades Heidelbergis oli keskmine lastearw perekonnas järgmine: akadeemikuil — 2,7, wabaelukutselistel — 3,04, ametnikel ja õpetajail — 3,2 kaupmeestel — 3,4, käsitöölistel — 3,8, teenijatel — 4,3, töölistel — 6,0.

Kuidas on lugu Eestis?

Meil Eestis ei ole seltskondlikkude kihtide wahe nii silmapaistew, meie töösus ei ole nii suur kui suurriikides, meil puudub täitsa wäljakujunenud tööliste klass, wähemalt ei saa me seda wõrreldа tööstusriikide tööliste klassiga. Ei ole ka täiel määral meil wälja kujunenud ametnikkude klass. Maa ja linna wahe ei ole meil nii suur, kui seda näiteks näeme Prantsuse wõi Saksamaal.

Kõneleja on ka uurimusi toimetanud meie seltskonnakihtides ja leidnud seal lastearwu järgmise olewat: 31 perek. kirikuõpetajaid — 141 last, 50 perek. ametnikke — 111 last, 93 perekonda töölisi — 223 last, 54 perek. taluomanikke (Adawere w.) — 203 last, 39 perekonda asunikke (Adawere w.) — 167 last, 108 perek. wabadikke — 538 last ja 112 perek. puumaaomanikke (Kaarma kihelk.) — 574 last. Seega 487 perekonda 1957 lapsega. Waatluse alla on wõetud perekonnad, kelle abieluwältus ulatub üle 10 a., kuna wõib arwata, et 10. abieluaasta lõpes suuremalt osalt perekondades kõik lapsed on sünnitatud.

Õpetajal palju, ametnikul wähe lapsi.

Ühikult neid perekondi waadeldes näeme, et 4 ja 5 lapsega kirikuõpetajate perekondi meil kõige sagedamini ette tuleb. Ametnikkude juures on kõige enam 2 lapsega perekondi, neile järgnewad lasteta perekonnad, siis 1,3 ja 4 lapsega. Ametnikkude perekonnad on ühe ja kahe lapsega, kuna 5 ja enam lapsega perekondi leidub kaunis harwa. Ka töölistel on lasteta perekondade arw.

Taluomanikel tuleb kõige enam ette 3, 4 ja 5 lapsega perekondi; ülekaalus aga näiwad olewat

töölistel 1 ja 2 lapsega

perekonnad.

Taluomanikkel tuleb kõige enam ette 3, 4 ja 5 lapsega perekondi. Saaremaal näib 5 lapsega perekondade arw kõige suurem olewat, kuna Wiljandimaal osutawad seewastu 3 lapsega taluom. perekonnad sagedamaks nähtuseks.

Asunikkudel lapsi rohkesti.

Asunikkude kohta kogutud andmed näitawad, et nende perekonnad kaunis lasterikkad on, mida lubab oletada lasteta perekondade arwu wähesus ja 5 ning enam lastega perekondade arw.

Wabadikkude perekondades Saaremaal läheneb laste arw peaaegu taluomanikkude perekondade lastearwule samast maakonnast.

Rahwalugemise andmetel näeme, et üle 10 a. abielus olnud naistest on lasteta: linnades — 11,3 prosk., alewites — 9,7 prosk. ja waldades 6,8 prosk.; üle riigi aga 8 prosk. 5 ja enam lapsega naisi on aga linnades 32,9 prosk., alewites 40,5 prosk. ja waldades 48,7 prosk.; üle riigi — 44,6 prosk. Seega on

lasterikkaid perekondi maal rohkem kui linnades,

kuna lasteta perekondadega ejile tuleb wastupidine nähius.

Ei saada selgemat pilti üksikute seltskonnakihtide perekondade sigiwusest, selleks arwutame keskmise lastearwu perekonna kohta igas seltskonnakihis eraldi. Keskmine lastearw perekondades oleks: kirikuõpetajad — 4,5, ametnikud 2,2, töölised — 2,4, taluomanikud 3,8, asunikud 4,3 puumaapidajad 5,1, wabadikud 5.

Siit näeme muuseas, et asunikkude keskmine lastearw on suurem kui taluomanikkudel. Tööliste perekondade sigiwus on wõrreldes ametnikkudega suurem.

Wõrreldes meie andmeid wälismaa omadega, wõime öelda, et seltskondline kihitus ka meil mõjustab perekondade sigiwust. Mida kõrgem seltskondlik tiht, seda wähem lapsi.

Et rahwaarw ei wähenegi, seks peaks Lenzi uurimaie arwutamiste järele iga abielus naise kohta tulema wähemalt 3,6 last. Seda arwestades näeme, et meie ametnikel, samuti ka töölisil on lapsi laugelt alla alammäära; taluomanikel on perekonna sigiwus ainult 0,2 üle alammäära.

Wäite sündiwuse ülekaal, nagu meil, ei suuda ka wälja kannatada suuri kaotusi rahwa elus — nagu sõjad, rahutused, wäljarändamised jne.

Abiellumise wanusel on suur mõju lastearwusse perekonnas. Mida waremalt abiellutakse, sedawõrra abielu wältus on pikem ja järelikult suurem lastearwu wõimalus. Meie mehed abiellawad enamasti 25—30 aastais, naised aga 20—25 a. Wõrreldes meie abiellumiswanust wälisriikidega näeme, et see meeste juures wasrab enam-wähem Rootsi oludele, kuna aga naised Rootsi omadest waremini abiellawad ja Baieri andmetele lähedal seisawad. Seejuures on tähele pandud, et nida madalam seltskonnakiht, seda madalamal abiellumiswanus. Uuritud seltskonnakihtide juures on abikaasade wanuse wahe kõige suurem taluomanikel, wabrikutööliselt aga, wõrreldes teiste seltskonnakihtidega, kõige wähem.

Lõpuks tuleb kõneleja järgmistele tulemustele:

1) Lasterohkus perekonnas oleneb suurel määral wanemate elukutsest ja teatawasse seltskonnakihti kuuluwusest.

2) Wahe meie seltskonnakihtide wahel ei ole nii suurduw, kui seda näeme teistes wanemais riikides. Meil ei ole wälja arenenud weel tüüpilist wabrikutööliste ega ametnikkude kihti.

3) Waadeldes meie kirikuõpetajaid, ametnikke, wabrikutööliji ja põllupidajaid, näeme, et kõige suurem sündimissagedus on põllupidajate perekondades, neile järgnewad kirikuõpetajad, wabrikutööliised ja wiimasel kohal ametnikud.

4) Mida suuremad on maal talukohad ja mida lähemal elatakse kulturiliselе tsentrumile, seda enam näitab lastearw kahanemistendentsi.

5) Lasteta perekondi leiame ametnikel ja töölisil rohkem kui põllupidajail.

Kes soowib odawat suitsu, suitsetagu paberosse

KULL 20 tükki 10 senti,

mis oma headuse poolest kõige paremad sellehinnalised.

O.-Ü. TUBAK.

Perekonnateateid.

Linna perekonnaseisuametis registreeritud:

Sünde: Ernst-Siegfried Jazõkow; Vivian Kuljus; Lia Pachelmann; Erna Limberg (Lemberg); Haide Köiwer; Steffi-Thea Paulberg.

Abiellumisi: Johan-Robert Feijermanis (Feiermann) ja Hulda-Johanna Niglas; Leopold Pikhoff ja Juuli Koolmeister; August Lurfius ja Helene Kimm; Richard Reitmann ja Meta Wolberg; Edgar-Siegfried Arthur ja Antoniina Niggol; Rafi-Woldemar Köiwer (Keiwer) ja Linda-Marie Prant (Brandt).

Surnujuhte: Marta-Olga Tauberg, 38 a.; Emma Dickau, 39 a.; Jüri Walsberg, 52 a.; Aleksander Ahingas, 56 a.; Bernhard-Nikolai-Leopold Suttermann, 52 a.

Abiellumisfoowe: Elmar Päts ja Martha Kranig; Woldemar Karlow ja Matilde Wäljaots; Jaan Tatrik ja Tatjana Schtschärbakin; Georg Karafin ja Tamara Pletzer; Johann Kotkas ja Marja Guurin; Sergei Lebedew ja Aleksander Wlasow; Karl Kann ja Alma Boltan.

Eesti Ajakirjanikkude Liidu büroo

ajub nüüdsest peale „Waba Maa" kontoris, Kullasepa ja Kuninga uul. nurgal. Kõnetr. 3-40, asjaajaja kõnetunnid kella 10—12.

Haridusministeeriumi toetusel juurelõikuse täienduskursused awati Akad. R. t. k. Edendamise seltsi korraldusel 5. skp. seltsi ruumides, Niguliste tän. 16. Kursustele on registreeritud üle 50 isiku, juures enamuses riietustööstuse alal töötawad töölised. Õpetus on üle päewa, 3 korda nädalas, kl. 7—8 õhtul. On weel wabu kohti, 5 naister. ja 2 meester. grupis.

Raadionäitus tõendas jällegi kujukalt, et meie ei seisa esikohal ainuüksi parima kaubaga ja suurima walikuga, waid wõistleme ka odawate hindadega. Meie oma ehitatud raadioaparaadid auhinnati ka möödunud raadionäitusel kahe kõrgema, nimelt I ja II hinnaga. Õnnelikkude kokkulepete tõttu oleme hindu osa kaupade pealt tunduwalt alandanud, milles lahkesti tõenduda palume.

A.-S. Tormolen & Ko, Tallinn, Harju 37. ESINDUSED, Tartus, K/M. Teater & Müüsika, Rüütli 37, Narwas A.-S. Tormolen & Ko, Joala 18.

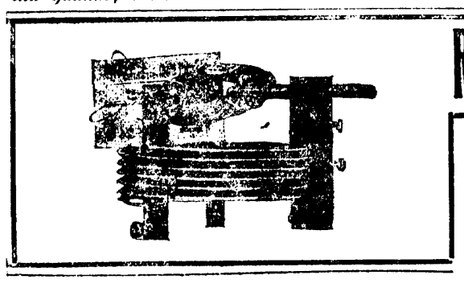

J. Worms: Punased leegid.

Kaks Saaremaa jutu.

Noor-Eesti kirjastus Tartus 7. 247 lhk. Hind 275.

Wormsi nimi on tundmatu. Olewat ühe Kuresaare lehe joone all jutukesi awaldanud, kust kadunu A. Kitzberg tema ja wist weel teisigi kirjanikke üles leidnud. „Mul oli kahju, et nende tööd laienas ringis tuttawaks ei saanud ja ma wõtsin nõuks neile selleks kuidagi katsuda aitajat kätt pakkuda." Ta on siis aidanud, nagu ta, kadunu, alati noori heameelega toetas, Wormsi kirjastaja leida ja on kirjutanud „Punasele leekidele" oma saatesõna. Wormsi kohta olewat öeldud, et ta nõnda kirjutawat kui kahekümne aasta eest. Ja seda ei eita saatesõna kirjutaja A. Kitzberg'ki. Ta nimetab selle algaja saatjase kunsti „päris õigeks Heimatkunstiks".

See osa Wormsi juttudes, milles kirjeldatakse Saaremaa rahwast, tema elu ja olu, on kõige wäärtuslikum. Aga kirjeldaw element ei ole Wormsi juttude tugewam külg. Tema kaldub rohkem jutustuse, seda enam, et tal on „ladus fabuleerimise anne", nagu A. K. tunnustab. Iseäranis kergesti fabuleerib ta armulugusid ja need arenewad tema sule all imekergesti ja „ladusalt". Need armuseiklused moodustawad kerge külajutu, mida wõib tõesti kahekümne aasta eest kirjutatuks pidada. Aga sealsamas (waata „Kewadised wood". Juiustus 1905.—1906. a. sündmusist Saaremaal) segab kirjanik sekka protokollilised katked ajaloost ja see on oma laadilt juba hoopis wõõras element. Muidugi wõib ajaloolises jutustuses luulet ja tõelisust segada, aga siis peawad need kaks elementi ühte sulama. Nad ei pea olema ainult teine-teise külge wõi teine-teise kõrwale pandud, nagu siin. Wäljamõeldud ja kerge külajutu siilis esindatud armuseikluste wahel korraga koosoleku kirjeldus „Bürgermusse" saalis ja niisuguse täpsusega: „Seal üliõpilane Peeter Kann, Põide mesinik Mihkel Trull, Uuemõisa wallakirjutaja Sarapuu... Puutus silma ka Muhu-Suurwalla kirjutaja J. Hammeri kehakas ümarik kogu ja priske energiline habemetu nägu... Siis K. Palk, õpetaja J. Kerg ja teisi." Aga siis umustatakse kohe need 1905. a. tegelased, ainult mõnda lastakse wäljamõeldute seas weel figureerida, jällegi wõõra elemendina. Sõjakohtu protsessi 29. mail 1908. Kuresaare „Bürgemusses" wõib lugeda kui kuiwa ajalehe referaati. Adwokaat Kerenski kõnest tuuakse isegi wäljawõte, „süüaluste" saatusest öeldakse: „Neist... on Schumann ja Sarapuu (wiimane uputas end hiljem Neemasse) surnud, Trull ja Hammer Wenemaal, Sepahammer Ameerikas ja Kann meie riigiteenistuses tähtsal kohal." Sealsamas, paar rida edasi kirjeldatakse wäljamõeldud tegelaste laulu ja ringmängu metsa serwal: „Sui oli kätte tulemas" jne.

Ajaloolise juiustusena on „Kewadised wood" wastuwõtmatu, ennem juba kergesisulise küla-westlusena, ja siis pakub ta Saaremaa elu, kommete, waadete ja majanduslise elujärje tundmaõppimiseks mõndagi.

Teine jutustus „Punased leegid" on maailma- ja Wene-Eesti „sõjapäewilt". Algab kosjadega ja pulmadega, aga warsti oleme Karpaatides, siis Tallinnas ja mõne leheküljega tagasi Saaremaal. Saksa wäed maanduwad, röö-wiwad, tapawad, wallutawad kogu saare. Wallner peab Olewiste kirikus jutlust. Kinolise kiirusega lendawad pildikesed pea suurelt maalt, pea saarelt, läbi kaheksa-kolmest aastast, Saarening Muhumaa mõisani — ikka tõelisuse faktid ja wäljamõeldus kõrwuti, küll segatud, aga mitte ühte sulatatud. See teine jutustus on esimesest märksa nõrgem ja wist „tuleb iseäranis siin filmas pidada", nagu A. K. oma saatesõnas ütleb, et „need jutud on „ajalehe joonealuse" jaoks kirjutatud mitu toimetusetöö kõrwal, enamasti jupikaupa, kui trükikojapoiss juba käsikirja seljataga ootas."

Ajaloline tagasein Wormsi juttudes on eriti nõrk. Liig kergelt wõtab ta tegelaste hingeelu seda külge, mis neid traagiliste kokkupõrgeteni wiis. Ja kuigi waheset 1905. a. sündmuste puhul „mõsulise" rahwa hingeelu ja motiiwid, mis „kuritegudeni" wiisid, on enam-wähem selged, ei wõi sedasama mitte Saarte mõsju kohta 1919. a. öelda. Kas puhkes see looduslise jõuga lahti wõi oli kuritahtliku prowokatsiooni tulemus? Seda küsimust arutati weel mõne päewa eest ühes Tallinna lehes. Selle mõsju erapooletu kirjeldus ja selgitus peab wist weel aastakümneid parajat momenti ja tõsist objektiiwset uurijat ootama.

Wormsi „Punased leegid" on samuti awaldamist wäärinud kui Lapp'i „Noorus", Krusteni „Kanarbik" wõi teiste algajate katsetused.

Ed. H.

Teater ja muusika

„Estoonia" teater.

Täna „Adieu, Mimi"!

Homme teist korda Shakespeare'i „Armu ja narrimäng".

Erna Willmeri auõhtu.

Pühapäewal „Armu ja narrimängus".

Pühapäewal mälestab Erna Willmer oma 15. a. lauwaregewust „Estoonias". Sel puhul tuleb ettekandele Shakespeare'i „Armu ja narrimäng", milles juubilar esineb Rosalinde osas. Teatribüroo.

Draamastuudio teater

Juba 25. weebruarist peale wiibib Draamastuudio trupp ringreisil; seni on etenduji antud kitsaroopalise raudtee piirkonnas Tallinnast Wiljandini. Sealt põiketakse peatamatult Pärnu, kus esinetakse ainult 2 etendusega. Sellele järgnewad etendused Pärnu maakonnas, ning siis põiketakse Walka. Edasi lähewad etendused Wõru ja Petseri linnades ja Walga maakonnas ning diljem Tartu, Järwa- ja Wirumaal.

Rõõbiti Draamastuudioga korraldab Draamastuudio teatri näitlejaskonnaga ringreisi ka Tallinna Töölisteater.

Käesolew ringreis kestab kuni 22. aprillini ja jääb kuuldawasti selle hooaja aimkeseks suuremaks ringreisiks, kuna „Estoonia" ja „Wanemuise" teatrid sel kewadel ringreise korraldada ei kawatsewat. Samuti ei korralda ka Draamastuudio teater sel kewadel enam teist ringreisi, waid käesolewa lõppedes asutakse kohe laulupeaegiste wabaõhuetenduste harjutamisele.

Ühelajal ringreisiga kestab lawatöö ka Tallinnas jiinse koosseisuga edasi. Harjutusel on: Emilie Verhaeren „Koit" Tallinna Töölisteatrile ja nende õpperühma kaastegewusel, ja ümberharjutusel K. Otto instseneering „Kui olekšin kuningas", mis tuleb ettekandele järgmisel laupäewal.

Tallinna Töölisteater.

9. hommik-kontsert

on pühapäewal, 11. märtsil, kino „Rekordis" huwilaste ja mitmekesise eeskawaga. Sissepääs wabatahtliku maksu eest, alammäär 10 senti. Algus kell 11 hommikul. Teatribüroo.

„Rahwateater".

Neljapäewal, 8. märtsil, kell 8 õhtul pakuude soowil wiimast korda üldhindadega à 15 senti „Waga Jenowewa", kurbmäng 14 pildis. Tegew kogu näiteseltskond.

Ettewalmistusel „Würst Gabriel" ehk „Pirita kloostri wiimased päewad", ajaloolit kurbmäng suurest Liiwi sõjast 1558—1583. a.

Raadio.

Tallinn, neljapäewal, 8. märtsil.

18.30 kõne: Nigol Andresen: Oleviku teaater. 19 päevauudised.

19.30 BALLETIMUUSIKA. Tschaikovski: Luigejärv. Delibes: Allik. — Solist: A. Arder, bariton. — Orkester. Drigo: Kaks armunud pierrood. — Solist: Marta Runge, sopran. — Orkester. Metra: Yedda, jaapani ballett. — Solist: Prokofjeff, oboe. — Orkester. Gounod: Faust. 21 ins. Vaheri esperantokeelne ülevaade kodumaa sündmustest.

21.30 EESTI KEELE KURSUS, hra R. Kress.

Euroopa ringhäälingujaamade jootekawa

BERLIIN (483,9) 12—13.50 grammofon. 18—19 kontsert. 21.10 Straussi operett „Kleopatra pärlid", 3 jaos. 23.30 tantsutund ja tantsumuusika.

BRESLAU (322,6) 17.30—19 kergesisuline muusika. 21.10 Berliini eeskava. 24—1 tantsumuusika.

DAVENTRY-EXPERIMENTAL (491,8) 17 sümfooniakontsert. 18.30 orkester. 20.45 tantsumuusika. 22.30 kammermuusika. 24.15—1.15 sõjaväeorkester.

HAMBURG (394,7) 19 teemuusika. 21 laulud ja ballaadid. 24.30—1.30 tantsumuusika.

HELSINGI (375) 18 lastetund. 20 sümfooniakontsert. 21.45 päevauudised.

KATOVICE (422) 21.30 kontsert Varssavist. 23.30 tantsumuusika.

KAUNAS (2000) 20.30 kontsert.

KOPEHAAGEN (337) **Kalundborg** (1153) 21—3 tantsumuusika.

KÖNIGSBERG (329,7) 17—18 kapellikontsert. 19.50 laul. 21.10 „Rändavad inimesed": muusika ja retsitatsioonid.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250) 16 loengud. 21.10 Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8) 21.05 kontsert. Lõpuks kuni 1 muusika restoranist.

LEIPZIG (365,8) 17.30—19 ja 21.15 orkestrikontsert solistidega. 23 kabaree.

LENINGRAD (1010) ei saada.

MOSKVA (1450) 20 kontsert.

POZNAN (344,8) 21.30—23 kontsert. 23.30—1 tantsumuusika.

PRAHA (348,9) 17.30—18.30 jazzmuusika. 20.30 sümfooniakontsert.

RIIA (526,3) 19.30 Auberi ooper „Fra Diavolo".

STOKHOLM (454,5) **Motala** (1320) 19.30 ja 20.15 kergesisuline muusika. 21.15 sümfooniakontsert.

VARSSAVI (1111) 21.30 orkestrikontsert.

WIIN (517,2) 17.15 kontsert. 22.10 loeng. Peale selle Oswaldi sketš „Lord Splicn" 1 jaos.

Kino.

„Noorus on ilus aeg".

Nad kõik on praegu ühesõitulised, need jaaskaste lawastaud filmid üliõpilaste elust. Aga haaratawad meid siiski — oma romantika, s. t. noorusi rõõmsa romantikaga, sentimentaalsusega ja neid läbistawa ülemeelikusega. Praegu „Rekordis" jookseb „Noorus on ilus aeg" sõle Saksa, waid Itaalia üliõpilaste elust. Seega weidi teisiguseks raamides. Nad lepetaseid, siin ilus sõna: „Noorusees isamajast lahku läja ilusaie. Kiirdel sõow tal elutartust nõuda eudele". Ja siis tulev noor neiu ja muidugi armastus ja selle hädaohud ja rõõmud, kuni ilmub „selgeima daam", ies jaab selle ilusa romaanilise kõrwitsajaks. Ja lõpuks sõidab iiiaal reisist üliõpilaslauluir: „Me armastusturunagi tunda ei jõua'd, kuid walutir mõlestus järele jäänd'd..."

Tegelased mängiwad hästi, ajutawalt.

Paberossid
„SPORT" — 25 tükki 15 senti
on oma wäljapaistwa headuse ja odawa hinna tõttu mitte ainult sportlaste, waid iga suitsetaja poolehoiu wõitnud.
Üksnäi wõistlus ei suuda nendega sammu pidada.
Ö.-ü. „TUBAK"

Mitu aastat on mul weel elada?

Praegune inimese keskmine eluiga kõrgem ennesõjaaegsest.

Statistikat abielude ja elueа kohta.

Kuigi rahwuswahelise statistika loostöö pole jõudnud täieliselt paraneda maailmasõjaaegsest kriisist ja pole sõlminud uuesti kõiki ühendusniite, on siiski jõutud juba nii palju edasi, et on wõimalik kõiku seada suuri, terwe Euroopa kohta käiwaid statistilisi tabeleid. Eriti huwitawad neist on need, mis käiwad üksikute rahwuste liikmete keskmise elueа kohta. Ja tuleb ilmsiks nähtus, mida me waewalt tahame uskuda: wõrreldes ennesõjaaegsega, on eurooplase keskmine eluiga tõusnud — waatamata kõikidele hiljutistele taudidele, alatoitlustele ja elukitsikusele. See tähendab: meie, eurooplased, nooreneme ka ilma Woronoffi ja Steinachi abita — loomulikul teel, elame wanemaks, kui elasid meie wanemad ja wanawanemad.

Niinimetatud „ootis-elu" all mõistab statistika seda aastate hulka, mis teatawasse eesse jõudmisel — muidugi üldises, keskmises läbilõikehinnangus — weel elada jääb. Ja lugu on nimelt nii, et see ootis-elu on igale wanadusastmele iseseisw; ja wastu ootust — mida wanemaks jaadakse, seda suurem relatiiwselt on ootis-elu. Pikkade seletuste asemel olgu siin parem toodud arwud n. n. surmatabelist, mis on makſew ka Eesti kohta:

Wastsündinud eestlasekene wõib arwestada, et ta elab 48-aastaseks. (Muidugi on see ainult teoreetiliselt nii, sest tõenpoolest wõib baby ju ainult kisada, mitte aga arwutada). Esimene eluaasta peidab-eneses rinnalapsele hulk surmaohte — seepärast tõusebki sellest kardetawast aastast ülesaamisel ootis-elu rohkem kui 10 aasta wõrra, nii et aastane laps wõib arwestada juba sellega, et ta elab 59-aastaseks. Ka järgmised nelt aastat on paljude lastohaiguste pärast õieti hädaohtlikud ja oma wiiendal sünnipäeval on noorel eestlasel, kui ta senistest hädaohtudest õnnelikult üle jõudnud, wäljawaated elada 62-aastaseks.

Ja nii suureneb ootis-elu kõrgemasse aastatearwu jõudmisel järjest: 10-aastasel on wäljawaated elada 63-aastaseks, 20-aastasel 64-aastaseks, 30-aastasel 63-aastaseks, 50-aastasel 70-a. Kuid kui on jõutud 70. eluaastani, ei lange ootis-elu weel jugugi ainult minewikku: kes on juba saanud 70-aastaseks, wõib weel rehkendada 13 aastaga tulewikus. Tähelepandaw meie põlwele on, et need praegused ootis-elu arwud üksikutele wanadusastmetele näitawad wiimasel aastakümnel, wõrreldes ennesõjaaegsetega, tõusmise tendentsi. Nii on meil lootusi elada celmistest põlwedest wanemaks ka ilma ahwinäärmeteta ja fenoolita...

*

Weel üks üldeuroopalik tabel tohiks huwitada üldsust, eriti aga naisilma. Nimelt tabel selle kohta, kui kaua keskmiselt kestab Euroopas üks abielu. Enne sõda oli keskmine abielukestwus 21—27 aastat. Nimelt 21 a. Põhja- ja 27 a. Lõuna-Euroopas, kus abiellutakse enamasti palju noorematena.

Nii palju kui lubawad otsustada pärasthõja aastatel kogutud arwud, on niiüdseks keskmine abielukestwus langenud 16—18 aastani. See on wõrdlemisi suur ja järsk langus, mis osalt wist tuleb panna sõjaaegsete abielude fiasko arwele, kuna need enamasti lõppesid sama ruttu ja kergelt kui sõlmitigi. Teiseks põhjuseks aga on tingimata aast-aastalt kaswaw lahutusloust. Ja kuna see nähtus kõigis Euroopa mais on alles kaswamise staadiumis, pole wist põhjust arwata, nagu wõiks abielukestwuse keskmine arw lähemate aastate jooksul tõusta. Muidugi tuleb hoiduda liig kergelt kokkuwõtteid tegemast, siiski tohiks aga wist öelda, et hõbapulmade pidamine, mis ennesõjajele abielupaarile oli seaduseks, on noodsale abielule peaaegu harulduseks.

Jõudis praegu kohale suur partii
Kewade- ja suwemantiriiet
suures walikus, kostüümiriiet, siidi, woodririiet jne.
Riidekauplus A. Miller, Wana Posti t. 7.

Pealejääaeased ajajärgud Eestis.

Millal ilmusid ühed ja teised puuliigid Eestisse.

Möödunud loodusuurijate seltsi koosolekul kõneles nim. teemile dr. P. Thompson. Rootsi teadusemehe de Geeri uurimise põhjal on wõimalik olnud kindlaks teha, et Lõuna-Skandinaawia manner jääst wabanes umbes 14 tuhat aastat tagasi (12-tuhat a. e. Kr. s.). Eesti wabanes umbes 11. ja 10. aastatuhande wahel e. Kr. s.

Rootsi ja Soome uurimused on näidanud, et peale jääaega Läänemeri ja teda ümbritsewad maad terwe rea muutusi üle on elanud.

Asjaolu, et suurema osa kodumaa puuliikide õietolm soo- ja järwemuda lademetes aastatuhadeid püsib, wõimaldab meil wastawa turbakihi tekke-aegset metsa koosseisu ja ühes sellega kliimalisi tingimusi tundma õppida. Selleks määratakse kindlaks antud turbakihi tolmuterade koosseis ja arwutatakse üksikute puuliikide tolmu protsentuaalne hulk. Saadud andmeid diagrammides wäljendades wõib jälgida pealejääaegseid muutusi metsade koosseisus. On wõimalik kindlaks teha, et esimesed metsapuud ilmusid Eestimaale subarktiilisel ajajärgul (8000 a. e. Kr. s.). Need olid kask, mänd ja pajud, haawa esinemist pole wõimalik kindlaks teha, kuna ta õietolm ei säilu.

Järgnewal borealsel ajajärgul 6 ja 7 aastatuhat e. Kr. algab sooja kliima periood. Sel ajal rändawad siisje jalakas, lepp ja sarapuu. 5-ndal ja 4-ndal aastatuhandel e. Kr. walitses n. n. atlantiline ajajärk, tolle aja keskmine temperatuur oli umbes 2—3° kõrgem kui praegu. Niiske kliima soodustas kõrgrabade tekkimist. Tamme segametsad katsid tol ajal suurema osa Eesti metsade pindalast. Ilmub ka kuusk, mis seni Kesk- ja Põhjaeestis puudus.

Atlantilisele — järgneb kuiwema ja wähe jahedama kliimaga subborealne periood ja sellele umbes esimese aastatuhande alul e. Kr. subatlantiline ajajärk. Sel ajajärgul muutus kliima jahedamaks ja niiskemaks, mida tõendab rohke sammalturba kaswamine ja uute soode tekkimine. Tamme-segametsa wähenemisele tunduwalt, walitseb kuusemets, mis ainult hilisemal ajal inimese mõjul wähenenud.

Tolmuterade analüüs lubab kindlaks teha turba ja järwemuda kihtide wanuse, selle tõttu on wõimali määrata ka seal leiduwate astefaktide wanus. Näiteks Kundast pärit olewad wanad odaotsad ja harpuunid leitendise järwe põhjast. Niisid oli wõimalik kindlaks teha, et see järw juba 6000 aastat e. Kr. tühjaks jooksis, järelikult kuuluwad nimetatud arkeoloogilised leiud borealsesse ajajärku, seega nende wanus umbes 8000 aastat.

Pirital mere lähedal, liusas kohas,
krundid
müüa wõi pikema aja peale rendile anda. Teat. saab W. Tartu mnt. nr. 6, Brandmann'i krist.

Kui peremees oma hobust ei tunne.

Hobune järtwes — mees ahju peal.

„Põhja Kodu" jutustab peremeestest ja hobustest taks järgmist lõbusat lugu:

Mäetaguse walla kodanik Reinhold B. oli hobusega Jõhwi sõitnud, seal tugewasti tipsutanud ja purjus peaga oma hobuse mustlasega wahetanud. Kojusõidul läks B. Puru poodi sisse, sidudes hobuse telefonitulba kilge. Kuidas see siis juhtus wõi oli, kes seda teab wõi nägi, kuid mees tuli jalgsi õhtul koju ja andis politseile üles, et tema hobune on ära warastatud. Sõbrale aga kurtis, et nüüd ei jäätwat temal muud üle, kui ennast maha lasta, sest „naine ei ütle head, kui ilma hobuseta kojn lähen".

Kui ta aga ise järgmisel päewal Jõhwi poole hobust otsima läks, leidis hobuse Puru poe juurest telefonitulba küljest, just samast kohast, kuhu ta eelmisel päewal oli hobuse sidunud.

Nähtawasti ei tunnud B. sooja pea tõttu oma wahetatud hobust ja pidas teda wõõraks. Waene loom aga pidi joodiku peremehe pärast öö läbi telefonitulba küljes külmetama.

*

Jõhwi ümbruse metsades on praegu metsawedu täies hoos. Neil päewil juhtus seal ühe Pühajõe asuniku-puuwedajaga kummaline lugu. Mees oli päewa läbi kõwasti tööl olnud. Õhtul wõttis lohutuseks kõwa „käraka". Aga kärakas haktas pähe ja mees ühes hobusega läks metsa ning ajas hobuse järwe, nii et loomal ainult pea wälja paistis, ja tuli ise Wasawere küla ühte tallu „wäsimust" wälja puhkama.

Mõnetunnilise puhkamise järele peretwa pliidi ees ärkas mees üles ning alles siis teatas, et hobune kukkunud järwe. Mitme mehega mindi õnnetuskohale ja leiti poolsurnud hobune järwest, kes weel waewalt jalul tuntis seista. Imelik aga, et mees weelgi ise päästetöödest osa ei wõtnud, waid sel ajal, kui teised hobust päästsid, ülejäänud märjukese ära jõi. Lõpul tuli päästjatel nii hobune kui ka mees Wasawere külla tagasi talutada.

Wiljandist.

Elukortereid äriruumideks.

Ührijeaduse kaotamisega on paljud majaomanikud algust teinud ührikoverite ümberehitamisega äriruumideks. Nii on praegu wahanimas Tartu tänawal äriruumid. a. l. Rottermann'i jahuäri Wiljandi osakonnale, kuna samas tän. Töllasepa majas paar äriruumi kokku lastakse linnaapteegi ruumideks, mis 1. aprillil töötama kawatseb hakata.

Rahukohtu wäljasõit Tarwastu.

Uue korralduse põhjal algas Wiljandi 2. jaoskonna rahukohus oma wäljasõidu-istungeid Tarwastu-Mustla. Wäljasõidud peetakse edaspidi iga kuu kohtu-asjade tarwiduse järele. Tarwastus tulewad harutusele peaapoolt ümbrushoonna kohtuasjad, nagu Tarwastu, Kärstna, Uue- ja Wana-Suislepi waldade omad. Uus korraldus on suureks hõlbustuseks ümbrushoonna rahwale, sest endise korra järele olid kohtuskäijad sunniwiud läbimma Wiljandi linna, mis Wiljandimaa kaugematejt nurkadest üle 40 klm. kaugel. Nüüdise korraldusega on rahwa huwidele wastu tuldud ja kohus kõigile kättesaadaw ja ajawiitekulud ja tunnistajate tahud ühes sellega wähenemad.

Salme Liiw lahkub.

Teater „Ugala" parim draamajõud prl. Liiw lahkub tervishistel põhjustel „Ugala" näitelawalt. Prl. Salme Liiw töötas „Ugala" näitelawal ligi kaks aastat, ja oli nii Wiljandis kui ka wäljaspool tunnustatud andekа näitlejana. Kuulu järele olewat peale tervishiste põhjuste sawast eemalejäämisels abielumine ja edaspidine joow filmis üles astuda. Prl. Liiwiga kaotab Wiljandi teater ühe paremateſt sõnakawastuse jõududest.

Kõik arukamad lapsed loewad
„Laste Rõõmu"!

Harjumaalt.

Maawalitsus õpetajatele kursusi korraldamas.

Neil päewil pööras Harjumaa koolimalitsus haridusministeeriumi riigikoolimalitsuse poole märgukirjaga, milles selle peale tähelepanu juhitakse, et peale üldõpetuse kursuse, mida õpetajate liidul on kawatsus Tallinnas korraldada ja mis kestaks 2—3 nädalat, maakonna koolimalitsusel kawatsus on korraldada õpetajate jaoks Tallinnas weel ajaloo, loodusloo ja tööõpetuse (käsitöö ja joonistus) kursused. Neil kursustel õpetataks ühtlasi ka raamatukogude korraldamist ja üldist koolide kirjawahetust. Kursused kestaksid 10—12 päewa ja tööturnide arw neis oleks umbes 60.

Eelarwe järele läheks sarnane kursus maksma 350 krooni. Sellest summast palub maakonna koolimalitsus haridusministeeriumi 250 krooni enese kanda wõtta.

Raamatukogudele sildid tellitud.

Paljud maalolewad awalikud raamatukogud ja nende osakonnad tegutsewad seni ilma sellekohaste siltideta. Et seda puudust kõrwaldada, on Harjumaa koolimalitsus nüüd tellinud kõigile maakonnas asuwatele awalikkudele raamatukogudele ja nende osakondadele plekist sildid pealkirjaga „Raamatukogu".

Harjumaal takistawad sarlakid koolitööd.

Nõwa wallas Harjumaal mõssas hiljuti sarlakitaud, mille tagajärjel kohalikus kuueklassilises algkoolis jaoskonnaarsti korraldusel õppetöö umbes kolm nädalat seisis. Wiimastel päewadel on õppetöö tähendatud koolis jälle alanud.

Norwast.

Siiwertsi lauawabrik pannakse käima.

Siiwertsi lauawabrik, mis juba kauemat aega seisab, kawatsetakse käima panna aprillikuu alul. Eeltööd käimapanemiseks on juba alanud ja metsamaterjaliga wabriku warustamine on käsil.

Külgehaakawad haigused Narwas.

Suguhaiguste arw tõusmas.

Läinud nädala jooksul on Narwa linnawalitsuse terwisehoiuosakonna laudu registreeritud külgehaakawaid haigusi järgmisesti: sarlakeid 5, tiisikust 1, suguhaigusi 7.

Tööliste ja elanikkude arw Kreenholmis.

1. märtsiks oli Kreenholmis 2638 töölist, neist elas wabriku korteriles 1556 ja wäljaspool Kreenholmi 1082 töölist. Peale selle majatcemisjaid 70. Elanikkude arw tööliste korteriles — 3094.

Eesti kodakondsusest oli 2488 töölist, wälismaalasi 7 ja kodakondsuseta 146.

Tartust.

Lagunenud lodjad ja lootsikud tulewad Emajõelt ära koristada.

Linnawalitsus on esitanud Tartu-Peipsi sadamakapteenile ettepaneku, nõuda linna piirkonda kuuluwalt Emajõelt wanade, lagunen. lodjate ja lootsikute ärakoristamist.

Juwaliidid olgu ühises koondises.

Hiljuti kutsuti Tartus ellu wabadusõja invaliidide koondis, ühe osa wigastatud sõjameeste ühingusse kuuluwate wabadusõja invaliidide algatusel, kuna teine osa wigastatud sõjam. ühingusse edasi jäi.

Läinud pühapäeval pidas wigastatud sõjam. ühing oma aasta-koosolekut, kus ka tõne alla tuli uus koondis. Koosolek ei pooldanud oma enamikus selle asutamist. Et see aga juba sündinud, siis wõeti wastu otsus, et invaliidid ei tohi olla korraga mõlema organisatsiooni — wigas. sõjam. ühingu ja wabadusõja inwal. koondise — liige.

Koosoleku lõpul oli traditsioonline naisselsi poolt korraldatud tooswiibimine.

4.100 krooni ühekordselt wäljajagamiseks waestele

kui linnawalitsus töö-hoolekandeministeeriumilt neil päewil. Toetusit tuleb anda neile, kes tungiwalt toetust wajawad, kuid seda kas üldse ei saa wõi seda wähesel määral saawad. Hoolekandeasutustes täielisel ülalpidamisel wiibijatele sellest summast toetust ei anta.

78 isikut trahwitud

weebruariku jooksul Tartus terwishoidliste määruste rikkumiste pärast. Neile on määratud trahwi kokku 604 krooni.

Linan 1928. 29. a. eelarwe

koktusseadmine on lõpukorral. Eelarwe antakse tuikki, ja tuleb juba kõesolewa kuu lõpul wolikogus harutusele.

Muuseumi arhiiwraamatukogu linnawalitsuselt saanud 130 köidet ajalehti.

Sellekohase E. Rahwa Muuseumi palwe peale on linnawalitsus otsustanud arhiiwraamatukogule üle anda linna arhiiwist 130 köidet ajalehti ja ajakirju. Nimetatud ajakirjad ja ajalehed on wõrkleehed, ja kuuluwad kuuluwad suuremalt jaolt „Baltica" hulka, nagu „Baltische Post", „Balt. Tageszeitung", „Düna Zeitung", „St. Peters. Zeitung", „Rigaer Tageblatt" ning „Rev. Zeitung", „Rev. Tageblatt" j. t., mis otsekoheses ühenduses Tartu linnaga ei ole. Peale selle ei ole nad täielikud, mis nende kõrtamist linna arhiiwis raskendab, küll aga arwatawad nad arhiiwraamatukogus leiduwat juba kaunis täielikku ajal.- ja ajalehtede-kogu täiendada.

Paar nädalat tagasi sai arhiiwraamatukogu Tallinna muuseumilt suurema hulga ajalehti ja ajakirju, mis küll puudulikud ja haawasti hoidunud pakkides niiskes ruumis seistes, kuid mis samuti arhiiwraamatukogule lisa andsid.

Baptisti surnuaed Tartu.

Isejeawa surnuaia ajutamiseks andis Tartu linnawalitsus Baptisti kogudusele wastawa maa-ala Tallinna maantee äärest Peetri surnuaia kõrwal.

Uue ploki üleandmine Baptisti kogudusele käsutusse sünnib enne 1. maid s. a.

Moodne wäljasõidukoht

ei ehitata Tartus mitte Jänese kõrtsi kohale, waid see tehakse üle-sõe täiesti oma ette. Neil kahel ajutusel pole teineteisega mingit ühist.

Tartumaalt.

Kaks uut kooli Mustwee alewisse.

Mustwee alewinolikogu on wabariigi aastapäewa mälestuseks otsustanud ajutada Mustwee alewisse eelolewats õppeaastaks tehutüüpe kõrtsikoolid.

Sama wolikogu poolt peeti ka tarwilikeks ajutada Mustwee alewise naisfuitseroi.

Elwa aleiw ehitab endale kuurhausi.

Wabariigi 10. aastapäewa mälestuseks on Elwa alewinolikogu otsustanud ajutada alewisse kuurhausi, ning selle ehitamiseks määramud wastawasse fondi 1000 kr.

Jüri Lossman wõid

„Kindlasti!" — telegrafeeritakse New-Y

(Raadioteade oma kirjasaatjalt.)

New-York 3. 28.

Meie Jüri — Jüri Lossman alustas laupäewal transkontinentaaljooksu. Oli ja on heas wormis. Esimeste reas. Pole weel õiget hoogu saanud. Siiski liigub keskmiselt Fordi auto kiirusega. Toidu üle ei kaeba. Ameerikalik reklaam teeb aga talle kergemaid kõhupisteid. Loodab siiski neist üle saawat.

Jüri wõidulootused on kahekordselt kindlad. Sieti kolmekordsed.

Wõidab ülemaajooksu — wõidab suurema osa etapijooksudest — wõidab.....

Loositähed, mis ta Tallinnast tellis, on raadioteel saabunud. Jääwad aotama Jürit. Ei peaks tal jooksuga õnnestuma, siis wõida Spordi Keskliidu loterii loosim ülestõusmise piihal. Ja see on malus.

Teated Jüri edust

Nagu eelolewast selgub, wõiduwõimalused Ameerikas kin malt Eesti Spordi Keskliidu lo sel. Ta peab wõitma! Ja wõid ju? E. S. S. Keskliidul on 1232 loterii wõitu olemas.

Kas olete juba neid om

Uus metsaseadus wäljatöötam

Seni maksew Wene metsaseadus iganenud. — Uusi wõ lumajapidamiste ehitus- ja tarbematerjaliga waru

Juba mõnda aega on põllutööministeeriumis wäljatöötamisel ja tehakse eeltöid nue metsakasutamise seaduse maksmapanemiseks seni makswa end. Wene metsaseaduse asemele. Uue seaduse wäljatöötamine on ühenduses mitmete problemaatiliste küsimustega riigi rahaliselt kui ka põllupidajate seisukohalt ning wajab seepärast põllutööministeeriumi arwates põhjalikku ettewalmistust. Üheks tähtsamaks küsimuseks, nagu tähendatud, oleks sel alal just põllumajapidamiste ehitus- ja tarbematerjalidega warustamise kord. Seni on ehitus- ja muu materjalide andmisel üldist korda käsitatud end. Wene metsaseaduse alusel. Et makswat korda uute seaduslikkude normidega asetada, mis rahuldaks meie oludes üles kerkinud tingimusi ja nõudmisi, peetakse tarwilikuks ära kuulata asjaomaste arwamiste selles küsimuses. Selleks kutsutakse põllutööministri korraldusel lähemail päewil kokku laiem nõupidamine, millest osa wõtawad asjaosalised esitajad riigimetsade, maakorr janduse peawalitsusest, raha- j tusministeeriumist ning org dajad põllumeeste keskseltsist, jne. Nõupidamisel tahetakse jalikult meie põllumajapidam ehitus- ja tarbematerjalidega dada aitawaid wõimalusi sel kuste ja wõimalikkude punk seks.

Kudustreen
Wärske, om näojume

Weel Eesti deklinatsiooni liigi

Akad. Emakeele Seltsi juhatus wõtab deklinatsiooni simuse kaalumisele.

Akadeemilise Emakeele Seltsi koosoleku tähtsamaks päewakorra punktiks olid waidlused E. Muugi eelmisel koosolekul awaldatud Eesti deklinatsiooniliigituse kawa üle.

E. Muugi kawa sisaldab 5 käändkonda. Esimesse kuulukſid kõik niisugused sõnad, mille nim. ja omast. on ühesilbilised, tüübid: maa, koi; teise — end. ja praegused kahesilbilised tüwed, tüübid: sõda, peja, leht jne.; kolmandasse — kaheilbilised, mille partit. on konsonanttüweline, tüübid: käi, uus, keel, teine; neljandasse — sõnad, mille ainsuse omastaw on 2-silb., kuid ülipikal silbiwältel, tüübid: murre, hammas, tütar, aasta, kuulus jne.; wiiendasse — kõik sõnad, mille omast. on kolme- ja enamsilbiline.

Esimesena wõtab küsimuse kohta sõna lektor Joh. Aawik. Ta wäidab, et deklinatsiooni liigitus on üldiselt tarwilik ning kergendab deklin. õppimist. Kõneleb oma süsteemi kasuks, mis tegelikul tarwitajal otstarbekohaseks osutunud. Muugi 5-da liigi kohta arwab, et seda pole üldse tarwis, waid mitmesilbilised tulewad ära jagada teistesse käändkondadesse, kuhu nad juba oma käänamiswiisilt kuuluwad.

Op. Ainelo pooldab lektor J. W. Weski süsteemi, mida ta tegelikus koolitöös tarwitanud. Arwab, et deklinatsiooni õpetamisel on parem alata kõhe mitmesilbilisest, kuna need on lõppude poolest ühtlasemad ning täielikumad. 2-silbil. deklin. on aga paljude eranduhmade tõttu õpilastel kõige raskem omandada.

E. Muuk kaitseb oma wäiteid. Astmewaheldusega ja astmewaheldusetuid sõnu pole wõimalik deklinatsioonis täiesti eraldada. On loomulik, et deklin. järjestus oleks lihtsamalt keerulisemale, kuid on siiski kahtlane mitmesilbilisi pidada kõige lihtsamaks.

Teistkordsel sõnawõtmisel soowitab mag. Aawik jagada E. Muugi 4. liik weel kaheks, kuna siis oleks kergem wigade eest hoiduda. Deklinatsioonide järjekord iseendast pole wäga tähtis.

Tegelikkude keeleõpetajate seis kohta sõna hrd Sokk ja Laar.

Prof. A. Saareste arwa tegelikult üldse suurt tähtsust. S teada, kuidas mõnda sõna käänat seda harilikult mitte kuhugi süste wõrdleme sarnaste sõnadega. Ka läbi saad iima skeemideta. Tähts keelt õppiwatele muulastele. Wõ mus weel otsustamata jätta, wõi kaalumiseks komisjoni.

Lõpuks wõtab sõna ka lektor tab tarwidust, et deklinatsioonil ja ühised alused, muidu on keeleõpetu palju mitmesuguseid eriliike. Pr janduses igapäew juhtumusi, kus i natakse mitmet moodi. Eriti roh panna uute sõnade puhul. On kah deklinatsi. saaks lihtsamaks. mus, et kas meil ei tuleks mõned rühmad ühendada, et saawutad (Sellele mõttele awaldatakse poole Wõetakse wastu seisukoht, et S hatus wõtab deklin. liigituse küsim lumisele ning kutsub sellekohaseſt r ma kõik tuntud keelemehed ja gram

„Naiste Hääl
on ilmunu
Nõudke lehemüüjalt ja

Paragrahtwide keerises.

Telefonipreeli kaotas protsessi.

Tallinna telefonijõrgu-ühem palus wastutusele wõ ta Joh. Ohat selle eest, et wiimane on telefoniseel ametkohuste täitmisel telefonirõõrgu ametniku Helmi Piilbergi sõnadega haawanud. Sündmus leidnud aset märtsikuul. Abonent Oha, telef. nr. 26-96, palunud ühenduist nr. 11-33-ga, mille jaanud. Oha helistanud weel kord, ühendus olnud alal. Helistanud kolmandat korda ja tähendanud „Teie olete jooknud, annate wale-numbri". Wahejuhtumisest teatanud P. wanemale ametnikule, kes Ohaga ühenduse wõtnud, ja wiimajelt kuuluud, et olewat ise süüdi, olewat wale-numbri palunud.

Kohtus seletab Oha, et preeli olewat selles süüdi, annud 33-11 asemel wale-numbri. Esistust selgitades selgud preelile, ega ma jooknud ei ole. Selle eest karistas rahukohtunik Ohat 2-nädalise wangistusega. Oha ei olnud otsusega rahul ja kaebas Tallinna-Haapsalu rahukogule edasi. Adw. Kuusksmann teeb kindlaks, et kaebealusel ei olnud süüdi, kui wara-numbri ei tunnistanud. Ehtsustest ei wõinud juttu olla, palub õigeksmõistwa otsuse teha. Rahukogu muudab rahukohtuniku otsuse ja mõistab Oha õigeks.

Elektrijaam wiinamüüjaga hõdas.

Kalaranna rajoonis, kus meremehed liiguwad, ja kus awalikud restoranid puuduwad, leidub rohkesti jalawiinamüügi kohti. Meeri Borgest kuulus ka nende hulka, kes jalaja wiina müüs. Tema klientideks olid peasjalikult linna elektrijaama teenijad, kes töö-waheajal, ijegi tööd pooleli jättes, Borgesti külastasid.

Tunnistajana kohtusse kutsutud linna elektrijaama wiakonna juhataja A. Riia tunnistab, et kaebaduse on tõesti wiina müünud. Peaktunlajate seas rohkesti naiii, kes arwatawasti uudishimu rahuldamiseks protsessi läbigina tulnud. Tagumpiies reas istuwad paar naist, wist ei kuulnud hästi, õhupuhastaja töötas parajasti, kargasid piisti ja wõisid ejmeiele pingile asut.

Kohtulik ülekuulamine paistus küllaldaselt selge pidi. Wastawate tunnistajate tõenduste järele ei ole kahtlust, et Borgest wiina müünud. Kohtunik mõistab ülma patendita wiinaga kauplemise eest Borgestile 300 krooni patendimaksu, 200 kr. trahwi ehk 2 näd. aresti, ja lisaks weel 3 kuud wangistust.

Murdis õunapuu.

Wiimjõs elawal Priidik Kruusel tuli tuju, läks ja murdis naabri õunapuu katki, mis tahtjakannaja hindas 30 krooni peale. Tunnistaja-kostaabel hindab kahtus saadud kahju 15 krooni peale. Kohtunik kuulutab süüdi ja mõistab kaebatuse 1 päewaks aresti ehk 50 kr. trahwi maksma, lõhkoji mõistab wälja riiutud õunapuu wäärtuse, 15 krooni.

Jõal ja pojal ühesugused juud.

Kaebaluseks kohtukaua ees seisab ligi 70 a. wana Tõnu Lehtmann. Tema õdewõõsat, kes poja poolt wõõrastud kaitsma Heinu poolt algatatud süüdistust. Eraõigusja süüdistab Tõnu ja Johannes Lehtmanni laimamises ja nõhjatunude lalaõõrtamises, nagu olaks tema Wiljandimaal naisomees olnud, naise warandusest lagedaks teinud ja siis oma kodukohta tagasi tulnud. Eraõigusja kaebus leiab tunnistajate poolt kinnitamist — kohtunik karistab kumbagi 2-nädalise wangistusega.

Autojuhist pikanäpp

Aleksander Mannert teenis juures autojuhina. Raha läppenud täest raha laenamis. Kedagi ei ole sõlmanud hõbedast ridiküüli, mille oli täes. Olnud weidi joobnud. W kolai Kruustikiga, isbrustanud ridiküüli kui warastanud asja m pärl. Läinud mõlemad selesis „T Kruustik läinud ühte majasse sis 10-krooniline näpu wahel. Krus ei tunnista, salgab kangekaelselt. tomistar Ende, kes juridiskajana ei kõrgemat karistust määrata tõe n on täies ulatuses tõestamist leidnu laudu, kes puhtiidamiljelt on üles olewat üks neist kurjategijaist, kes seks tunnistab ja tõt rääkib. Kah alust, seda tõendab asjaolu, et M ei tunnud. Kruustiki jätile saadi Mannerdile ette näidati kurjategija ne K. ära tundis.

Mannerti kariseraatse 3-kuu juures eelluurimisaeg 14. jaanuar tahte. Kruustikile määrati sama kuurimisaega arwe'e wõomata. Mõ ja saadeti wangiasse tagasi.

Igapäewa

Raadiojõnestel pol

Küll on wiimasel päewadel p kuid oma raadiomaksu iasunud, tu jellest hoolimata weel küllalt ele jastati jällegi 6 raadiojõnesti. T loata antennide wõi aparaatide üle uul. elawatele Ferdinandi Soldele ja Artur Spiegelbergile, T. Tartu Tuberstile, Kiwimurru uul. elaw mile ja Alekſei Tumanowile.

Joobnud rahurik

Joobnud olekus määrasemisje kunise pärast tehti reisipäeval prot Johannes M-le.

Politseile kaebas Lidia M., e Johannes K. lõhkunud joobnud ole ja kärmitsenud weel hulk aega.

Sõdur murdis

5. märtsil kell 3.35 p. l. läks were-Paide rahukogu abiesimõõri asub H. Luchsingeri õrrijate maja resti jõudsid uletõrjujad lohate, t nid, mille tõttu suurem õnnetus rikkus korteri wannitoa seinad, la umbes 150 krooni.

Kuuldawasti algas juli kas wannitoas ümber lengenud, mõi w

Wastutaw toimetaja
Wäljaandja Tallinna Eesti

Tööpakkumised

Otsitakse
meesettekandjat.
Dunkri tän. 6.

Õpipoisse
tarwis tisleri juure. Narwa mnt. 58.

Waja teenijat,
kes walitseb hästi Saksa keelt ja last armastab. Pakkum. saata ilt. „Korralik neiu".

Waja
juukselõikaja õpilast.
Jakobioni tän. 39.

Modistin,
kes maitseriikalt töötab, wõib oma koju tööd saada. Soow. ilt. „Modistin 870".

Tarwis wilumud
tislerit
töötuppa. Lembitu tän. 8—9.

Lihtsa
pesu õmblejat
tarwis, kes aga puhta töö teeb. Teat. ilt. „Pesu 869".

Triiksärgi õmblejat
tarwis, kes oma tööd hästi tunneb. Ühes hinnaga palun teat. ilt. „Töö 865".

Tarwis
wirtinat,
kes oskab restoraanis keeta. Sõõgisaal Karja tän. 18.

Maale tallu tarwis
teenijat,
kes talutööd tunneb. Kaubelda 8. märtsil kl. 8-aft peale. Raua tän. 1—8.

Nahktarbeasjade tööstus wajab
õpilast
(rätsarlast). Harju tän. 36.

Korralikku, kõnet
kojameest
tarwis Küsida Kopli tän. 12, kd. 21. Soowitus endiselt kohalt tarwiline.

Waja maale koolitõpetaja perekonda korralikku
teenijat,
kes lapsi armastab ja ka loomi talitada mõistab. Teat. kirjal. 10. märtsiks ilt. „Koolitõpetaja teenija".

Kingsepa õpipoissi
tarwis, kes parandustööd tunneb. Sõõrewsi tän. 4.

Teenijat
maja, kes majatööd ja pesupesemist tunneb. Niguliste tän. 14, krt. 3.

Maale, wäikesesse majapidamisesse tarwis
teenijat,
soowitaw, kes Wene keelt oskab. Tulla 8. märtsil kl. 9—10 hommikul Köleri (Daschi) tän. 6-a, krt. 11.

Wilunud
naisjuustekammijat
kohe tarwis. Lähem. teat. Hobuse tän 2—6.

Maale tarwis
tüdrukut,
kes oskab loomi talitada ja põllutööd tunneb. Küsida laupäeval, 10. märtsil kl. 11—3 päeval S. Juhkentali tän. 54—10.

Modistinit
tarwis, kes isiseiswalt töötab. S. Pärnu mnt. 20.

Nõõmmele tarwis
naisterahwast,
kes oskab teha rätsepatööd. Teatada ilt. „M. R. 958".

Pealsetegijat
tarwis, kes oma tööd täielikult tunneb. S. Tartu mnt. 23—1.

Kohe tarwis täiesti wilunud
naisjuustekammijat-lõikajat.
Soowitaw, kes ka juuksepõõd teeb. Tartu, Riia tän. 2, juukseõõstus.

Kingsepa õpipoissi
kohe tarwis üheks aastaks. Wäike kautsjon tarwiline. Teatada ilt. „Wõimalik".

Teenistuse
leiab naisterahwas ajankuna tulutoowas tööstuses. Nõuetaw kapital 25.000 mk. Pakk. ilt. „1200".

Kohe waja kaht hästi tööd tundwat
worstitöölist
Wiktor Rosenkranius'e worstitööstusse. Palk kokkuleppel. Elu-lookirjeldus tarwiline. Kirjad adresseerida Wiljandi, Tartu tän. 16, kõnetr. 246.

Täiesti wilunud
rätsepatöölist
tarwis tõõtuppa — wõib ka korteri saada. Dunkri tän. 13, krt. 6.

Tarwis pikolot,
kes wilunud ja Wene keelt rõõneleb. Ilmuda ainult neljapäeval, 8. jkp. kl. 9—10 hommikul Harju tän. 40, sisseläät kitsast uurbtänawast, otsekohe uksest.

Korralikku
pagarit,
kes ka leimatööd tunneb, kohe tarwis Keiela, Saguri juure. Telef. 48.

Korralikku
õksteenijat
tarwis. Tunnistusteta mitte ilmuda. S. Karja tän. 18, Raamatu jalamõõdukauplus.

Tüdrukut
tarwis linna lig. maale. Kauppateha neljapäeval, 8. märtsil kl. 12—1, S. Pärnu mnt. 16, kaubahoowis.

Waja Piritale
põllutöösulast,
kes põllutööd tunneb. Teat. saab W. Tartu mnt. 6, ärist.

Waja kõnet
pagarit
maale. Kaub. kl. 1—3 neljapäewal, S. Roosikrantsi tän. 3—4.

Waja
nooremat mees-äriteenijat
heast perekonnast, kes pudukauba alal on töötanud ja kolme tõhalikku keelt walitseb. Pakk. ilt. „Pudukaup".

Tisleri õpipoiss,
soowitaw kes wähe tööd tunneb, leiab koha. S. Tartu mnt. 18, töötoas.

Tantsuõpetajad!
Kes teist õpetaks noormehe tantsima uoodsaid tantse, wäikese tasu eest? Teat. ilt. „Tants 900—400".

Korteriotsimised

Waikne wiisakas lasteta wäike perekond wajab
korterit
üht tuba wõi tuba köögiga. Teat. ilt. „842".

Waikised kindlas teenist. käijad õde ja wend soowiwad omaette wäikest tuba wõi ühetoalist
korterit
soowitaw pöõningutuba. Teat. ilt. „Tule, kewade M. W."

Waikne, lasteta, ametisolew abielupaar otsib kahetoalist
korterit
wõi tuba köögi tarwitusega. Wõib ka mõbl. Teat. ilt. „Tuba 834".

Ruume
soowin üürida jõõgisaaliks, linna sisse. Pakkum. saata Harju tän. 17—1, Wahlberg.

Wajan 1—2-toalist
korterit
wõi tuba köögi tarwitusega. Teat. ilt. „1898".

Wajan korterit
ühe toa ja köögiga wõi tuba wähese mõõbliga erasisekäiguga, köögi tarwitusega. Teat. ilt. „Kats noort".

Waja kiiremas korras
korterit.
Teat. ilt. „L. S."

Tarwis korterit
2—3 toaga, soowitaw kõigi mõnustega. Pakk. kirjal. ilt. „S. 2."

Noor abielupaar soowib
omaette keldrikorterit.
Teat. ilt. „Lootus".

Lasteta abielupaar wajab wäikest
korterit.
Teat. ilt. „W. K."

Kellel on korter
1—2 toaga ära anda. Palun teat. ilt. „Ei lahetse".

Kahele waikesele naisterahwale waja wäikest
korterit,
wõib ka kojamehekoht olla. Teat. ilt. „Korralik nr. 25".

Int. poissmees wajab kesklinna
mõbl. tuba
ühes koduse kostriga, soowitaw erasisekäik ja klawer. Teat. ilt. „Kodune olek".

Ametistäija, intelligent, lasteta abielupaar otsib linnas, waikses ja puhtas perekonnas
mõbl. tuba,
mitte üle 25 kr. kuus. Pakk. kirjal. ilt. „A. M. O. 35".

Soowin
korterit
wõi omaette tuba kolmele tarwitamiseks. Teat. ilt. „Omaette".

Otsin
töökojaruumi,
soowitaw linna sisse, wõib ka keldrikorral olla. Teat. ilt. „K. W."

Tuba
wajab korralik kontoriametnik, mõõblitega wõi ilma. Teat. ühes tingimustega ilt. „Ametnik".

Waikne, ametisolew neiu soowib omaette
mõbl. tuba.
Teat. ilt. „22—46".

Wajan omaette wäikest
mõbl. tuba
wäikeses perekonnas, Kadriorg ümbruses. Teat. ilt. kwitungi nr. 977 ettemaitajale.

3—4-toalist korterit
wajab leskproua ühe suurema lapsega, soowitaw kesklinna läheduses. Kirjad ilt. „Äriomanik."

Waja 2-toalist
korterit
wõi üht mõõblita tuba. Teat. Kullasepa tän. 10—2-5.

Wajan
äriruume
kesklinnas, raekoja ümbruses. Nõudmisel üüri ettemaks wõimalik. Teat. ilt. „Äriruumid".

Korteripakkumised

Tuba
ära anda Kadriorus, Mäekalda tän. 17—1.

Rendile anda Tallinnas wäike
maja
4-toalise korteri, talliruumidega, ja 2000 ruutjalla maaga. Teat. saab Tallinnas, Sõõmbla tän. 4—4.

Toiduainete-kauplus
ühes wähese kauba ja elukorteriga, omaniku elumuutmise pärast ära anda. Teat. saab Pakdiski mnt. nurgalt lehemüüjalt.

Lihakauplus
ühes elukorteriga ära anda. Teat. saab Raekojaplatsil lehemüüjalt.

Intell. härrale
mõbl. tuba
ära anda Koidula tän. 10—1.

Kindlas ametis käija, korralik meesterahwas wõib
kaasüüriliseks
tulla kõlealise lese juure. Kirjad saata ilt. „99".

Mõbleeritud tuba
üüre, walgustuse, teenimise ja wanni tarwitamisega ära anda Roosa tän. 33—7.

Ligniin
(puuwatt)
kohale jõudnud
K.-m. Karl Lemberg
Tallinnas, Wiru tänaw nr. 3.

Biskwiidiküpsetaja ja wäljalööja leiawad tööd Jahu t. nr. 3

Üürile anda
kohwiku pidamiseks
Wõru linnas järwe ääres, linna puiestiku wastas asuwad Resurse-**seltsi ruumid.** Ligem. teateid annab A. Grünberger Wõrus, Jüri t. 31.

Koeru tuletõrjeühing annab 11. märtsil s. a. kell 2 oma
teemajaruumid
ühes aia- ja põllumaaga
enampakkumisel wälja. Ühingul on õigus ka mitteenampakkujale anda. Lähemalt ühingu esimehelt K. Pikkatilt, telef. Koeru 16.
JUHATUS.

A.-S. Puutööstus J. Johanson & Ko, Tallinn, Kauba tän. 1, tel. 26-39, ostab
männilaudu
1"—3" igal arwul. Pakk. franko Tallinn-Wäike.

Kaasüüriliseks
wõib tulla ametisläija naister. wõi meesterahwas. Wilmsi tän. 48—3.

Üksik meesterahwas wõib saada omaette
wäikese toa,
erasisekäiguga. Wabriku tän. 85—10.

Suur tuba
ära anda erasisekäiguga, mõõblita, elektrwalg., kütte ja köögi tarwitusega. S. Karja tn. 8—7.

Mõõbliga kena wäike
tuba
üksikule härrale ära anda W. Tartu mnt. 21—3.

Wäike kauplus
ära anda Uus Kalamaja tän. nr. 16.

Üksikule härrale üürile anda
2 wäikest, mõbl. tuba,
erasisekäiguga, elektrwalgust. ja küttega. Laboratooriumi tän. 14—7 (Laia tän. juures), näha kuni kl. 10 ja 2—6 p. l.

Toiduainete-kauplus
ära anda Nõõmmel, Tamme tän. nr. 8.

Kindlas ametis käija preili wõib tulla
kaasüüriliseks
intell. proua juure. Toom-Kuninga tän. 24—10, hoowimaja.

Üürialle wälja kesklinnas
ruumid.
Küsida Raekojapl. 8, raadioäärist „Raadio".

Wälja üürida
2 suurt tuba,
eraldiseid ka tonteerimiseks. Lai tän. 49—3.

Kena tuba
soodsatel tingimustel ära anda meesterahwale, kes wõib kesklooli õppeaineses lapsi järele aidata. Prantsuse keele oskus tarwiline. Õpetajate tän. 3—1, (Herne tän. teerata).

Müüakse

Kõige kõrgemas headuses
tulemasinakiwisid
wõite leida ainult
Aug. Amos'e
kauplustest
Proowimine kohapeal maksuta Hinnad kõigile kättesaadawad. 100 tk. 65 senti. Kohale jõudnud suur saadetis Soome puuse. Edasimüüjatele wabrikuhinnaga
Ärid asuwad
Tallinn, Jaani t. 11, Wiru 21. Tar. ü. Aleksandri t. 6. Narwa, Joala t. 26. Rakwere, Pikk t. 26.

Ruutuliselt müüa
toiduainete-kauplus,
omaniku haiguse puhul. Teat. saab Pühawaimu kiriku juures lehemüüjalt.

Mõned suured
siidroosid
piduliselidele odawasti müüa. Wäike Ameerika tän. 14—5.

Müüa
Св. Законов Росс. имп. Т. I—XVI.
ред. Добровольскаго 1913 г.
6 raam. hästi säilenult, hind m. 15.000.— Ostusoow. awald. kuni 15. märtsini „Päewalehe" taksi. „Seaduste kogu".

Müüa mitmesugu wenu mahagonipuust
mõõbleid,
puhwetikapp, ünnmargune jõõgilaud, raamatukapid, kirjutuslaud, suur woodi, prantsi kroonlühtrid jne. Niguliste tän. 10, krt. 1.

Majad müüa
tiires korras, hea sisetuletuga, 1) Tallinnas, hind 17.000 kr., 2) Nõõmmel, jaama ligidal, hind 12.500 kr. Soowid ilt. „Ostja 125".

Juhuslikult müüa wähepruugitud
kuld-portsigar.
S. Kompassi tän. 5—1, sisseläät hoowist.

Müüa naisterahwa ja meesterahwa
tantud riided
kuued, pluusid, Luise tän. 4—8.

Ehituskrunt
müüa Nõõmmel, Põllu ja Hiiu tän. nurgal, 800 ruutjalla juur. Küsida Rannawärawa puiest. 25—1.

Ära köhi
Kopsu- ja rinnahaig. vastu „Ära Köhi" on vabr. nimi „Medikon, peal, pange s. tähele.

Asuniku toht
ära anda Raasiku jaoamast 3 tlm., wõi soowiforral wahetada Tallinna ligidal wäikese majaga. Lähemaid teateid Pallasti tän. 17—1.

Müüa wanem
hobune ja 2-a. sälg.
Kopli tän. 10—1, raudtee majas, wastu Kralli wabrikut, näha neljapäeval kl. 5-ni.

Kiiresti müüa
talu,
juurus 18 tiinu, männimetsaga, asub Tallinna ligi, kohane suwituskohaks. Meri ligidal. Kaubelda 10. jkp. kl. 10—11 Wilmsi tän. 1.

Müüa tammepuust
puhwetid ja söögitoatoolid.
Narwa mnt. 53, tisler Joh. Kilk.

Müüa
kingsepa lapimasin.
Kalju tän. 3—7.

Müüa
elektromootor
5 H. J. Lai tän. 49—3.

Pilumasin
müüa S. Tartu mnt. 32, pudukauplus.

Müüa odawasti
2 kummutit,
laiem wedrumadr. woodi, tamm, maister. peju, kleite, paju jne. Wilmsi tän. 1—2-a.

Leerikleite
kõige suuremas valikus 12 kr. peale leiate ainult
J. Saare
äris, Wana Posti t. 8 ja firmas „STAR" Teenri t. 4, end „Elite"
Müük ka järelmaksuga.

Au oliin p'dajad!
Tarwitage juhust: müüa päris uus, tarwitamata, 16 k. j. „Berliet" Europa masin. Tallinnas, A.-S. „Hoone" juures, Niguliste tän. 18. Wõib näha igal ajal. Soowikorral kirjad saata auto omanikule: Lihulas, J. Paiuots. Telefon: Lihula 2.

Юридическія книги
продаетъ книжная торговля «Букинистъ», Ревель, Старо-Почтовая № 7.

Rosinaid
kompotti suurel arvul ja kastiviisi odavate hindadega müüb
Alex. Tumeltau
Dunkri t. 4 Voorimehe t. 3, kõnetraat 24-71.

Gutmanni kakaokohwi
soowitaw jällemüüjatele laagrist
H. O. Waldmann.
Raekojaplatsil.

Kohe müüa
kiwimaja
jõudalinnas, hind 40.000 krooni ja
2 kahekordset
puumaja alewis, hind 20.000 kr. Ligem. Wene tän. 10—12, kella 9—11 ja 5—7.

Lehm müüa
lihaloomaks. Lillekülas, Metalli tän. 14—8.

Hea
3-lambiline raadioaparaat
müüa ärareisimise tõttu. Näha õhtul kella 6—8, Magasini tän. 4—9.

Müüa padi.
Dreewingi tän. 12—1.

Mõõbleid müüa,
juured ja wäikesed tammepuust puhwetid, ünnmarg. ja kandil. jõõgilaud, riietekapid, toolid jne. Materjal kuiw, hinnad mõõdukad R. Koutson'i mõõblitööstus, Narwa mnt. 28.

Müüa juhtumisi wäga odawasti
kontsert-tiibklawer
(firma „Bechstein"). Näha igapäew jõõgisaalis „Akadia", S. Karja tän. 18, (Laeni Panga majas).

Kõikfugu wabriku
riidreste
müüa wanakraamiturul kiwisies ruumis.

Müüa ärasõidu puhul
saaligarnituur
ja majakraami. Ülem-Jõe tän. 14—8, kl. 5 peale.

Kanakaswatajad!
Juhtumisi müüa mõnikümmend hästimunejat tõutana, walged Ameerika Leghornid ja põldpiiwärwi Itaaliad, hinnaga 3—4 krooni tükk. Ellamaa külas, Woldemar Neumann'i kanakaswatuses. Ellamaa jaamast 3½ tlm.

Teatan austatud puutarwitajatele, et müüd kauplen S. Tartu mnt. 54, ente kauplesin Jakobi tän. 2, puuhoowis
põlemispuid
müüa. Häid, kuiwi, kuurtainseid, puid soodsa hinnaga saada.

Teie wõidate
iseisteonnas jõõmeid, kui teil on olemas **„Lõõtlaulud"** raamat, kus on kõikide Eestis läbitõõmd moodsate wiisidega eestikeelsed häälitsawad tõnad, parimas tõlkes. Seal on „Alaska", „Valencia", „Rio Rita", „Jwonder", „Nu jõda radus Heidelbergis", jne., jne. Hind 50 senti. Tallinnas müüjil lehekõstides. Tellida ühes hinna, oma nime ja aadressi saatmisega aadressil: Büroo „Universum", pejstsi 303, Tallinn.

Müüa ära
kõik tarwitajad
ostawad odawasti ja soodsamail tingimustel
T. E. K.-Ü. „Päewalehe" töökodades
heast materjalist maitserikkalt walmistatud
kontori- ja koolitarbeid
Igasugu kontoriraamatud, kirja-, arwe-, laua- ja taskublokid, tellimise-, saatekirja-, tšeki- ja kwitungiraamatud, mitmesugused aktikaaned, mapid ja registraatorid, taskuraamatud ilu- ja lihtkõites, kooliwihud ja kaustikud igas suurusses ja liniatuuris jne. jne. alati saadawal
T. E. Kirjast.-Üh. „Päewalehe" raamatukauplust.
S. Karja t. 23, kõnetr. 15-13. Pikk t. 2, kõnetr. 4-94

Wäga häsi töötaw
8-lamb. raadioaparaat
ühes terwe sisseleadega (raamatuem, suur lütte- ja anoodakkum., waljuträätsja, 2 paari Western Electric peatelefoni ja akkum. laadijad) müüa. Lasnamäe tän. 10-a—5.

K.-m. E. Waldt,
Nunne tän. 3
Müüakse wähe wigastatud emaikeeduputte 1½—15 toobini, 85—1 kr., 1.26—1.40—1.50—1.75—2.—2.50—4.50 tükk. Alumiinium keeduputte 90 s. peale, emailweeämbreid, häid 1.50—1.65, pesukausse suuremaid 85 s.—1.50 ja palju maid kaupu wäga odawasti.

Aprillikuus küpsma tulija
lehm
müüa, praegu annab 6—7 toopi piima. Küsida Tallinnas, Wana Wiru tän. 16—4.

Oksjon.
12. märtsil s. a. kl. 2 p. l. müüakse teistkordsel oksjonil Pärnus, Rääma tän., Paali platsil, Mats Grant'i auru-saeweski ühes sisseseadega ja muu. Pakkumine algab wabast summast.
Kohtupristaw Oja.

Odawasti müüa
hea saepuruahi.
Koidu (Alimani) tän. 30—6.

Ostetakse

Kellel on Nõõmmel, Hiiu jaama läheda müüa
wäike maja,
wõi anda edasi ehituskrunt, pakkuda teat. ilt. „Maja 884".

Soowin osta
wäikest maja
poerunniga wõi kuhu wõimalik poodi teha. Teat. ilt. „Maja + 25".

Restoraani,
wõõrastemaja, tiino, kohwikut, restorana: teesõõgimaja soowin osta wõi rentida. Wõin ka ojaid olla. Teat. ilt. „1887".

Soowitakse osta
„National" kassa
ühes mootoriga. Pakk. ilt. „London".

Soowin osta
äri klaaskapi
(punaspuu oaga), Wiru tän. 21, kullasepäärl.

Soowin osta
maja
10—15 wäikeseinaga. Teat. kirjeldusi ilt. „Maja 902".

Soowin osta torras
maa.
torraga wäljamaks 800.000—1.000.000 marka. Teat. ilt. „Majaostja".

Soowitakse osta häid
hapukapsaid
suuremal arwul. On ainult tänuid. Pakkum. saata ühes puudehinnaga ilt. „Hapukapsad".

Soowitakse osta wähepruugitud
waipa.
Pakk. saata ühes hinna ja suuruse äranäitamisega ilt. „Hea waip."

Juukselõikamistooli peatugisid
ja teisi tööriistu soowin osta. Ilus Malamaja tän. 9-a—8, juukselõikamisäri.

Ostan meesteralwa
pruugitud riideid,
maksan head hinda. Samas müüan wastu parandamiseks ja preesimiseks, puhastamiseks kõikjugu riideid. Narwa mnt. 44, krt. 1.

Kacunud

Kaotatud Tallinna linna
haigekassa raamat
nr. 22, wõlja annud Elsa Aradi nimele. Tunnistan maksmisest ära.

Kaotatud linna kesklaigemaja ette
rahatasku
ühes isikutunnistuse ja teiste dokumentidega. Leidjat palun waewataju eest ära tuua S. Tartu mnt. 59.

Kaotatud wäike
pitsipakk,
on waese leerilapse oma, palutakse ära tuua Kesk-Malamaja tän. 7—7.

Mitmesugust

Riigi raudteedewalitsuse warustusdirektsiooni poolt 7. 3. 28. a. peale wäljakuulutatud
wõistluspakkumised
wase ja ringitud ning mustade raudtorude peale on tehnilisil põhjustel
edasi lükatud 14. III. 28. a. kell 12. peale.

Häwitan lutikaid,
prussakaid, rotte ja hiiri. Lutikaid jilmapilkselt 5 krooni toa pealt. Ei riku mõõblit ega tapeeti. Kirjutage: Jõe t. 7—5, Trötow. — Soowijad wõiwad endal igaüks ise häwitada, on mõnus tarwitamiswiis. Tulla kella 9—6.

Rakwere
wahalt raamatukapis on „Päewaleht" müügil „Päewalehe" firma-jõudmisel hommik. kl. 5—10 ja kl. 6—9 õhtu.

Neli intelligent preilit soowiwad
kirjewahetust
Ameerika eestlastega, kes sõidawad lauluweeks kodumaale. Kirjad saata: Tallinn, postkast 113, Tiina, Lea, Helga, Maret.

Üksikud noormehed 35—45-a., ainult wabad ja aused, kes igawust tunnewad, soowin teiega
sõprust
ja waar waba õhtu: nädalas ühisteks jalutuskõikudeks. Olen nein kesklinnises aadrises, warandusega. Kirj. ilt. „Päikesetõus".

Karl Täht,
tule kohe wanaema juure!

Intellig. lustige junge
Dame
wünscht die Bekanntschaft eines sympathischen intell. Herrn v. 30—40 Jahren, zwecks gemeinsamen Gedankenaustausches u. schönen harmonischen kameradschaftl. Verkehrs. Off. erb. i. d. Exp. d. Bl. sub „Kamerad".

35 tuhat
soowin laenuks linna wõõrastusse peale kuus ajaks, tagasimaks 10 tuhat. Teat. ilt. „Kulla kindlustus".

Päevalehe
üksikuid numbreid müüakse
Kohlas
h-ra O. ALT'i
kauplusel.

Raske haiguse järele uinus igawesele unele

Jaan Tõnu poeg Kinkar

Sünd. 3. jaan. 1882, surn. 4. märtsil 1928.

Ärasaatmine leinamajast, S. Pärnu mnt. nr. 110 — 11. märtsil, matmine Püha-Waimu kirikus kell 1.

Tröostimata leinas

abikaasa, õed, wennad ja omaksed.

Pikaldase haiguse järele surmale suikunud kallist sõbrannat

MIINA SIBUL'at

mälestawad kurbuses **M. Piirmann perekonnaga, H. Horstmann abikaasaga.**

Matmine 11. III 28. kl. 12, Pühawaimu kirikust Rahumäele.

Awaldan hr. J. Rumbergile perekonnaga kaastundmust Teie umustamata abikaasa

Emilie Rumbergi

kaotuse puhul.

Zaii Olkenitsky perekonnaga.

Riigi tööstuskoolis

algawad esmaspäewal, 12. märtsil k. a. lühikeseajalised

täienduskursused laewamotoristidele.

Teoreetilised tunnid on kooli ruumes, Tehnika tän. nr. 16, praktikatunnid — riigi tehastes. :: pilasteks wõetakse wastu neid, kes ennem motoristidena wõi nende abidena on sõitnud laewadel. Õpetus on maksuta. :: Sissekirjutamine kooli kantseleis, Tehnika tän. nr. 16-a, igapäew kl. 8—15. Kooli juhatus.

Maalritele !!

Schabloonipaberit

imprägneeritud

müüb

K.-m.

Karl Lemberg,

Tallinnas, Wiru tän. 3.

Kw. Tehnilise warustuse laos Tallinn, Karjamaa tän. 6, tuleb awalikul suusõnalisel **enampakkumisel** müügile 20. märtsil s. a. kell 10,

mitmesugune wana kraam,

nagu raud, teras, wask, plekk, kumm, jalgrattad, kirjutusmasinad, akkumulaatorid jne. Lähemaid teateid müüdawa kraami kui ka müügitingimuste kohta antakse tehnilise warustuse lao kantseleis. Karjamaa tän. 6 (Miinisadam) igal tööpäewal kella 10—18.

Ww. tehnikaosakond.

Daamidele

suur walik **wilt- ja sliidkübaraid.** Tellimised, wiltide wärwimine, wormimine, puhastamine.

Wäike Karja tän. 4, teisel korral. **E. Reinap.**

SUUR WALIK

odawaid ja häid **sukakaupu.**

Jällemüüjatele hinnaalandus.

Kodukuduja „Vasanta"

Suurtüki tän. 2—5, 2. kord.

Naiskorrespondent

Eesti, Ing'ise ja Saksa

keelte põhjaliku tundmisega, kaunia praktikaga, leiab kohe koha suuremas kaubamajas. Teatada ült. „Naiskorrespondent".

Suusõnalisel

enampakkumisel

14. märtsil 1928. a. kell 10 homm. mereasjanduse peawalitsuse ruumes, W. Sadama tän. 21, **renditakse wälja 8 aastaks Kopli tänawa ääres asuwad**

aiamaad

1) 32.057 ruutmeetri ja 2) 6161 ruutmeetri suuruses, alghinnaga 0,65 senti ruutmeetri pealt aastas. Lähemaid teateid pakkumiste- ja renditingimuste kohta saab mereasjanduse peawalitsuse kantseleist igal äripäewal kella 9—13.

Mereasjanduse peawalitsus.

Arstid

Minu tõnetunnid on nüüd igal äripäewal, wäljaarwatud teisipäew, kella 4—6.

Dr. med. G. Dunkel

Kõrwa-, kurgu- ninahaiguste eriarst.

Tel. 5-42. Allika tän. 9.

Wana Posti tän. 7.

Dr. med. K. Lellep

erahotsent.

Närwi- ja hingehaiguste eriarst.

Kõnet. 3—5 (peale laupäewa).

Dr. Lydia Hellat,

Naistehaigused ja günnitusabi.

Wastuw. esmasp., kolmap., reedel kl. 11—1; 3—5; teisip., neljap., laup. 11—1; 5—7 Wäike Pärnu mnt. 7—4.

Dr. R. Glückmann

Laste- ja sisehaigused.

Wastuw. (la haigekassa liikm.) 10—11 ja 4—½6. **Harju 28, kõnetr. 10-26.**

Narwa mnt. 25

kõnetr. 26-04.

Dr. Rafail Rubanowits.

Naha- ja suguhaigused.

Wastuw. 11—1 ja 4—7, pühap. 10—12.

Hambaarstimise kabinett

ja suuhaigused. Kunstihambad.

Dr. E. Prisant.

Rataskaewu tän. 14—2, wõõrastemaja „Peterburg" wastas. Wastuw. 10—1 ja 4—7.

Dr. W. Erlemann.

Närwihaiguste eriarst.

Narwa mnt. 34, telef. 40-89. Wastuw. 10—11 ja 4—6. Elektrikabinet. Wõtan ka haigekassa liikmeid wastu.

Naisarst

Dr. Ester Gutkin.

Naiste- ja sisehaigused.

Wiru tän. 4—1, telef. 9-46. Wastuw. 10—12 ja 4—6.

Dr. Markowitsch.

Sisemiste haiguste eriarst.

Wastuw. 10—12 ja 4—6.

Wene tän. 7—3,

kõnetr. 13-13.

Dr. M. Poljak.

Naha- ja suguhaigused.

Wiru tän. nr. 13

krt. 3.

Wastuwõtmine 10—1 ja 5—8. pühap. 12—1.

Dr. A. Warik-Blumenfeldt.

Nahahaigused ja kosmeetika.

Pikk tän. 43—4, kõnet. 4—6.

Palwekirjad

Palwekirjad,

abiciulah., nõudm., iiiri ja kõigis muis asjus. Edasikaebused. **S. Karja 4—9, III kord**

Palwekirjad

korralikult ja odawasti adwokaadi kontoris. Rackojaplats 16, krt. 2, Waldmani kaupl. peal.

Palwekirjad

edasikaebused, wõõrsiasjad, abielulahutused, kõhtus esinemine. Õigusteadline büroo, **Woorimehe tän. nr. 7.**

Palwekirjad

abielulah., pärand. ja muis asjus. Edasikaebused. Nõuandmine. Töötaju odaw.

Lai 9—3.

Palwekirjad

kohaotl., leping., äraütlemised kõik., weksl., igajugu kirjatööd odaw. ja kiiresti, **kõhtus esinemine. üle kolinud**

Narwa mnt. 8—3,

(Hoowimajas), igal ajal.

Elegant riietuse juhtimine.

Naister. riiete juurelõikuse ja ömbluse õpetus kergema, täielikuma meetodi põhjal kuu aja jooksul 3 t. p. Pesujoon., kõõtsi- ja masinal tikandusse, **mustrite suurendusse** ja kõlbede **õpetus.** Ka iga arusaamatum algaja omandab kindlad teadmised. Tasu imeodaw. Wene tän. 10—6.

Kiirelt ja odawasti antakse

kunstilletöö

üldõpetust ja eratunde. Wastuwõtmine igapäew kl. 2—4 p. l. Uus Kalamaja tän. 3—20.

Wilunud

õpetaja annab tunde

lesikooli õppeainetes ja walmistab edukalt eksamitele. Eriala: matemaatika. Uus tän. 32—2, kõnelda kl. 10—11 ja 3—5.

Oiiulikunstnik,

prof. Krügeri õp., annab tunde. Peterb. konserw. kawa ja meetod. Niine tän. 8—6, kl. 11—1 ja 3—6.

Üliõpilane soowib

Wene keele

õõnetuspraktikat. Soowitaw wenelane-majandustoadlane. Teat. nõuetawa tasuga ült. „Praktika 3".

Wilunud õmbleja

joowib naester. riiete töökotta wõi majja tööle. Wilmsi tän. 47, krt. 4.

Keskealine korralik naisterahwas wajab mingisugust

teenistust

kas laste juure wõi mujale. Teat. ült. „60-aastane".

Otsin teenistust

lesijaama. Teat. ült. „Odaw ja hea".

Maalt sisseõitnud

noor neiu

palub mingisugust teenistust, ei hõlga tööd. Heeringa tän. 10—6.

Noor proua

palub anda aniski teenistuse, teeb ka ilusat käsitööd. Teat. ült. „Weera 21".

Töötamastaja

naisterahwas

joowib päewast teenistust, oskab isefeiswalt keeta. Uimalaia tän. 48—4, (wanas majas).

Piimanõude ostjatele tähelepanemiseks!

Wiimasel ajal on müügile ilmunud igasugu piimaweonõusid, misugiseid küll odawa hinna eest müüa pakutakse, aga selle eest ka alawäärtuslikud on. Sarnased piimakannud on hariliikult l i m a k a u b a m ä r g i t a ja tarwitajad peaksid neist loobuma. Iga wabrik, kes head kaupa walmistab, püüab selle oma märgi all turule lasta. Puudub kaubal märk, siis wõib kauba headuses ja wastupidawuses kahelda.

Et ostmise juures mitte kahju kanda, on kaubatarwitajal tarwis järgmist asjaolusid silmas pidada:

1) Piimaweokannud peawad walmistatud olema kõige paremast, tugewast terasplektist.

2) Kannu seesmine pind peab olema täiesti ühtlane ja sile ja painutuse kohad põhjas ja kaela ümber peawad olema ümmargused, et piim ja mustus külge ei jääks.

3) Kannud peawad kolm korda 99,5 protsendilise puhta inglistinaga paksult, aga ühtlaselt tinutatud olema. Siis seisawad nemad aastaid ilusad ja puhtad, kuna õhukeselt ehk ebaühtlaselt tinutatud kannud warsti roostetawad.

Kõigile nendele nõuetele wastawad — PABRIK MARKA — tähelikult kannud wabrikumärgiga.

Nemad on kõige wastupidawamad ja parimad piimaweokannudest. Sellepärast nõudke neid ja wõrreldge teiste kannudega. Siis otsustage ise!

Tunnid

Klaweritunde

annan algajatele koju käies, wäär. kella 11—1 Lossiplats 8—8.

Soliid härra soowib

Eesti keele

tunde. Soowitaw naisõpetajalt, wanadus kuni 20 a. Ühes õhtuwahtidiga teatada ült. „E. k. t."

Naiseart

mandoliinitunde.

Kaupmehe tän. 8—6, Hoowimajas.

A Lady gives

English lessons

Suur Kompassi tän. 20—3.

Inglise, Prantsuse, Eesti, Saksa ja Wene keele

tunde antakse S. Karja tän. 2, krt. 6, 3. korral, tulla 10—11 ja 3—½7.

Laulutunnid.

Olen Itaaliast tagasi jõudnud, kus pikemat aega täiendasin oma teadmisi kuulsamate professorite (Graziani ja Salwati) juures nuumate laulupõppemeeleditega. Wõtan weel uusi õpilasi wastu. Wäike Tarna mnt. 13—3, teisipäewal ja reedel kl. 9—10 ja 5—6.

Marg. Pomerants,
helirõõmustrik.

Palwekirjad

Palwekirjad,

abiciulah., nõudm., iiiri ja kõigis muis asjus. Edasikaebused. **S. Karja 4—9, III kord**

Tööotsimised

Wanem haritud naisterahwas, räägib hästi Saksa keelt,

soowib kohta

laswatajannals. On ka majapidamises ja teenistes kauaaegne praktika. Suusõnal wõi kirjalikult Toom-Waestekooli tän. 27, krt. 9, hoowis.

Noor neiu

joowib kohta majja wõi nõudepesijaks, on tunnistused ja iiriklik soowitus. Teat. ült. „Korralik 850".

Neiu

joowib õmbleja juure käeluiseks wõi äri pesutööle. Kirjad ült. „Pesu".

Neiu

joowib mingisugust teenistust. S. Juhkentali tän. 2, juuksekõikusäri.

Wanapoolne laine abielupaar joowib

kojamehe- wõi õõwahikohta.

Teat. Wilmsi tän. 2, Haafe apteekt.

Sisseõitnud wilunud

rätsepp

joowib kohta käeluiseks kustile töötuppa wõi laagritööle, tunneb parandustööd. Teat. ült. „Sisseõitnud".

Juukselõikaja

naisterahwas joowib kohta, on wastaw komisjoni tunnistus. Teat. ült. „Nr. 2".

Keskealine

naister. soowib kohta

keetjaks kohwikuusse, restoraani wõi söögimaja, mõistab koh. keeli, ennem Wenemaal suuremates kohtadel teenitud. Teat. ült. „A. K."

Noor

Wene daam

lesikooli haridusega, kohaliste keelte oskusega, palub mingit teenistust. Teat. ült. „T. B."

Aednik

otsib kohta maale, on oma erialal täiesti wilunud, tunneb mesilasrepidamist. Teat. ült. „Ounapuu".

Rätsepad!

Korralik neiu joowib õpilaseks. Teat. ült. „Hea Kotus 222".

Korralik, ustaw naisterahwas joowib

passijaks

wõi mistki teenistust, oma korteris käia. Teat. ült. „1001".

Maalt sisseõitnud

neiu

joowib mistki teenistust. Teat. ült. „Maalt".

Õmbleja

joowib tööd, töö korralik ja odaw, kleidid 200 mk. peale, mantlid 500 mk. peale. Puuwilla tän. 5—9, hoowimajas.

Noor, usklik

tütarlaps

(15-a.) palub kuskile perekonda laste juure teenistust, wõib ka igas töös aidata wähese tasu eest, et sodu ja tuge leida. Palun teatada ült. „Waenelaps 931".

Härrad äriomanikud !

Noor, energiline, usklik neiu palub miskit teenistust, walitseb kolme kohalikku keelt. Teat. ült. „Lootus 928".

Maaktusnud

tütarlaps

palub anda mingi teenistuse, oskab ka maturke õmmelda. Jakobi tän. 22—2.

Wiisakas

maaneiu

joowib teenistust linna pöi maale. Teat. Tatari tän. 7—6, ü. 10—3.

Soowib kohta

ustaw keskealine teenija. Keedab iisefeiswalt, räägib Wene keelt, on usklik joowitus. Teat. Wabriku tän. 47—27.

Noor naine,

ärmisest rasks seisukorras, soowib kohta üksiku juure wõi wäikesesse perekonda, wõib ka päewatöö olla. Soowikorral ööbab ka ära. Teat. saab Kuke tän. 9, krt. 10.

Puhastan ja parandan igasugu

põrandawaipu.

Wabriku tän. 11—1.

Juuksekõikaja

joowib laupäewiti tööd. Teat. ült. „Marta".

17-a. noormees soowib

meieri abilise

kohta ehk koorejaama peale juhatajaks, on aastane praktika. Teat. Eiopere, O. Rumge kpl. „A. J."

Wõimaldage neiule

rätsena käealuse koht,

olen kauem käealusena töötanud, teen isefeiswalt pükski- ja westitööd. Teat. ült. „5×5".

Heasüdamlikud härrad!

Halastage nii waese, puhtajõudamlikku neiu peale — wõimaldage üksõik mis tööd! Pal. teat. ült. „Süütu olewus".

Aus ja ustaw

maaneiu

palub kohta, oskab õmmelda, wõib ka maal olla. On tunnistus. Teat. ült. „Kannataja".

Soowin kohta

üksteenijaks

wõi muud tööd, mõistan keeta, on head tunnistused. Teat. ült. „Korralik teenija".

Haritud, noor, hästi Saksa keelt walitseja

naisterahwas

joowib kohta laste juure. Teat. ült. „Lapsed".

Tellimised kunstiliit

ja ilutõiduustööde peale masinal pesule, kleidile ja mantlile, kõikugu ömblustööd. Proowib kohal mõna. Lai tän. 46, krt. 2.

Noor haritud

proua

joowib kergemat teenistust. Teatada ült. „Energia".

Keskealine abielupaar joowib

kojamehe kohta.

Teat. ült. „Kojamees".

Noor haritud preili,

intelligentne perekonnast palub teenistust. Walitseb kohalikke keeli, tunneb kontoritööd ja masinkirjutamise. On täieline praktika. Pakk. ült. „Tänulik naisning".

Korralik, töökas, keskealine

teenija

joowib kohta. Oskab hästi keeta, räägib Wene keelt, on tunnistused. Teat. ült. „446".

Keskkooli 2 kl. haridusega

maanoormees

(õhtukooli õp.) palub mingit kergemat teenistust üksõik mis alal, kas ärisse, kontorisse, wõi õpipoisiks. Teat. ült. „Õpilane".

Korralik

maaneiu

palub tungiwalt wõimaldada tööd, üksõik mis alal, tunneb ka ömblustööd. Palub lahkesti teat. ült. „Aus neiu 25".

Kaks noort lõna wälimusega

neidu

palumad wõimaldada mingit tööd, kas ärisse õpilaseks wõi midagi muud. Teat. ült. „18+16".

Kewadiste ostude pu

unustagu ükski põ

et kõige soodsamatel tingimustel müüb **wäärtuslikke**

kunstwäetisaineid,
wilja- ja heinaseem
aru, äkkeid,
pilmawe

ja kõiki teisi põllutööta

Tallinna Eesti Majand

Tallinn, Estoonia puiestee

Abikauplus nr. 1: S. Pärnu maantee 30

„ nr. 2: S. Tartu maantee 51.

Tallinna Eesti Na

einela

mis asub **E. T. K. ruumes,**

soowitab igapäew maitsewaid **sooje e**

toitwaid lõunaid kl. 2—

Toidud walmistat. piinlikult puhtalt, parim

Teenimine kiire ja jootraha

Pidulikkudeks kooswiibimisteks külmade ja

peale wõetakse tellimisi igapäew wastu sea

Uuelt sisseseatud suuremasse **metallitö**

meistr

kes pleki- ja schnititöödes täiesti wilunu

treimise-, repatöödes ja tööksja juhtimises ko

saata oma aadress ühes lühikese elulook

Keemik-kolorist o

maa suurema

tekstiiltöös

juure. Ülikooli dipl. ja 2 sem. täiendamist ülikooli juures. Praktika «J. G. Farbenindus Ligemaid teateid: Deutschland, Höchst a b/Kreusel-H. K.

Alu Sikeldi piima

wajab oma aurujõulisele mei

meier

Walimine 13. skp kl. 1 päewal meier aamast 6 kilom. Isiklik ilmumine tarwilne.

Suur Schweitsi daamide tiki pesuwabrik otsib harit. osawa kõne

kohalikke

esindaj

kõikidesse linnadesse ja alewitesse mesejärgu saaduste müümiseks ots tele. Kirjad saata: Tallinn, A. kontor, sõnaga »Broderii«.

Kiriklikud tea

Kaarli kirik.

Reedel, 9. märtsil, kell 6 õhtul Kristuse katsenistus — õpet. F. Stokholm. Palutakse laulu

Perekondlikud t

Püha-Waimu kirik.

Kihlatud: Jaan Ausmees ja Anna gas ja Salme Raudsep; Nikolai Lahi ja W Järw ja Anna Kukkeus.

Laulatatud: Joosep Jüriska ja Arent; Oskar Uudelep ja Elfriede Sonn; Fritz G

Ristitud Artur Linholm abik. Da Johannes Peedow ja abik. Elsa tüt. Rita; Helm poeg Endel Olew Woldemar Pikkaro abik. Ma rich Jahman al. Jämau nimet, Seemann abik.

Maetud: Wera Ratsep 1 tund; G Johannes Toming 31 a.; Willem Luntsi 43 a. 55 a.

Kauaaegse praktikaga, wilunud

tellisikiwimeister

otsib kohta suuremasse aurupabrikusse. Teat. Tartu „Pwl." abitalit. „Tellisikiwimeister".

Noor neiu

joowib kohta, üksiku juure wõi wäikes. perekonda. Teat. Heeringa tän. 23—6.

Noor, intelligent

preili

otsib kohta laste juure, majapidamisse wõi müüjanaeks. Walitseb Wene, Eesti ja wähe Saksa keelt. Teat. Nõmme, Sõmbla tän. 12.

Noor nei

teen

On enne t

„Korralik 9

Noo

joowib õmb

sena tööle,

kinna. Teat.

Maalt tul

Saare

otsib teenist

26, poodi.

Wanem, kai

aut

otsib teenis

remonti. Ki

krt. 1.